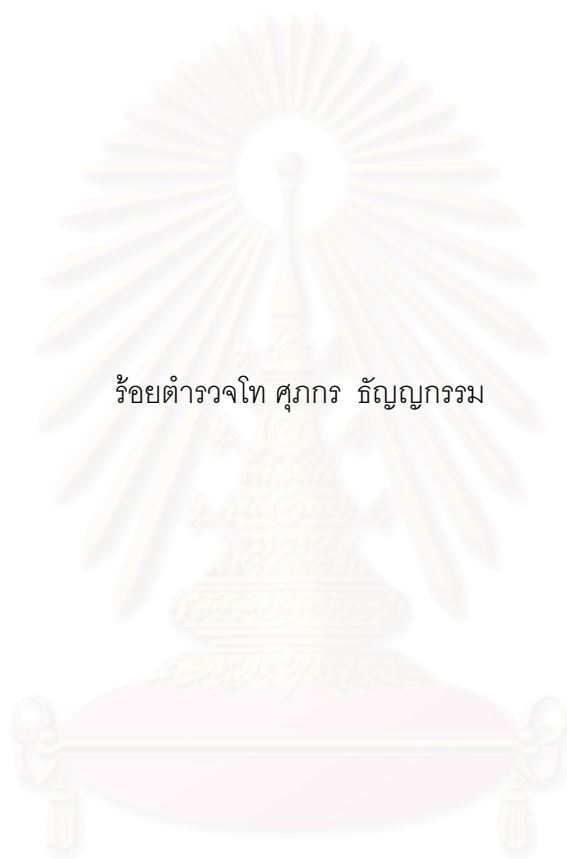

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

ร้อยตำรวจโท ศุภกร ธีบุญกรรม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2872-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WORKERS' PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION
IN SAMUT PRAKARN PROVINCE

Pol.Lt.Supakorn Tanyakam

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic year 2005

ISBN 974-53-2872-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้ แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
โดย	ร้อยตำรวจโท ศุภกร ธีบุญธรรม
สาขาวิชา	สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ สุมนทิพย์ จิตสว่าง

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....*อมร มาลีมาลี*..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.อมร มาลีมาลี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*พิเชษฐ ธีบุญธรรม*..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชษฐ ธีบุญธรรม)

.....*บุญยง ชื่นสุวิมล*..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล)

.....*สุมนทิพย์ จิตสว่าง*..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ สุมนทิพย์ จิตสว่าง)

.....*สุพัตรา สุนทร*..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุนทร)

ศุภกร ธัญญกรรม : การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานใน
จังหวัดสมุทรปราการ. (WORKERS' PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION AND
SUPPRESSION IN SAMUT PRAKARN PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.สุมนทิพย์ จิตสว่าง 142 หน้า. ISBN 974-53-2872-8.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษามูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบ
ปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 283 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์หา
ความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายมีสัดส่วนใกล้เคียงกับเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ
ระหว่าง 16-30 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานภาพโสด มีระดับรายได้ ระหว่าง 4,000-7,000
บาท มีที่อยู่อาศัยเป็นแฟลต/อพาร์ทเมนต์ มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด 5 ครั้งต่อสัปดาห์
ขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในด้านลบ มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด แต่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับ
โทษตามกฎหมาย มีอายุการทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี และนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วน
ร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย
ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ภาพลักษณ์ของตำรวจ ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับโทษตาม
กฎหมาย อายุการทำงาน และการให้ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่ม
ผู้ใช้แรงงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ คือ การป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมกันเพื่อเป็นพลังในการต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด
เน้นด้านการป้องกันยาเสพติด โดยจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในโทษพิษภัย
อันตรายของยาเสพติด การปรับสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการไม่ให้เอื้อต่อการใช้ยาเสพติด การปรับ
สภาพแวดล้อมด้านครอบครัวผู้ใช้แรงงาน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว สร้างมาตรการป้องปราม
ยาเสพติดในสถานประกอบการ เพื่อไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด สร้างมาตรการปราบปรามยาเสพติด
ลดปริมาณยาเสพติดโดยตัดวงจรการค้ายาเสพติดในสถานประกอบการ การบำบัด รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้
ติดยาเสพติด ปรับเปลี่ยนจิตใจและพฤติกรรมให้กลับคืนมาเป็นคนดีของสังคม

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชาสังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิติ..... ร.ท.ท. ศุภกร ธัญญกรรม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... บุญยง ชื่นสุวิมล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... สุมนทิพย์ จิตสว่าง

4681167124 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: PARTICIPATION / DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION / WORKER / SAMUT PRAKARN PROVINCE

POLICE LIEUTENANT SUPAKORN TANYAKAM : WORKERS' PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION IN SAMUT PRAKARN PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BOONYONG CHUNSUVIMOL, Ph.D. THESIS COADVISOR : SUMONTHIP CHITSAWANG, 142 pp. ISBN 974-53-2872-8.

This research was aimed to study the cause for workers participation in drug prevention and suppression effort in Samut Prakarn Province, assess the level of workers participation in drug prevention and suppression effort in Samut Prakarn Province and study solution to improve workers participation in drug prevention and suppression effort in Samut Prakarn Province. This research collected information by interviewing a target group of 283 workers in Samut Prakarn Province. The statistics that were used for this research are percentage, average, and relationship analysis with the Chi-Square.

The results shown that the male target group has a close ratio result to the women group, in the age group of 16-30 years, who graduated from junior high school are single and have salary range of 4,000-7,000 baht per month, stay in a flat/apartment. This group is exposed to drug information up to 5 times per week. They have a negative opinion of the image of police, a recognition of harsh drug punishment, but none distinction between different levels in drug punishment in terms of regulation. They have been employed around 1-5 years and the participation of the management in supporting drug activities.

The results show that age, the level of education, marital status, salary, residence, the frequency of receiving drug information, police image, knowledge of drug punishment, knowledge of punishment regulations, the period of work, and the participation of the management that support activity in drug prevention and suppression effort have an affect in workers participation in drug prevention and suppression effort at a statistic level of 0.05

Recommendations on prevention and solving the drug problems in industries are: prevention and improvement is the responsibility of everyone who have to join together in fighting the drug problems , emphasis in drug prevention activity that provide knowledge about drug punishment , improve working conditions to discourage drug use , improve home life in worker families and support good families relationships , create standards in drug prevention in the industry to protect the spread out of drugs , create suppression standards and decrease the amount of drug dealer by reducing the numeric of groups selling drugs in the industry , treat and rehabilitates drug addicts and improve their emotional attitude to become beneficial member of society.

Department of Sociology and Anthropology

Field of study Sociology

Academic year 2005

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

(Handwritten signatures)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยวิชาความรู้ที่ได้รับการประสิทธิ์ประสาทจาก
คณาจารย์ และด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอจารึกไว้ ดังนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เขื่อนอำนวย ที่ได้กรุณา
สละเวลาอันมีค่ายิ่งให้การดูแลช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้และเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข รวมทั้งให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย
อาจารย์ สุมนทิพย์ จิตสว่าง ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
พร้อมทั้งได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข รวมทั้งให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ตลอด
ระยะเวลาของการศึกษา รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย
จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณต่อคณาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้ข้อมูลทุกๆ ท่านที่เสีย
สละเวลา และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและ
ช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอกราบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณสูงสุดที่ได้ให้กำลังใจ
และสนับสนุนการศึกษาของผู้ศึกษาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม.....	7
2. แนวคิดเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.....	16
3. แนวคิดเรื่องยาเสพติด.....	42
4. ความสัมพันธ์ของแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	58
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	68
สมมติฐานในการวิจัย.....	70
นิยามศัพท์.....	71
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	75
วิธีการศึกษา.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	76
มาตรวัดแบบสอบถาม.....	77

	หน้า
การทดสอบเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผล.....	79
ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ.....	80
ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด.....	83
ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน.....	85
การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน.....	86
การทดสอบสมมติฐาน.....	96
การอภิปรายผลการศึกษา.....	109
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา.....	116
สรุปผลการศึกษา.....	116
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา.....	121
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	124
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	125
รายการอ้างอิง.....	126
ภาคผนวก.....	132
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	142

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 แสดงสถิติคดียาเสพติด ที่วราชนาฎราชภัฏไทย เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2540-2545.....	1
1.2 แสดงสถิติการจับกุมยาบ้า ในจังหวัดสมุทรปราการ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2543-2546.....	4
1.3 แสดงสถิติการจับกุมยาบ้า จำแนกตามประเภทข้อหาในจังหวัดสมุทรปราการ เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ.2543-2546.....	4
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามเพศ.....	80
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามอายุ.....	80
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	81
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามระดับรายได้.....	82
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย..	82
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามความถี่ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด.....	83
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ.....	83
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด.....	84
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย.....	84
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามอายุการทำงาน.....	85
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.....	85
4.13 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด.....	86
4.14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด.....	91

ตาราง	หน้า
4.15 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 1.....	96
4.16 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 2.....	97
4.17 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 3.....	98
4.18 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 4.....	99
4.19 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 5.....	100
4.20 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 6.....	101
4.21 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 7.....	102
4.22 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 8.....	103
4.23 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 9.....	104
4.24 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 10.....	105
4.25 แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 11.....	106
4.26 แสดงสมมติฐานการวิจัยและผลการวิจัย.....	107

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	59
2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	69

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ปัญหายาเสพติด” เป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงต่อประเทศชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวของผู้ตกเป็นเหยื่อ และครอบครัวของเหยื่อ รวมทั้งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบจากยาเสพติดได้บั่นทอนความมั่นคงและมั่งคั่งของประเทศชาติ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง ในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามร่วมกันออกมาตรการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดในหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ยังไม่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยอายุของกลุ่มบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อได้ขยายไปสู่กลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ รวมทั้งความรุนแรงของปัญหาที่ขยายผลมากขึ้นเช่นกัน

ดังจะเห็นได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วราชอาณาจักรไทย นับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2540 จนถึงปี พ.ศ.2545 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยใน ปี พ.ศ.2545 มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติด จำนวน 265,540 ราย ผู้ต้องหา จำนวน 274,478 คน (ดูตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

แสดงสถิติคดียาเสพติด ทั่วราชอาณาจักรไทย

เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ.2540-2545

ปี(พ.ศ.)	รับแจ้ง(ราย)	จับกุม(คน)
พ.ศ.2540	176,307	189,122
พ.ศ.2541	225,252	243,661
พ.ศ.2542	238,219	253,007
พ.ศ.2543	260,354	272,624
พ.ศ.2544	272,997	284,870
พ.ศ.2545	265,540	274,478

: ที่มา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,2547

โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าไปยังกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่ง “กลุ่มผู้ใช้แรงงาน” ถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในภาคการผลิต ชีตความสามารถของกลุ่มผู้ใช้แรงงานนี้เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานยังคงมีความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สารเสพติดประเภทแอมเฟตามีนเพื่อให้ร่างกายฝืนต่อความเหนื่อยล้าและเพิ่มช่วงเวลาในการทำงานให้ยาวนานมากขึ้น อันหมายถึงค่าแรงที่จะเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันพบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานมีอัตราการใช้ยาเสพติดจำนวนมาก ซึ่งในความเป็นจริงนั้น สารเสพติดเหล่านี้กลับส่งผลร้ายทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ใช้แรงงานเอง ครอบครัวของแรงงาน และยิ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติด้วย เนื่องจาก การใช้ยาเสพติดนั้นทำให้ผู้ใช้แรงงานที่ตกเป็นเหยื่อร่างกายทรุดโทรม ขาดสติสัมปชัญญะ บั่นทอนชีวิต สูญเสียทรัพย์สิน ชีตความสามารถในการทำงานลดลง อันส่งผลให้ผลผลิตจากการทำงานของแรงงานมีประสิทธิภาพลดลงด้วยเช่นกัน และอาจนำไปสู่อาการคุ้มคลั่งที่ส่งผลกระทบต่อคนรอบข้าง ดังที่เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเหตุการณ์จี้ตัวประกันอันเนื่องมาจากฤทธิ์ของยาเสพติด

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ส่งผลกระทบต่อทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนี้

ก. ทางด้านสังคม ปัญหาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อผู้เป็นเหยื่อทำให้ผู้เป็นเหยื่อมีร่างกายทรุดโทรม ขาดภูมิคุ้มกันโรค ประสาทสมองเสื่อม และความสามารถในการควบคุมตนเองลดลง รวมทั้ง ปัญหาเสพติดยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวของแรงงานผู้เป็นเหยื่อด้วย ทำให้ครอบครัวขาดเสถียรภาพ ครอบครัวต้องสูญเสียเงินในการหาซื้อยาเสพติด อาจนำมาสู่ปัญหาขัดแย้งในครอบครัวอันเนื่องมาจากความสามารถควบคุมตนเองได้ของสมาชิกในครอบครัว และที่สำคัญก็คือสมาชิกของครอบครัวที่เป็นเด็กและเยาวชนขาดตัวอย่างที่ดีในการยึดเป็นแม่แบบในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ ปัญหาเสพติดยังอาจเป็นตัวการที่นำไปสู่การเกิดปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ตามมาด้วย อันส่งผลกระทบต่อชุมชนและสังคม ทำให้สมาชิกอื่นในชุมชนและสังคมขาดความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข. ทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณของประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปจากประเทศ และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ค. ทางด้านเสถียรภาพของประเทศ นอกจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในวงกว้างของสังคมยังนำมาซึ่งความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยของคนในชาติ รวมทั้งความเสถียรภาพความน่าเชื่อถือในสายตาของคนต่างชาติ อันเป็นอุปสรรคสำคัญของการค้า การลงทุน ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น ปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานจึงนับเป็นปัญหาที่บั่นทอนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะจังหวัดสมุทรปราการนับเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศชาติ มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงเป็นอันดับสองของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร เนื่องจากอยู่ติดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ ทำให้สะดวกในการนำเข้าวัตถุดิบที่มาจากต่างประเทศ ตลอดจนสามารถขนส่งสินค้าที่ผลิตแล้วไปยังตลาด จำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้สะดวก นอกจากนี้ จังหวัดสมุทรปราการยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งโดยเชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก เป็นที่ตั้งของสนามบินหนองงูเห่าซึ่งมีโอกาสในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางความเจริญด้านต่างๆ มากขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้จังหวัดสมุทรปราการจึงเป็นแหล่งดึงดูดแรงงานจากทุกภาค เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่า 5,000 โรงงาน ในปัจจุบันมีจำนวนแรงงานชายหญิงจำนวน 398,687 คน ซึ่งปรากฏสถิติเงินลงทุนหมุนเวียนในจังหวัดเป็นจำนวน 306,517,471,002 บาท (www.diw.go.th) รวมทั้งยังมีความเจริญทางด้านพาณิชยกรรมและบริการอื่นๆ จำนวนมากอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ดี จากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(2547) ในตารางที่ 1.2 และตารางที่ 1.3 พบว่า มีการจับกุมคดียาเสพติด(ยาบ้า) ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยมานับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2543 และเบาบางลงเมื่อรัฐบาลมีนโยบายปราบปรามอย่างจริงจัง โดยในปี พ.ศ.2546 มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติด(ยาบ้า) จำนวน 3,617 ราย ผู้ต้องหา 3,768 คน โดยมีของกลางยาบ้าจำนวนมากถึง 1,529,138 เม็ด

ตารางที่ 1.2
แสดงสถิติการจับกุมยาบ้า ในจังหวัดสมุทรปราการ
เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ.2543-2546

ปี(พ.ศ.)	จับกุมยาบ้า		ของกลางยาบ้า(เม็ด)
	ราย	คน	
พ.ศ.2543	9,530	9,704	183,578
พ.ศ.2544	12,051	12,068	298,556
พ.ศ.2545	10,672	10,831	715,922
พ.ศ.2546	3,617	3,768	1,529,138

: ที่มา ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,2547

ตารางที่ 1.3
แสดงสถิติการจับกุมยาบ้า จำแนกตามประเภทข้อหาในจังหวัดสมุทรปราการ
เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ.2543-2546 *

ปี(พ.ศ.)	ประเภทข้อหา							
	ผลิต		จำหน่าย		ครอบครอง		เสพ	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
พ.ศ.2543	-	-	775	915	8,226	8,294	985	991
พ.ศ.2544	-	-	869	960	9,106	9,564	1,595	1,602
พ.ศ.2545	2	2	964	1,088	9,095	9,122	963	967
พ.ศ.2546	2	3	758	896	2,761	2,770	96	99

: ที่มา ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,2547

* หมายเหตุ ใน ปี พ.ศ.2546 สถิติผลการจับกุมยาเสพติด(ยาบ้า) ในภาพรวมลดลงเมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ.2545 แต่ปริมาณของกลางยาบ้าที่จับได้มีปริมาณมากขึ้น เนื่องจากการจับรายใหญ่ ในช่วงที่รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามอย่างจริงจัง(ก.พ.-เม.ย.2546) ต่อจากนั้นยาบ้าก็เริ่มหายาก และมีราคาแพงขึ้น ผู้เสพได้หันไปใช้ยาเสพติดประเภทอื่นทดแทนยาบ้า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดเป็นวิธีการที่ปรากฏมาตั้งแต่อดีต โดยมีความคิดพื้นฐานซึ่งเชื่อว่าการร่วมมือกันของคนจำนวนมาก จะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามปัญหาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แม้ตำรวจจะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมทั้งการบริการทั่วไป แต่อย่างไรก็ดี ลำพังเพียงกำลังของตำรวจนั้นไม่อาจที่จะทำให้ปัญหาเสพติดหมดสิ้นไปได้ แต่ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนทุกคน ดังจะเห็นได้จากการรณรงค์ภายใต้คำขวัญที่ว่า “พลังแผ่นดินขจัดสิ้นยาเสพติด” อันหมายถึงความร่วมมือกันอย่างจริงจังของประชาชนทุกหมู่เหล่าในการป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าว

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” นี้ จึงเป็นประโยชน์สำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการหาแนวทางป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดของประเทศในเชิงนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่เน้นศึกษาประเภทยาบ้าหรือแอมเฟตามีนเป็นหลัก
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับมูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการหามาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พร้อมทั้งเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้ศึกษาผลงานวิจัยอื่นๆ เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัยฉบับนี้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งส่วนการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องนี้ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม(Concept of Participation)
2. แนวคิดเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(Concept of Drug Prevention and Suppression)
3. แนวคิดเรื่องยาเสพติด(Concept of Drug)
4. ความสัมพันธ์ของแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม (Concept of Participation)

1. แนวคิดและความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาที่สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม โดยอาจจะเกี่ยวข้องในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งมองได้ 2 แนวทาง แนวทางแรกมองว่าองค์กรมีบทบาทส่วนใหญ่เป็นองค์กรราชการ การจัดทำโครงการจึงมีลักษณะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป้าหมายคือตอบสนองความต้องการขององค์กร การจัดทำโครงการจึงมีระยะสั้นไม่ถาวร และโครงการล้มเลิกไปได้ง่าย แนวทางที่ 2 มองว่าประชาชนเป็นบทบาทเป็นการมองไปที่ความสนใจ และปัญหาความต้องการ

ของประชาชน ดังนั้นแนวทางการจัดทำโครงการจึงต้องคำนึงถึงปัญหาความต้องการ ซึ่งจะต้องเข้าใจถึงพื้นฐานวัฒนธรรมและค่านิยมเป็นองค์ประกอบในการสร้างความร่วมมือ แนวทางนี้จะทำให้ความร่วมมือในแต่ละโครงการถาวร ไม่ขาดหายเฉพาะหน้า เพราะเป็นการตอบสนองของความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ต่างๆ กัน แต่โดยส่วนใหญ่มักครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมใน 4 มิติ คือ การวางแผน(Planning) การดำเนินการ (Implementation) การประเมินผล(Evaluation) และการรับประโยชน์(Benefits) ซึ่งรวบรวมได้ดังนี้คือ

ศุภสิริ องค์สกุล(2532) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงาน เป็นหัวใจของงานพัฒนาชุมชนเพราะงานพัฒนา ชุมชนที่อาศัยความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและประชาชน ในการคิด ตัดสินใจ วางแผนงาน การปฏิบัติและการบำรุงรักษานั้น จำเป็นอย่างดีที่จะต้องให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2522 : 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันนั้นมีมากพอจนเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ คือ ต้องเห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น โดยคนที่ร่วมกันจะมีความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

นิรันดร์ จงวุฒิเวทย์ (2527 : 182-183) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสภาพการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของความเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าให้การกระทำ(Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับชุมชนนั้น ได้บังเกิดขึ้นกับชุมชนต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิด 3 ประการ คือ

1) ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญสอดคล้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

2) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน

3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 26) กล่าวว่า “จุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาชนบท ได้แก่ การเพิ่มผลผลิตและรายได้เสริมสร้างความสามารถในการปกครองตนเอง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น” เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้สึกว่าเป็นเจ้าของในการดำเนินการตามโครงการต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 6) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า “การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ” และการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง การที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่า “มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง”

บัณฑิต อ่อนคำ (2526 : 32) กล่าวคือ แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดในทางรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นแนวคิดในเรื่องการปกครองตนเอง แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ในการพัฒนาชนบท จึงหมายถึงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนานั่นเอง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 : 58) นิยามความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างร่วมในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งกับกิจกรรมพัฒนา และใช้ความพยายามบางอย่าง เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุ เป็นองค์ประกอบในกิจกรรมการพัฒนาด้วย

รูสโซ (Rousseau, 2541 : 22) ได้เขียนทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (A Participation Theory of Democracy) ไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่า จะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญคือจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร

2) กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเสมอภาค และมีความสามารถพึ่งตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการตระหนัก รับรู้ในความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตนเอง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการให้ความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชน หรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐหรือเอกชน เพื่อให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์

2. เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

การที่ประชาชนจะริเริ่มและช่วยตัวเองได้นั้น ประชาชนจะต้องมีโอกาสที่จะเข้าที่ ส่วนร่วมในกิจการพัฒนาชุมชนเสียก่อน กล่าวคือ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

- 1) ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม(Freedom to participation)
- 2) ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม(Ability to participation)
- 3) ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to participation)

นอกจากเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการดังกล่าวแล้ว ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นกับเงื่อนไขต่อไปนี้ด้วย คือ

- 4) ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- 5) ประชาชนต้องไม่เสียเงินเสียทอง ค่าใช้จ่าย ในการมีส่วนร่วมมากเกินไปเขาประเมินค่าผลตอบแทนที่จะได้รับ
- 6) ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้ง 2 ฝ่าย และประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคม หากจะมีส่วนร่วม

3. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้น อาจมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือหลายขั้นตอน หรือทุกขั้นตอนก็ได้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่างๆ ตามประเภทของกิจกรรมไว้แตกต่างกันตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1979) ได้อธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(Decision-making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในดำเนินกิจกรรม

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม(Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์(Benefits) ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคมหรือโดยส่วนรวม

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล(Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ชาพิน(Chapin) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งกรรณิกา ชมดี (2534: 16) ได้นำไปขยายรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมประชุม
- 2) การมีส่วนร่วมออกเงิน
- 3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
- 4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
- 5) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
- 6) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
- 7) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
- 8) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
- 9) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
- 10) การมีส่วนร่วมในการออกแบบวัสดุอุปกรณ์

เจมส์คัตตี ปิ่นทอง (2527: 36) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ โดยกล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

พัฒน์ บุญรัตนพันธ์ (2517: 129-132) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีขึ้นโดยตลอดตั้งแต่การร่วมวางแผนโครงการ การเสียสละ และกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงิน หรือ ทรัพยากรใดที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ”

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 188) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้น อาจกำหนดออกได้ 3 ประการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง(Direct Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน(Industrial Organization) เช่น กลุ่มเยาวชนต่างๆ
- 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม(Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน(Representative Organization) เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน กรรมการหมู่บ้าน
- 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้(Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนให้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

อคิน รพีพัฒน์ (2525: 78-79) แบ่งแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในสนาม(Organizer)
- 2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งปัญหาและแนวทางต่างๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ปัญหา
- 3) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางและวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา และวางแผนเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงานสนาม
- 4) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อแก้ปัญหา
- 5) ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในสนาม

นิตากร วินิจชัยภาค (2530: 19) สรุปว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่สมาชิกของกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมของกลุ่ม โดยอาจเกี่ยวข้องในลักษณะการทำงานร่วมกัน การดำเนินการร่วมกันในเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา หาวิธีการและแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจและวางแผนตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ และติดตามประเมินผล

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่ประชาชนได้ตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น งานพัฒนาชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ ทักษะ และทัศนคติของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกผูกพัน อันสามารถที่จะก่อให้เกิดการช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด

กู๊ดนาฟ(Goodenough, 1966: 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลเหล่านั้นได้รู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้าร่วมด้วยกัน หรือจากการได้รับความช่วยเหลือจากผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ ด้วย

แฮมตัน ซัมเมอร์ และเวบบอร์(Hampton, Summer and Webber, 1973: 4-15) ได้กล่าวว่า เงินเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่บุคคลและกลุ่มบุคคลใช้เป็นแรงจูงใจ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้ประสบความสำเร็จอย่างสูงมีแรงจูงใจจากด้านการเงินด้วย

โจเซ เอ.อักบายานี(Jose A.Agbayani, Jr, 1970: 25) ได้จัดลำดับของปัจจัยที่ได้นำประชาชนมามีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

- 1) การเข้าร่วมประชุม
- 2) การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- 3) การตีปัญหาให้กระจ่าง
- 4) การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
- 5) การออกเสียงเลือกตั้ง
- 6) การบริจาคเงิน
- 7) การบริจาควัตถุ
- 8) การช่วยเหลือด้านแรงงาน
- 9) การใช้โครงการให้เป็นประโยชน์อย่างถูกต้อง
- 10) การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

11) การทำงานร่วมกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง

วิลเลียม ริดเดอร์(William Reeder, 1971: 39-53) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ได้ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่นำเข้ามามีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน
- 2) บุคคลและกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นๆ มีคุณค่าสอดคล้องกับประโยชน์ของตน
- 3) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีเป้าหมายที่จะส่งเสริม และปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน
- 4) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อตนเองได้เคยมีประสบการณ์ที่เป็นอคติต่อกิจกรรมนั้นมาแล้ว
- 5) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองได้มาหรือหวังเอาไว้
- 6) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่
- 7) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคล จะกระทำโดยการบีบบังคับหาได้ไม่
- 8) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับอุปนิสัย และจารีตประเพณี
- 9) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเอื้ออำนวย
- 10) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ
- 11) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนกระตุ้น ยั่วยุ และจูงใจให้เกิดขึ้น

พัคมัน บุนยรัตน์พันธ์ (2527: 129-132) ได้กล่าวว่า “ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่สามารถจูงใจประชาชนให้มีความคิดเห็นคล้ายคลึงตาม และลงมือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จนสามารถนำกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้เป็นผลสำเร็จในที่สุด”

นอกจากนี้ ยังมีผู้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมว่า แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1) ปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมของบุคคลขึ้นอยู่กับความพร้อมของตนเอง ในการที่จะเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยการสังเกตการณ์และการเข้าใจในสิ่งเร้า ที่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยตนเอง โดยมีส่วนร่วมต่อความเห็นอกเห็นใจต่อกันและกัน โดยที่การกระทำเหล่านั้นมี 4 ชั้น ตามที่ เวบเบอร์(Weber, 2523: 63) กล่าวไว้ คือ

ก) การกระทำที่มีเหตุผล(Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสมในการที่บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เลือกไว้ได้อย่างมีเหตุผล ไม่ว่าจะเป็ทางด้านทางเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมก็ตาม

ข) การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม(Valuable) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อมโดยมุ่งไปสู่จริยธรรม ศาสนา และศีลธรรม เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

ค) การกระทำตามประเพณี(Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยึดเอาแบบอย่างที่เคยทำมาแต่ในอดีตเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงเหตุผล

ง) การกระทำที่แฝงตัวด้วยความเสนาหาหรือความรัก(Affective) เป็นการกระทำที่มีอารมณ์แสดงความรู้สึกทางจิต ระหว่างผู้กระทำกับจุดมุ่งหมายของการกระทำ เป็นการกระทำที่ไม่คำนึงถึงเหตุผลอย่างใด นอกจากเรื่องส่วนตัว

2) ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย ดังที่ คล็อก(Clock, 2528: 42) และ เฮย์(Hay, 2530: 33) ดังนี้ คือ บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจหรือมีการศึกษาและรายได้สูง จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ สูงกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า

3) ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร โรเจอร์ และ ชูมาเกอร์(Rogers และ Shoemaker, 1971: 81-86) ได้สรุป กระบวนการยอมรับวิทยาการใหม่นั้น จะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

ก) ขั้นของการรับรู้ ได้แก่ การรับรู้หรือการทราบข่าวในวิทยาการใหม่ที่มีอยู่นั้น แต่ยังไม่แสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม

ข) ขั้นของความสนใจ ได้แก่ เริ่มมีความสนใจในความรู้ใหม่นั้น โดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ค) ขั้นของการตัดสินใจ ได้แก่ การไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของความรู้ ที่มีอยู่ในใจก่อนจะตัดสินใจว่าจะทดลองทำหรือไม่ต่อไป

- ง) ขั้นตอนของการทดลองทำ ได้แก่ การนำเอาความรู้ใหม่นั้นไปปฏิบัติเพื่อดูผล จะตัดสินใจยอมรับใช้ต่อไป
- จ) ขั้นตอนของการยอมรับ ได้แก่ การตกลงใจนำวิทยาการใหม่นั้นไปปฏิบัติได้อย่างเต็มที่
- ขั้นตอนทั้ง 5 ดังกล่าวนั้น มีปัจจัย 4 ประการ ที่จะส่งผลต่ออัตราของการยอมรับ ได้แก่
- ก) แบบของการตัดสินใจยอมรับวิทยาการใหม่
- ข) ช่องทางการสื่อความรู้ที่ใช้เป็นตัวแพร่กระจายวิทยาการใหม่ หรือลักษณะของสื่อที่ใช้ว่าใช้วิธีใด สื่อบุคคลหรือสื่อมวลชน
- ค) ธรรมชาติของระบบสังคมที่เป็นอยู่ว่าเอื้ออำนวยต่อการให้การยอมรับหรือไม่แค่ไหน
- ง) ตัวผู้นำการเปลี่ยนแปลงเองว่ามีศักยภาพในการชักจูงใจแค่ไหน

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่มาจากความผูกพันในชุมชน การต้องการช่วยเหลือพัฒนาชุมชนของตนเอง และแรงจูงใจจากผู้นำชุมชนหรืออื่นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนของตนเอง

2. แนวคิดเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(Concept of Drug Prevention and Suppression)

1. การป้องกันปัญหาเสพติดในทางทฤษฎี

การป้องกันยาเสพติดเป็นการดำเนินงานเพื่อลดความต้องการในการใช้ยาเสพติดของประชาชน ในทางทฤษฎีการลดความต้องการในการใช้ยาเสพติดจะต้องแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ การเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับระบบภาวะแวดล้อม(สำนักงาน ป.ป.ส.,2531:13-14)

ก. การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล

การที่จะแก้ไขปัญหาของระบบใหญ่ได้นั้น จำเป็นต้องแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงระบบย่อยๆ แต่ละระบบให้ดีเสียก่อน ในการป้องกันปัญหาเสพติดก็เช่นกัน จำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลงบุคคลแต่ละคนให้เป็นคนดี จึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงบุคคลที่นิยมใช้กัน ได้แก่

1) Socratic-Rational Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีเหตุผล และพร้อมที่จะตอบสนองต่อข่าวสารใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์เสมอ ซึ่งจะทำให้บุคคลสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติอันจะเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

2) Social-Psychological Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นจากอิทธิพลของบรรทัดฐานจากกลุ่มที่ตนผูกพันอยู่

สำหรับเป้าหมายของการป้องกันยาเสพติด โดยการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล ได้แก่ การที่บุคคลมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด

ข. การเปลี่ยนแปลงระบบภาวะแวดล้อม

เนื่องจากภาวะแวดล้อมมีผลต่อการเพิ่มหรือลดปริมาณยาเสพติดในท้องตลาด รวมทั้งการเพิ่มหรือลดความต้องการยาเสพติดของบุคคล การเปลี่ยนแปลงภาวะแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล จึงนับเป็นวิธีการจำเป็นในสังคมที่ซับซ้อน ศีลธรรมเสื่อม ฯลฯ การลดความต้องการยาเสพติดด้วยการแก้ปัญหาซึ่งเน้นที่ตัวบุคคลแต่เพียงด้านเดียวย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการสร้างเสริมค่านิยม วัฒนธรรม ฯลฯ ของสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาตัวบุคคลด้วย รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงระบบภาวะแวดล้อมที่นิยมใช้กัน ได้แก่

1) Liberal Model เป็นรูปแบบที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มีหลักการคือให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เช่น การแสดงประชามติต่อต้านยาเสพติด การมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดต่างๆ เป็นต้น

2) Radical Model เป็นรูปแบบที่มีลักษณะฉับพลันทันที มีหลักการ คือ ใช้จิตวิทยาชุมชน เช่น การปลุกเร้าให้คนในชุมชนร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่

สำหรับเป้าหมายของการป้องกันยาเสพติดโดยการเปลี่ยนแปลงภาวะแวดล้อม ได้แก่ การสร้างเสริมค่านิยมของสังคมที่ถูกต้อง

นอกจากการป้องกันปัญหาเสพติดในทางทฤษฎีแล้ว ก็ยังมีผู้ที่กล่าวถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไว้อีกหลายๆ ท่านด้วยกัน ดังต่อไปนี้

อรเพ็ญ นาควัชร (2526:167) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การป้องกันปัญหาเสพติด คือ การให้การศึกษาระดับข้อมูลที่ต้องการแก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัย ตลอดจนสาเหตุของการติดยาเสพติด

วินัย เกษมเศรษฐ (สำนักงาน ป.ป.ส., 2531:10) ได้ให้ความหมายของการป้องกันและการป้องกันยาเสพติดไว้ว่า “การป้องกัน หมายถึง การระงับการเกิดขึ้น ซึ่งเมื่อใช้ความหมายนี้

กับปัญหาของยา การป้องกันจึงครอบคลุมไปถึงการจัดการศึกษา การออกกฎหมาย การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ”

เรื่องชัย บุญศักดิ์(2527:152) กล่าวว่า การป้องกัน หมายถึงการให้การศึกษาและข้อมูลที่ต้องแก่เยาวชนและประชาชนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการติดยาเสพติด

ธาดา สุทธายศ(2542: 4) ได้นิยามศัพท์ การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การป้องกันยาเสพติด การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การปราบปรามผู้ติดยาเสพติด ผู้ผลิตยาเสพติด และผู้จำหน่ายยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส.(2531: 11) ได้กล่าวถึงการป้องกันปัญหายาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหากับตนเองและครอบครัว และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของของตัวยา รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่ไปด้วย

และ สำนักงาน ป.ป.ส.(2541: 17) ยังได้กล่าวถึงการป้องกันปัญหายาเสพติดไว้ อีก คือ การใช้แกนนำชุมชนเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นการใช้พลังทางสังคมในชุมชนในการกดดันผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส.(2541: 14) ยังได้กล่าวว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยแก้ไขปัญหาในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดในชุมชน การป้องกันไม่ให้เกิดการติดยา โดยการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษารวมทั้งครอบครัวและชุมชนในการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้อย่างปกติสุข

The United Nations and Drug Abuse Control (อ้างถึงใน นภดล ศักดิ์เจริญชัยกุล,2538: 19) ได้กล่าวว่า การป้องกันยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่กว้างขวางไปทั่วโลก โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่ทุกชาติ ทุกสังคม ทุกชุมชน ทุกครอบครัว ทุกโรงเรียน และทุกๆ วงการธุรกิจ เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ทุกคน พร้อมทั้งกระตุ้นคนทุกๆ คนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดตลอดจนการแนะนำให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกต่อการรักษาผู้ติดยาเสพติด

จากแนวความคิดของนักวิชาการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปความหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้ดังนี้

การป้องกันปัญหายาเสพติด หมายถึง “การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชน และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย ตลอดจนการเฝ้าระวังโดยใช้พลังทางสังคมในชุมชน”

การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง “การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถอยู่ในครอบครัว และชุมชนได้อย่างปกติสุข”

2. องค์ประกอบของปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีองค์ประกอบสลับซับซ้อนและมักเป็นปัญหาที่เกิดจากสาเหตุมากกว่าหนึ่งอย่าง เมื่อพิจารณาปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น สามารถจำแนกองค์ประกอบของปัญหาได้ 3 ประการด้วยกัน คือ ความต้องการยาเสพติด ปริมาณยาเสพติด และภาวะแวดล้อมที่ส่งผลให้ความต้องการและปริมาณของยาเสพติดเกิดการเปลี่ยนแปลง กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้เกิดปัญหายาเสพติด คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้มีปฏิสัมพันธ์กันจนกระทั่งนำไปสู่การเกิดปัญหายาเสพติด และการใช้ยาในทางที่ผิด(สำนักงาน ป.ป.ส.,2531: 11-13) ดังนี้

ก. ตัวคน เมื่อคนประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม จนไม่สามารถที่จะแก้ไขหรือปรับตัวให้เข้ากับความเป็นอยู่หรือสภาพนั้นๆ ได้ก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม อาจจะหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกในการแก้ปัญหาชีวิตได้

ข. ตัวยา โดยตัวของมันเองแล้วมิได้ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ เลยถ้าหากบุคคลมิได้หยิบใช้ แต่เมื่อบุคคลไปใช้ยาปฏิกริยาที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่ใช้ยาประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งขึ้นกับฤทธิ์และขนาดของตัวยาที่ใช้ ตลอดจนวิธีใช้

ค. สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะผลักดันหรือชักจูงให้บุคคลหันไปใช้ยาเสพติด เพราะบุคคลจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ จะต้องปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพ

สิ่งแวดล้อมของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ได้ ก็จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ไปจากสังคม ซึ่งอาจหันไปใช้ยาเสพติดได้

ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงต้องดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุทั้ง 3 ประการนี้ ในด้านตัวยาต้องใช้วิธีการควบคุม โดยการปราบปรามและปลูกพืชทดแทน เพื่อเป็นการลดปริมาณยาเสพติด(Supply Reduction) ส่วนในเรื่องของตัวคนต้องดำเนินการป้องกัน โดยการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ไปใช้ยาเสพติด และดำเนินการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้หยุดการใช้ยาเพื่อเป็นการลดความต้องการยาเสพติด(Demand Reduction) นอกจากนี้ จะต้องดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อม ระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อไม่ให้มีส่วนที่จะผลักดันให้คนเกิดปัญหาแล้วหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก

ภายใต้องค์ประกอบของปัญหายาเสพติด อันได้แก่ คน ยา และสิ่งแวดล้อม เฮเลน โนวลิส(Helen Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน(สำนักงาน ป.ป.ส.,2541: 6-7) ได้เสนอรูปแบบของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

ก. รูปแบบทางศีลธรรมและกฎหมาย(The Legal-Moral Model) รูปแบบนี้ได้เสนอให้แบ่งยาออกเป็น 2 ชนิด คือชนิดที่ปลอดภัยและชนิดที่เป็นอันตราย การดำเนินงานป้องกันตามรูปแบบนี้จึงให้ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำการผลิต ค้า และเสพยาเสพติดที่เป็นอันตราย นอกจากนั้น ยังเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายมาควบคุมการจำหน่ายยา เพิ่มราคาและออกค่าเตือนเกี่ยวกับอันตรายของการใช้ยาที่มีผลต่อร่างกาย จิตใจและสังคม

ข. รูปแบบทางสุขภาพอนามัย(The Public-Health Model) รูปแบบนี้ถือว่ายาเสพติดเปรียบเสมือนโรคภัยไข้เจ็บหรือเป็นปัญหาทางสุขภาพอนามัยหรือโรคติดต่อทั่วไป โดยเปรียบตัวยา คือเชื้อโรค คนคือพาหะนำโรค และสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนแหล่งที่เพาะเชื้อโรค แนวคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับตัวยาเนื่องจากเป็นเชื้อโรคซึ่งก่อให้เกิดผลในทางการติดต่อกว่า ดังนั้นจึงไม่มีการแยกยาออกเป็นยาที่ปลอดภัยและยาที่มีอันตราย แต่ได้รวมเหล้า บุหรี่ และคาเฟอีน เข้าไว้ด้วย การดำเนินงานป้องกันจึงใช้วิธีการเพิ่มราคาให้สูงขึ้น ทำให้สังคมยอมรับยาเสพติดน้อยลง ออกกฎหมายควบคุมให้ยามีปริมาณน้อยในตลาดพร้อมทั้งรณรงค์ให้การศึกษา และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาให้คนในสังคมได้รับรู้เพื่อเป็นการป้องกัน ส่วนผู้ที่มีปัญหายาเสพติดก็ให้ดำเนินการบำบัดรักษาโดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าทุกคนเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพอนามัยดีกลัวโรคภัยไข้เจ็บและหลีกเลี่ยงการใช้ยาโดยไม่จำเป็น

ค. รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม(Psycho-Social Model) รูปแบบทางจิตวิทยาสังคมให้ความสำคัญกับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นว่าพฤติกรรมใช้ยาของคน

เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้ยาอย่างลึกซึ้งและถือว่าการติดยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์ ดังนั้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวคิดนี้จึงเสนอแนะให้มีการให้ข่าวสารและให้ศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปฏักฝังค่านิยม ความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาให้ดีขึ้น

ง. รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม(Social-Culture Model) รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมมุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในด้านการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม และองค์การทางสังคมควรสนองตอบพื้นฐานความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบคุณค่าของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสถาบันต่างๆ ในสังคม

และนอกจากนี้ อเนก นาคะบุตร และคณะ(2539: 26-31) ได้เสนอยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกระบวนการเสริมศักยภาพและภูมิคุ้มกันของชุมชนซึ่งเป็นบทเรียนที่เกิดขึ้นในภาคเหนือสามารถจัดแบ่งแยกได้ 3 รูปแบบที่มีจุดเริ่มพัฒนาการและการจัดการ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ชุมชนริเริ่มเอง คือ การสร้างความตระหนัก เป็นเจ้าของปัญหาในกลุ่มผู้นำ หรือผู้ก่อการ ต่อจากนั้นมีการขยายการเรียนรู้ และความตระหนักต่อปัญหาสู่ชุมชนจนเกิดเวทีชาวบ้านต้านยาเสพติด และประจักษ์ในการร่วมแก้ไขปัญหาร่วมตั้งกฎเกณฑ์ของชุมชน แล้วร่วมผนึกกำลังระดมทรัพยากร ทุน ความร่วมมือในชุมชน จากครอบครัวจากสมาชิก และจากหน่วยงานภายนอก และลงมือปฏิบัติกิจกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน เช่น ร่วมกันจัดการถอนพิษยาผู้ติดยาเสพติดด้วยสมุนไพร ร่วมกันรณรงค์ให้หมู่บ้านปลอดยาเสพติด และที่สำคัญการจัดระบบชุมชนให้เกิดขีดความสามารถในการเฝ้าระวัง ติดตาม ป้องกันกับปัญหายาเสพติด เพื่อให้เกิดการยั่งยืนของการไม่ติดซ้ำของผู้ที่เลิกเสพยา การปลดปล่อยผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้าน ด้วยการจัดระบบเวรยาม จัดระบบฟื้นฟูติดตาม จัดระบบเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน

รูปแบบที่ 2 รูปแบบที่ชุมชนร่วมกันหน่วยงานราชการและองค์กรพัฒนาเอกชน ในการร่วมกันบำบัดชุมชน ซึ่งรูปแบบนี้เริ่มมีการทดลองใช้ในภาคเหนือโดยที่หน่วยราชการ เช่น โรงพยาบาลชุมชน หรือจังหวัดอำเภอ เน้นการเข้าร่วมกระบวนการสนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมบำบัดถอนพิษยา และฟื้นฟูผู้ติดยาโดยชุมชนริเริ่ม และมาปรึกษาหารือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน

รูปแบบที่ 3 รูปแบบที่รัฐริเริ่มและเข้ามากกระตุ้นและสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน และองค์กรชุมชนในการจัดการถอนพิษยาผู้ติดยาเสพติดในชุมชน โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมด้านการเตรียมผู้ติดยาเสพติด อาคารสถานที่ เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในช่วงตั้งค่ายช่วยงานของเจ้าหน้าที่

3. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดให้ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วง พ.ศ.2540-2544 จะต้องดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2539: 26-30)

ก. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามมาตรการ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยึดหลักการลดอุปสงค์และลดอุปทานยาเสพติด โดยมีมาตรการหลัก 4 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มาตรการปราบปรามยาเสพติด และมาตรการควบคุมพืชเสพติด ซึ่งในการดำเนินการตามมาตรการทั้ง 4 มาตรการ ในช่วง พ.ศ.2540-2544 จะยึดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์การป้องกันยาเสพติด

การดำเนินงานตามมาตรการป้องกันให้ยึดยุทธศาสตร์ ดังนี้

ก) ยุทธศาสตร์การป้องกันในเชิงกว้าง

- การป้องกันยาเสพติดในเชิงกว้าง จะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร และทุกพื้นที่ โดยอาศัยสื่อทุกประเภทในการดำเนินงานป้องกัน

- สร้างความตระหนักให้กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มบิดามารดา องค์กรชุมชน และกลุ่มเยาวชนในทุกพื้นที่ เพื่อให้เกิดกระแสของประชาชนในประเด็นหลัก 3 ประการ

(1) การต่อต้านยาเสพติด

(2) การต่อต้านผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้สนับสนุนการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(3) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษา

- การให้ความรู้และความเข้าใจกับประชาชนทุกกลุ่มต้องครอบคลุมเนื้อหาอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

(1) โทษ บทลงโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิด

(2) พิษ พิษของยาเสพติดแต่ละประเภท

(3) ภัย ผลกระทบหรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติด

- พัฒนาและขยายสื่อบุคคลที่จะดำเนินการป้องกันในลักษณะการสื่อสาร 2 ทาง ให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรกลุ่มต่างๆ โดยการสร้างสื่อบุคคลแกนนำทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ

ข) ยุทธศาสตร์การป้องกันในเชิงพื้นที่

- เน้นการป้องกันยาเสพติดในลักษณะครบวงจร ทั้งในเรื่องของการให้ความรู้ การปรับพฤติกรรม การสร้างเจตคติ การจัดกิจกรรม และการป้องกันปัญหาหรือการขยายตัวของปัญหา

- เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนเป้าหมายในการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อาทิ การจัดเวรยามป้องกันการใช้ยาเสพติดในพื้นที่ การป้องกันไม่ให้ปัญหายาเสพติดเข้ามาในพื้นที่

- พัฒนาให้เกิดระบบการเฝ้าระวังสภาพปัญหาในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

การดำเนินงานตามมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้ยึดยุทธศาสตร์หลักดังนี้

ก) การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้มีการพัฒนาดำเนินการให้ครบทุกตัวยาและครบทุกขั้นตอน โดยเน้นที่คุณภาพบริการ และการส่งเสริม ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ข) สร้างแนวร่วมกับองค์กรพัฒนาภาคเอกชน องค์กรประชาชน ชุมชน และครอบครัว ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

3) ยุทธศาสตร์การปราบปรามยาเสพติด

มียุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงาน ดังนี้

ก) การประสานการข่าวกับทุกแหล่งข่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปราม

ข) มุ่งปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้ที่สนับสนุนการผลิตและการค้าเพื่อตัดทอนวงจรการผลิตและการค้า

ค) ให้มีการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนให้มีการดำเนินงานปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อการป้องปราบเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ

4) ยุทธศาสตร์การควบคุมพืชเสพติด

มียุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงาน ดังนี้

ก) การควบคุมการปลูกฝิ่น ให้ใช้การดำเนินงานพัฒนาประชากรในพื้นที่ ควบคุมไปกับการปราบปรามและการตัดทำลายฝิ่น โดยการพัฒนาให้ประสานแผนกับแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม และควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง

ข) การควบคุมการปลูกพืชเสพติดอื่นๆ ให้ใช้การดำเนินงานตัดทำลายและปราบปรามอย่างจริงจัง โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจและทางการข่าว

ข. ยุทธศาสตร์การบริหารแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

นอกจากยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามมาตรการแล้ว ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยในการบริหารแผน แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(พ.ศ.2540-2544) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารแผนฯ ขึ้น 5 ประการ คือ

1) ยุทธศาสตร์การใช้พื้นที่เป็นหลักในการกำหนดปัญหาและดำเนินงาน

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะมีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ ควบคู่กันไป คือ การดำเนินงานในเชิงกว้างให้ครอบคลุมพื้นที่ปัญหาทั้งหมด เพื่อผลในการป้องกันและปราบปราม และการดำเนินงานเฉพาะพื้นที่หรือเฉพาะกรณีเพื่อผลในทางลึกจากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในลักษณะใดจะต้องพิจารณาถึงสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในพื้นที่เป็นหลัก และใช้พื้นที่เป็นจุดร่วมของการกำหนดกิจกรรมของแต่ละหน่วยงาน โดยมีแนวคิดหลัก 2 ประการ คือ

ก) จัดกลุ่มจังหวัดตามสภาพความรุนแรงของปัญหา โดยกำหนดเกณฑ์การชี้วัดระดับความรุนแรงของปัญหาที่ชัดเจน และจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มจังหวัด

ข) ให้ความสำคัญกับกลุ่มประชากร 3 ฐาน ในพื้นที่ ได้แก่ ฐานชุมชน ฐานสถานศึกษา และฐานสถานประกอบการ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

2) ยุทธศาสตร์การผสมผสานมาตรการที่เหมาะสม

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีมาตรการดำเนินงานหลัก 4 มาตรการ คือ มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มาตรการปราบปรามยาเสพติด และมาตรการควบคุมพืชเสพติด การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องพิจารณาใช้มาตรการ 4 มาตรการ ควบคู่กันในสัดส่วนและช่วงเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยการ

ดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ จะต้องมึลักษณะของการผสมผสานกัน ไม่ใช้การดำเนินงานแบบแยกมาตรการที่ขาดความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์นี้มีแนวคิดหลัก 2 ประการ คือ

ก) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องมีการกำหนดกิจกรรมและดำเนินการในแต่ละมาตรการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา โดยทุกกิจกรรมในแต่ละมาตรการจะต้องมีพื้นที่เป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

ข) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากจะผสมผสานมาตรการดำเนินงานเรื่องยาเสพติดโดยตรงแล้ว จะต้องพิจารณาผสมผสานกับมาตรการเสริมอื่นๆ ที่จะเป็นการลดเงื่อนไขอันก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด อาทิ มาตรการทางด้านส่งเสริมกีฬา และมาตรการทางด้านส่งเสริมศีลธรรม เป็นต้น

3) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม

ปัญหายาเสพติดขยายตัวอย่างรวดเร็ว การที่จะควบคุมการขยายตัวและลดความรุนแรงของปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกทุกส่วนของสังคมทั้งในแง่ของสถาบันและปัจเจกบุคคลโดยมีแนวคิดหลักภายใต้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม 2 ประการ คือ

ก) ต้องมีการประสานและผนึกกำลังระหว่างองค์กรของรัฐ องค์กรพัฒนาภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในลักษณะที่ร่วมดำเนินกิจกรรมตามบทบาทที่เห็นชอบร่วมกัน และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

ข) สร้างกระแสการมีส่วนร่วม และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างกว้างขวางโดยอาศัยสื่อสารมวลชนทุกประเภท

4) ยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องอย่างครบวงจร

การปราบปรามถือว่าเป็นมาตรการที่มีความสำคัญที่จะลดตัวยาเสพติดออกจากสังคม และเป็นมาตรการที่ช่วยให้การดำเนินงานในมาตรการอื่นๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินการปราบปราม จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องต่อผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้สนับสนุน และผู้สมคบ การดำเนินการปราบปรามจะต้องยึดแนวคิดหลัก 4 ประการ คือ

ก) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และจริงจังกับผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด โดยเฉพาะความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองเพื่อจำหน่าย

ข) ขจัดหรือลดเงื่อนไขที่เป็นตัวสนับสนุนการกระทำผิดคดียาเสพติด อาทิ กลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์

ค) พัฒนาระบบการยุติธรรม และกฎหมายที่จะสนับสนุนให้การปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพ

ง) พัฒนาระบบควบคุมเคมีภัณฑ์และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด

5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

การบริหารจัดการถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่กำหนด การพัฒนาการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(พ.ศ.2540-2544) มีแนวคิดหลัก 5 ประการ คือ

ก) พัฒนาระบบแผน งบประมาณ และระบบการติดตามประเมินผล ให้สนองตอบต่อยุทธศาสตร์การยึดพื้นที่ การผสมผสานมาตรการ และการมีส่วนร่วม โดยมีความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน ทางการเงิน และแผนคน ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงพื้นที่

ข) พัฒนาระบบข้อมูล และระบบเฝ้าระวังปัญหาที่สะท้อนภาพปัญหาในมิติต่างๆ ตามพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ และมีการกระจายข้อมูลเพื่อนำไป ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องและทันกาล

ค) พัฒนาระบบการประสานงานและระบบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจนเป็นเอกภาพ และมีความเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ง) พัฒนาระบบการพัฒนาบุคลากรโดยให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาสื่อบุคคลให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรทั้ง 3 ฐาน(ฐานชุมชน ฐานศึกษา และสถานประกอบการ)

จ) พัฒนาระบบการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะความร่วมมือในระดับภูมิภาค

4. มาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดเป็นมาตรการในการดำเนินงานในระยะยาว เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันยาเสพติด เพื่อบรรเทาหรือหรือระงับการทดลองใช้ยาเสพติด มีมาตรการในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงาน ป.ป.ส.,2541:16-27)

ก. มาตรการให้การศึกษา(Education) หมายถึง การให้การศึกษทั้งในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่เสริมสร้างและพัฒนาแนวทางวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพของตนเอง

ครอบครัว และชุมชน ภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ยั่งยืนอย่างยั่งยืน โดยไม่พึ่งพายาเสพติด

ในการให้การศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้การศึกษาอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ โดยมาตรการทางการศึกษาจะต้องเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมประชากรทุกคน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงในการใช้ยาในทางที่ผิด

ข. มาตรการบริการสนเทศ(Information) คือ การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันยาเสพติด โดยผ่านสื่อชนิดต่างๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อแสงเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อพื้นบ้าน มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งข่าวสารหรือเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ไปยังผู้รับสารโดยถ่ายทอดเนื้อหาผ่านสื่อและช่องทางเผยแพร่ต่างๆ เพื่อให้ผู้รับข่าวสารได้รับข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ยาที่ถูกต้อง การตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีในชีวิต และเสนอทางเลือกที่จะแก้ปัญหาโดยไม่พึ่งพายาเสพติด

ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันยาเสพติดไปสู่ประชาชน คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ มีมติในปี 1989 เรียกร้องให้ประเทศต่างๆ ดำเนินการให้ข่าวสารด้านยาเสพติดที่ไม่เป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากรู้ อยากรลอง แต่ต้องชี้ผลร้ายของยาเสพติด ข่าวสารดังกล่าวจะต้องไม่ให้รายละเอียดที่จะชี้ให้เห็นให้ใช้ยาเสพติด

ค. มาตรการทางเลือก(Alternative) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างที่มีอยู่ไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มาตรการทางเลือกมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนเป็นการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาวิสัยทัศน์ในตนเอง ความรับผิดชอบ เกิดความมั่นคงในจิตใจ มีความสำนึกในคุณค่า ความเป็นอิสระ รู้จักการปรับตัว และพึ่งตนเอง

กิจกรรมทางเลือกมีประโยชน์ในการเบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดในสังคม เช่น กลุ่มผู้ว่างงาน กลุ่มด้อยโอกาสในสังคม ให้มีโอกาสแสวงหาความสุขในชีวิตโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเลือกประเภทต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาในชุมชน เป็นต้น ด้านจริยธรรม เช่น กิจกรรมทางด้านศีลธรรมและศาสนา เป็นต้น ด้านสังคม เช่น การ

รวมกลุ่มต่างๆ ในชุมชนโดยการจัดตั้งกลุ่มพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น และด้านสุนทรียภาพ เช่น การดนตรี ศิลปกรรม เป็นต้น

ง. มาตรการแทรกแซง(Intervention) หรือสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการกับผู้ที่มีปัญหาการใช้ยาเสพติด เช่น เริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราวแต่ยังไม่มีอาการติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือบุคคลก่อนที่จะติดยาเสพติดอย่างแท้จริงโดยการให้ผู้มีปัญหาและเริ่มใช้ยาเสพติดได้รู้จักตนเองและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าการใช้ยาและปัญหาชีวิตอื่นๆ ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมในการใช้ยา

มาตรการแทรกแซงดำเนินการโดยการใช้อักระบวนการแนะแนว(Counseling) โดยอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เช่น ให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นครอบครัว ดำเนินการโดยนักจิตวิทยาหรือนักแนะแนวที่มีความชำนาญได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการให้บริการแก่ผู้มีปัญหาติดยาเสพติดเพื่อให้ผู้รับบริการเลือกตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมด้วยตนเอง

จ. มาตรการกลุ่มเพื่อน(Peervention) ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นคุณค่าของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน จึงได้มีการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด มาตรการกลุ่มเพื่อนสามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีมิตรภาพเป็นสายสัมพันธ์เชื่อมโยงมนุษย์เข้าด้วยกัน เช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มหญิงบริการ กลุ่มผู้ต้องขังและกลุ่มนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

การดำเนินงานของกิจกรรมกลุ่มเพื่อน มีรากฐานและความเชื่อมั่นในความสำเร็จของกลุ่มเพื่อนว่ามีอิทธิพลสามารถที่จะโน้มน้าว ชักจูงเพื่อนในกลุ่ม โดยผู้นำของกลุ่มเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มจะต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยที่ทุกคนในกลุ่มมีคุณค่า มีความรู้สึกผูกพัน ในฐานะที่คนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของประชาธิปไตย ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ยุติข้อขัดแย้งโดยแสวงหาแนวทางร่วมกันตัดสินใจอย่างมีเหตุผล กิจกรรมของกลุ่มที่จะดำเนินการจึงควรสอดคล้องกับบุคลิกภาวะและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มทุกคน

ฉ. มาตรการป้องปราม(Deterrence) เป็นมาตรการที่ดำเนินการกับกลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมในการใช้ยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดโอกาสการใช้ยาเสพติด ด้วยการทำให้กลุ่มเสี่ยงมีความเกรงกลัว วิตกกังวล อาจถูกจับได้ว่าตนใช้ยาเสพติด เช่น การจัดระบบเดินเวรยาม เผื่อระวังตามแหล่งที่มีการมั่วสุมกันใช้ยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

การดำเนินมาตรการป้องปรามอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ลดโอกาสในการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น จึงต้องดำเนินการต่อเนื่อง ทำซ้ำบ่อยๆ ครั้ง จะทำให้กลุ่มเป้าหมายหวาดกลัว เบื่อหน่าย จำคาญ และหยุดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดไปในที่สุด

ณ. มาตรการเสริมอื่นๆ นอกเหนือจากการดำเนินมาตรการหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังได้กล่าวมาแล้ว ในการดำเนินงานยังมีมาตรการอื่นๆ เสริมมาตรการหลักให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มาตรการเสริม ได้แก่

1) การพัฒนาบุคลากร ในการดำเนินมาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ สื่อบุคคลนับเป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ที่มีศักยภาพในการให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนเจตคติและเป็นตัวแบบในการไม่ใช้ยาเสพติด (Role Model) ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น การสร้างหรือพัฒนาบุคลากรเพื่อมีความสามารถในการเผยแพร่ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันยาเสพติด จึงเป็นมาตรการเสริมที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

2) การวิจัยและพัฒนา นับเป็นมาตรการเสริมเพื่อช่วยให้การดำเนินมาตรการหลักด้านอื่นๆ ประสบความสำเร็จ การวิจัยด้านการป้องกันยาเสพติด เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และอธิบายปรากฏการณ์ในด้านสภาพปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์ยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละด้วยา สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ความเชื่อเจตคติ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการพัฒนาระบบงาน การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิดต่างๆ ในทุกแง่มุม

การวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือในการแสวงหานวัตกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทาง คิดค้นรูปแบบวิธีการและแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

3) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการป้องกันยาเสพติด โลกปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี และมีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด การมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ประหยัดเวลาในการที่จะค้นหารวบรวมด้วยตนเอง สามารถเรียกใช้สารสนเทศจากระบบที่พัฒนาขึ้นใช้ได้ ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ และการใช้ระบบสารสนเทศต่างๆ อยู่เสมอ

5. รูปแบบในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงรูปแบบของการดำเนินงานไว้ดังต่อไปนี้

โสภา ชูพิชัยกุล ชปิลมันน์(2533:18) ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดไว้ใน “การศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร” ดังนี้

ก. การให้การศึกษ โดยการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน

ข. การเผยแพร่ข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญของการป้องกันยาเสพติด โดยการอาศัยเทคนิค วิธีและสื่อชนิดต่างๆ ถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดวิทยากรบรรยาย สื่อมวลชนต่างๆ

ค. การพัฒนาบุคลากร ซึ่งถือเป็นสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารและการศึกษา สามารถถ่ายทอดความรู้ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล

ง. การผลิตสื่อ ซึ่งนับเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเผยแพร่ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยสร้างความสนใจ จดจำง่ายและประหยัดเวลา

จ. การจัดกิจกรรมทางเลือก เพื่อให้ประชาชนมองเห็นทางเลือกอื่นในการแก้ปัญหาที่มีทั้งทางเลือกด้านสุขภาพอนามัย เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี ทางเลือกด้านจริยธรรม เช่น อบรมศีลธรรมกิจกรรมทางศาสนา ทางเลือกด้านสังคม เช่น จัดตั้งชมรมหรือสมาคม และทางเลือกด้านอาชีพ เช่น การฝึกอาชีพและการส่งเสริมรายได้

ฉ. การวิจัยและประเมินผล เป็นการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมและตรวจสอบประสิทธิผลของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขวิธีการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ทำนุ สิริสิงห(2531: 267-272) ได้กล่าวถึงวิธีดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดที่หน่วยงานต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มี 6 วิธี ดังนี้

ก. การให้ข่าวสาร(Information) การให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและต้องเป็นข่าวสารที่น่าเชื่อถือ

ข. การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก(Affective education) ช่วยให้คนรู้จักใช้กระบวนการคิดและตัดสินใจในการเลือกค่านิยม หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากที่ได้พิจารณาผลที่ได้ของตัวเลือกแต่ละตัว โดยใช้เหตุผลและวิจารณญาณแล้ว

ค. เพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน(Peer counseling) เป็นวิธีที่จัดขึ้นได้ง่าย เพราะโดยปกติเด็กที่รักเพื่อนจะปรึกษาเพื่อน หรือขอความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน

ง. การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ(Career planning) ช่วยให้คนมีความมุ่งมั่นในชีวิตเพื่อจะได้มีความสำเร็จและมีความภูมิใจในตนเอง เมื่อทุกคนมีแผนในการดำเนินชีวิตแล้ว จะทำให้รู้สึกว่าเป็นคนมีเป้าหมาย จะตัดสินใจทำอะไรลงไปต้องมีหลักการและเหตุผลที่เพียงพอ

จ. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว(Family Communication) การสื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทั้งผู้ให้และผู้รับจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีงามต่อกันในครอบครัวจะช่วยขจัดปัญหาต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้มาก

ฉ. การให้ทางเลือก(Alternative) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุน และตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานมีมากมาย ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น เกี่ยวกับทางกาย ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ทางจิตใจ ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับศาสนา ทางสมอง เช่น การเข้าชมรมอ่านหนังสือ ทางสังคม เช่น บริการชุมชน ทางสุนทรียภาพ เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี วาดเขียน การฝีมือ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เห็นคุณค่าของเวลาและช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มเป้าหมายไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

นอกจากนี้สำนักงาน ป.ป.ส.(2541:11-18) ยังได้เสนอแนะรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถกระทำได้ โดยอาจแบ่งประเภทของกิจกรรมได้ ดังนี้

การป้องกันปัญหายาเสพติด สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กิจกรรมใหญ่ๆ ดังนี้

ก. การจัดกิจกรรมการเผยแพร่เพื่อสร้างความตระหนัก

การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดนั้น เป็นกิจกรรมที่ทำกันอย่างแพร่หลายมากกิจกรรมหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้น เพื่อให้ชาวบ้านมีความเข้าใจถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด และเกิดทัศนคติในทางต่อต้านการใช้ยาเสพติด นอกจากนี้อาจมีวัตถุประสงค์ในระดับสูงขึ้นไป ได้แก่ เพื่อสร้างความตระหนักและเกิดจิตสำนึกที่จะมุ่งช่วยกันป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนของตน เป็นต้น

กิจกรรมการเผยแพร่สามารถทำได้หลายรูปแบบ มีตั้งแต่รูปแบบที่สามารถทำได้ง่ายไปจนถึงรูปแบบที่ซับซ้อนต้องอาศัยการบริหารและจัดการที่เป็นระบบ ทั้งนี้ในการปฏิบัติต้องเลือกทำรูปแบบที่เหมาะสมกับความพร้อมของแต่ละชุมชนเป็นสำคัญ

กิจกรรมเผยแพร่อาจเรียงลำดับจากรูปแบบง่ายไปสู่ยาก ได้ดังนี้

1) การบรรยายให้ความรู้ในชุมชน โดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ ข้อมูลและประสบการณ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติดและเกิดความตระหนักที่จะมุ่งช่วยกันป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ซึ่งในชุมชนนั้นอาจประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้ความรู้ในชุมชน โดยอาจต้องจัดในเวลาที่เหมาะสม เช่น ช่วงเย็น หรือช่วงเลิกงาน และในวันหยุดเสาร์อาทิตย์

2) การใช้สื่อกลางแจ้ง โดยการนำเสนอข่าวสารข้อมูลโดยอาศัยสื่ออย่างง่าย ๆ ที่ติดตั้งค่อนข้างถาวรไว้ในที่ซึ่งชาวบ้านผ่านไป-มาเสมอ และสามารถพบเห็นได้ โดยเนื้อหาควรมีลักษณะสั้นๆ เข้าใจง่าย แต่มีรูปแบบแลสีสดึงดูดความสนใจ สื่อกลางแจ้งนี้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ป้ายคำขวัญ/คำเตือน ป้ายผ้า บอร์ดข่าวต่างๆ เป็นต้น บางครั้งสื่อเหล่านี้อาจติดตั้งอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ติดกับต้นไม้(ที่เรียกว่าต้นไม้พูดได้) หรือติดบนรั้ว/กำแพง/ข้างอาคารหรือบ้าน(ที่เรียกว่าหนังสือพิมพ์กำแพง) นอกจากนี้อาจอยู่ในรูปแบบอื่น เช่น หุ่นจำลอง ว่าว เป็นต้น

สื่อกลางแจ้งบางประเภทเป็นสื่อที่เคลื่อนที่ได้ เช่น แผ่นป้ายข่าวสารข้อมูลที่ติดกับรถ เลื่อยตัดที่มีคำขวัญ เลื่อยควมมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่มีคำขวัญ ซึ่งสามารถเผยแพร่ไปตามที่ต่างๆ ได้ตลอดเวลา เป็นต้น

3) การรณรงค์ เป็นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น เพื่อกระตุ้นชาวบ้านให้ตื่นตัวต่อปัญหา และเกิดการร่วมมือกันโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด การรณรงค์โดยทั่วไปจึงเน้นความเอิกเกริกจึงมักใช้การประโคมด้านข่าวสารและใช้กิจกรรมทุกรูปแบบ และสื่อเผยแพร่หลายรูปแบบผสมผสานในการดำเนินการ

อย่างไรก็ตามการรณรงค์โดยชุมชนควรมุ่งเน้นที่การระดมชาวบ้านให้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมรณรงค์ให้ได้เป็นจำนวนมาก กิจกรรมจึงควรเลือกรูปแบบที่เรียบง่าย เปิดโอกาสให้การมีส่วนร่วมทำได้สะดวกและไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน (เช่น การเดินรณรงค์ภายในชุมชน การตกแต่งหน้าบ้านของตนเองด้วยคำขวัญโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย เป็นต้น) ที่สำคัญคือต้องเหมาะสมกับความพร้อมของแกนนำชุมชนด้วย ไม่คิดกิจกรรมที่เกินกำลัง/ความพร้อม ที่จะทำให้ทำได้

4) การประชุม/เสวนา(เวทีชาวบ้าน) เป็นการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน เกี่ยวกับสภาพปัญหาเสพติดในชุมชน จุดประสงค์เบื้องต้นเพื่อ

- ให้ชาวบ้านที่ตระหนักถึงปัญหาอยู่แล้วได้ช่วยกันพิจารณาสภาพปัญหาในชุมชนเอง

- ให้ชาวบ้านที่อาจยังไม่รับรู้ หรือมองข้ามปัญหา ได้รับทราบและมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหา

- ให้เกิดการถกเถียง อธิบายเหตุผลระหว่างชาวบ้านกันเอง ทำให้ผู้ที่ไม่ยอมรับปัญหาลับมายอมรับและมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหา

การประชุม/เสวนา บ่อยครั้งและเน้นการกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังกันและกัน อาจสามารถดำเนินไปถึงขั้น การค้นหาสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา จนถึงการวางแผนเพื่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนเอง

5) การเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว เป็นกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องอาศัยงบประมาณ การบริหารและจัดการอย่างมากตั้งแต่การจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องขยายเสียง วิทยุ/เครื่องเทปบันทึกเสียง ไมโครโฟน ลำโพงภายนอก และวางระบบไฟฟ้าตามความเหมาะสมกับพื้นที่ดำเนินการไปจนถึงการวางแผนการผลิตรายการรูปแบบของรายการที่จะผลิตสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

- การถ่ายเทอดข่าวสารข้อมูลโดยทั่วไปจากสถานีวิทยุ

- จัดเป็นรายการบันเทิงโดยเปิดเพลงสอดแทรกการให้ความรู้เรื่องป้องกันยาเสพติด และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพปัญหา ยาเสพติดปัจจุบัน

- นำเสนอบทความ โฆษณาสั้น (Spot) หรือเทปบันทึกรายการวิทยุจากแหล่งอื่นที่น่าสนใจ

- จัดรายการสัมภาษณ์ พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาภายในชุมชนเพื่อสร้างความตระหนัก

- นำเสนอข่าวบริการภายในชุมชนโดยสอดแทรกการให้ความรู้เรื่องป้องกันยาเสพติดและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพปัญหา ยาเสพติดในปัจจุบัน

ความยากของการเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าวอีกประการ ก็คือ การบริหารและจัดการเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ดังนั้น บุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินงานหอกระจายข่าวจำเป็นต้องสร้างทีมงานเพื่อช่วยเหลือกันในการดำเนินงานนี้ด้วย

6) การเผยแพร่โดยสอดแทรกกิจกรรมบันเทิง เป็นการเผยแพร่ความรู้โดยสอดแทรกในกิจกรรมให้ความบันเทิงสนุกสนานที่จัดเป็นครั้งคราว เช่น ในช่วงเทศกาลสำคัญๆ กิจกรรมเหล่านี้สามารถทำได้หลากหลาย เช่น การฉายภาพยนตร์ การจัดแสดงดนตรี การแสดง

ละคร การประกวด การจัดงานเทศกาลต่างๆ โดยสอดแทรกด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและการป้องกันยาเสพติดควบคู่กันไป

ข. การจัดกิจกรรมการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดในชุมชน นอกจากการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่บุคคล โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักต่อปัญหาเสพติดแล้ว จำเป็นต้องมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อลดปัจจัยที่จะนำไปสู่ปัญหาการใช้ยาเสพติด และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่จะเป็นปัจจัยเอื้อต่อการป้องกันยาเสพติดโดยมีรูปแบบการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมกีฬา สามารถดำเนินการได้ โดยเริ่มจากการสนับสนุนให้ชาวบ้านและเยาวชนที่สนใจกิจกรรมกีฬามารวมกลุ่มกันเพื่อฝึกหัดเล่นกีฬา โดยแกนนำชุมชนร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาอุปกรณ์และสถานที่ภายในชุมชน หรือใกล้ชุมชนเพื่อใช้เป็นลานสำหรับการเล่นกีฬา จนถึงการจัดการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและระหว่างชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะدمความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ใกล้ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักสวัสดิการสังคม การกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อสนับสนุนบุคลากรที่จะเป็นผู้ฝึกกีฬาให้กับเยาวชนในชุมชน และจัดการแข่งขัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามกิจกรรมกีฬาที่จัดขึ้น ต้องยึดหลักสำคัญประการหนึ่งก็คือ ไม่เน้นความเป็นเลิศในเชิงกีฬา แต่ควรเน้นเกี่ยวกับการปลูกฝังให้เกิดความสนใจในการออกกำลังกาย ความร่วมมือกันในกลุ่มผู้ที่สนใจการออกกำลังกายและกีฬาในการสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

2) กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การเล่นดนตรีร้องเพลง การเต้นรำ/นาฏศิลป์ กองเชียร์ ฯลฯ กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการได้โดยเริ่มจากการสนับสนุนให้ชาวบ้าน และเยาวชนที่สนใจกิจกรรมด้านนี้มารวมกันเพื่อฝึกสอนฝึกหัด โดยแกนนำชุมชนอาจจะدمความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ใกล้ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์เยาวชนใกล้ชุมชน เพื่อสนับสนุนบุคลากรที่จะเป็นผู้ฝึกสอนให้กับเยาวชนในชุมชน

นอกจากนี้ควรหาโอกาสที่จะให้เยาวชนที่ได้รับการฝึกหัดแล้วแสดงความสามารถ โดยการแสดงในงานเทศกาลต่างๆ ที่เหมาะสม

3) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการได้ โดยเริ่มจากการสนับสนุนให้ชาวบ้าน และเยาวชนที่สนใจกิจกรรมด้านนี้มารวมกลุ่มกันเพื่อฝึกสอนฝึกความชำนาญ โดยแกนชุมชนอาจจะدمความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตสำนักพัฒนาชุมชน ในการสนับสนุนการฝึกสอนให้กับชาวบ้านและเยาวชนในชุมชนและติดต่อหน่วยงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในการจัดหางานให้กับผู้ที่มีความชำนาญ

หากเป็นการส่งเสริมอาชีพเสริมของชาวบ้านที่สามารถทำได้ในชุมชน อาจติดต่อแหล่งจ้างงานเหล่านั้น หรือแสวงหาตลาดเพื่อสำหรับผลผลิตดังกล่าว อันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประดิษฐ์เกิดรายได้

4) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และพัฒนาชุมชน เป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสร่วมกิจกรรมทางสังคมในด้านที่ดี อันจะส่งผลให้เกิดความนับถือตนเองและเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น กล่าวคือ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามีประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เกิดขึ้นในบุคคลนั้นๆ กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การพัฒนาความสะอาดในชุมชน การซ่อมแซมทางเดินในชุมชน กิจกรรมด้านบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน หรือการร่วมจัดกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ เช่น การเวียนเทียนในวันเทศกาลต่างๆ การนั่งสมาธิ หรือปฏิบัติศาสนกิจในวันพระ เป็นต้น

นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวน่าจะมีผลสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อลดปัจจัยที่จะนำไปสู่ปัญหาการใช้ยาเสพติด เช่น การพัฒนาปรับปรุงสถานที่ซึ่งอาจถูกใช้เป็นแหล่งมั่วสุม โดยเปลี่ยนเป็นสถานที่ที่มีการใช้ประโยชน์ของชุมชนส่วนร่วมแทน เป็นต้น

ค. การจัดกิจกรรมเฝ้าระวัง

เนื่องจากกิจกรรมด้านปราบปรามยาเสพติดเป็นกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ผู้ดำเนินการต้องมีอำนาจของกฎหมายรับรอง จึงจำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้กิจกรรมด้านปราบปรามยังเป็นกิจกรรมที่เสี่ยงมากเกินไปสำหรับแกนนำชุมชน และผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนแกนนำชุมชน ดังนั้น กิจกรรมเฝ้าระวัง ในชุมชนจึงเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันปัญหาเสพติดโดยแกนนำชุมชน กิจกรรมเฝ้าระวังจะมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับชุมชน คือ เป็นกิจกรรมเพื่อการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและเพื่อหยุดยั้งหรือควบคุมการแพร่ระบาดนั้นๆ โดยใช้พลังทางสังคมในชุมชนในการกดดันผู้กระทำผิด

อย่างไรก็ตามกิจกรรมเฝ้าระวัง ถือเป็นกิจกรรมป้องกันปัญหาเสพติดขั้นสูง ซึ่งต้องอาศัยการบริหารและการจัดการที่ดีและเข้มแข็งมาก กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่

1) การจัดตั้งเป็นกลุ่มอาสาสมัครเฝ้าระวัง เป็นการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครที่จะช่วยกัน สอดส่องดูแลความเรียบร้อยและการกระทำผิดด้านยาเสพติดในชุมชน โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มที่ดูแลในละแวกบ้าน/ซอย/กลุ่มบ้านที่อยู่ใกล้กัน หรือ แบ่งภารกิจคอยสอดส่องดูแลเยาวชนที่มีแนวโน้มเป็นกลุ่มเสี่ยง โดยอาสาสมัคร 1 คน ต่อเยาวชน 5 คน เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินงานควรมีขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- หากพบพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดครั้งแรก ควรแจ้งต่อบิดามารดา/ผู้ปกครอง เพื่อให้มีการตักเตือน

- หากพบครั้งที่สอง ควรแจ้งต่อแกนชุมชนเพื่อดำเนินการตักเตือนและให้ความรู้ถึงโทษและภัยของยาเสพติด

- หากพบครั้งที่สาม ควรดำเนินการให้คำแนะนำและชักชวนให้รับการบำบัดรักษา

- หากพบครั้งที่สี่ ควรดำเนินการจัดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

2) การเดินเวรยาม นอกจากจะมีผลช่วยลดความสงบป้องกันอาชญากรรมอื่นๆ ในชุมชนแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นความร่วมมือของชุมชนอย่างเด่นชัด ซึ่งแม้ไม่ส่งผลต่อการจับกุมเสมอ แต่ก็จะสามารถสร้างพลังกดดันกลุ่มผู้กระทำผิดด้านยาเสพติดมิให้กระทำอย่างเปิดเผยแก่ชุมชน

การเดินเวรยามในชุมชน มักดำเนินการดังนี้

- แบ่งผู้เดินเวรยามเป็นกลุ่มย่อยๆ โดยมีหัวหน้า หรือประธานงานกลุ่มละ 1 คน

- กำหนดเส้นทางการเดินให้ทั่วชุมชนโดยเฉพาะบริเวณที่มีการมั่วสุม

- ก่อนเดินเวรยาม ต้องมีการประชุมชี้แจง

- การเดินควรรวมกลุ่มกันไปตามเส้นทางที่กำหนด โดยเป็นช่วงเวลากลางคืน และอาจดำเนินการทุกวันหรือวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ โดยมีการประสานงานและเดินร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- ภายหลังจากเดินเวรยาม หัวหน้า หรือผู้ประสานงานกลุ่มควรมีการบันทึกผลการปฏิบัติการทุกครั้ง

การแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกิจกรรมที่ชุมชนสามารถทำได้ ดังนี้

การจัดกิจกรรมบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คือ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดในชุมชน และป้องกันไม่ให้เกิดการติดยาโดยเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษารวมทั้งครอบครัวและชุมชน ในการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถอยู่ในสังคมและชุมชน โดยในกิจกรรมบำบัดรักษาและฟื้นฟูนี้ต้องมุ่งเน้นให้ชุมชนและครอบครัวซึ่งมักเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดยาของผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการของกิจกรรมนี้

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูฯ ในชุมชนมีรูปแบบที่ดำเนินการกันอยู่ ดังนี้

1) จัดส่งผู้เสพยาเสพติดไปรับการบำบัดรักษา เริ่มจากการชักชวนให้นม่นำวให้ผู้เสพยาเสพติดและครอบครัวของผู้เสพตระหนักถึงปัญหาของการติดยาเสพติด และเป็นฝ่ายต้องการขอคำแนะนำและความช่วยเหลือ การดำเนินการจึงต่อเนื่องด้วยการให้คำปรึกษาแนะนำผู้

เสพและครอบครัวของผู้เสพ เกี่ยวกับแนวทางในการรับการรักษา จากนั้นหากผู้เสพและครอบครัวไม่สามารถไปรับบริการบำบัดรักษาเองได้ ก็จะทำให้ความช่วยเหลือในการจัดส่งผู้เสพ ยาเสพติดไปรับบริการบำบัดรักษายังสถานพยาบาลที่ให้บริการต่อไป

หากเป็นการบำบัดรักษาที่ผู้เสพต้องพักในสถานพยาบาล(แบบผู้ป่วยใน) ระหว่างการบำบัดรักษาดังกล่าว แกนนำชุมชนและครอบครัวของผู้เสพควรไปเยี่ยมดูผู้เสพอยู่เสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามผลและให้กำลังใจแก่ผู้เสพ รวมทั้งควรขอคำแนะนำจากสถานพยาบาลเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมของชุมชนและครอบครัวผู้เสพในการช่วยเหลือผู้เสพอย่างถูกต้องเมื่อกลับสู่ชุมชน และนำกลับมาเผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านในชุมชนด้วย

เมื่อผู้ผ่านการบำบัดรักษากลับสู่ชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มติดตามผลเพื่อให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวเข้ากับสังคมและชุมชน รวมทั้งเพื่อสอดส่องดูแลป้องกันการติดยา ทั้งนี้โดยใช้การเยี่ยมบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

2) การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยการบริหารและจัดการที่ดี โดยเมื่อผู้เสพและครอบครัวผู้เสพตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติด และต้องการรับบริการบำบัดรักษาแล้ว ความสนับสนุนให้ครอบครัวผู้เสพและชาวบ้านที่เห็นความสำคัญในกิจกรรมด้านนี้มารวมกลุ่มกันเพื่อนำดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไป

ก) เตรียมความพร้อม ต้องดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

- ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอการสนับสนุนทั้งด้านเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญวิศดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

- ทำความเข้าใจกับผู้เข้ารับบริการบำบัดรักษาเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู และกำหนดข้อปฏิบัติระหว่างเข้ารับบริการบำบัดรักษา

- จัดหา และ ขออนุญาตใช้สถานที่ในชุมชนหรือใกล้เคียงสำหรับเป็นศูนย์บำบัดรักษารวมทั้งการจัดเตรียมสถานที่ให้เอื้อต่อการดำเนินงาน สถานที่ที่ใช้ ควรเป็นอาคารที่

อากาศถ่ายเทได้สะดวก มักได้แก่ ศูนย์เด็กในชุมชน โดยขออนุญาตใช้สถานที่ ประมาณ 10-15 วัน

- สร้างความเข้าใจชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครอบครัวผู้เข้ารับบริการบำบัด และบทบาทของชาวบ้านที่ต้องการให้ความร่วมมือในกิจกรรมนี้ เช่น การช่วยกันดูแลผู้เสพขณะรับบริการบำบัด ในเรื่อง อาหารการกิน การเป็นอยู่ในศูนย์ฯ ระหว่างการบำบัดรักษา มาตรการรักษาความปลอดภัยระหว่างการดำเนินการ และการปฏิบัติต่อผู้เสพหลังการบำบัดแล้ว

ข) การดำเนินงานขั้นตอนพิชยาในชุมชน ได้แก่

- การรับสมัครผู้เข้ารับบริการบำบัดยา

- การเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ได้แก่ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในระหว่างรับการบำบัดรักษา กระตุ้นให้เกิดความตั้งใจและกำลังใจในการเข้ารับการรักษา เป็นต้น

- ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนและข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ โดยแกนนำชุมชนควรมีเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่มีความรู้และทักษะในการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปการบำบัดรักษาในชุมชนมักมีข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับถือปฏิบัติในระหว่างการบำบัดรักษา ดังนี้

- ห้ามผู้รับการบำบัดรักษาออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้
- ห้ามบุคคลภายนอกเข้าเยี่ยม ยกเว้น ผู้ปกครอง และ ครอบครัว
- ห้ามก่อการทะเลาะวิวาท
- ห้ามเสพยาเสพติดทุกชนิด ยกเว้น บุหรี่
- ห้ามพกพาอาวุธทุกชนิด

ค) การดำเนินงานขั้นปรับทัศนคติและพฤติกรรม

ภายหลังจากการถอนพิษแล้ว ควรให้ผู้ผ่านการบำบัดได้มีโอกาส พักผ่อนร่างกาย และจิตใจ และเปลี่ยนสภาพแวดล้อม โดยอาจจัดกิจกรรมในรูปแบบของการทัศนศึกษา ทั้งนี้การทัศนศึกษาอย่างน้อยต้องมีการสอดแทรกกิจกรรมต่อไปนี้

- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับคนทั่วไป เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดมีโอกาสร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น อันเป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้และฝึกการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รวมทั้งช่วยปรับทัศนคติทางด้านดีที่มีต่อตนเองและสังคม คือ เริ่มเห็นตนเองมีคุณค่าและรู้จักวิถีที่จะให้สังคมยอมรับตนเองในทางที่ถูก

- กิจกรรมให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดเข้าใจสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของตนมากขึ้น

ง) การดำเนินงานติดตามผล

แกนนำชุมชนควรจัดตั้งกลุ่มติดตามผลเพื่อให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวเข้ากับสังคมและชุมชน รวมทั้งเพื่อสอดส่องดูแลป้องกันการติดยา โดยการใช้การเยี่ยมบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ข้อควรจำ การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด เป็นกิจกรรมที่หวังผลสำเร็จได้ต่ำ ดังนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ

- ทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชนและครอบครัวผู้เสพให้ยอมรับความเป็นจริงข้อนี้ก่อนที่จะดำเนินการ

- หากเป็นการดำเนินการครั้งแรกควรเลือกผู้سهพที่มีความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะหวังผลสำเร็จได้สูงก่อน เพื่อให้การดำเนินการเป็นครั้งแรกเป็นแบบอย่างและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชน

6. หลักการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

กองวิชาการและวางแผนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักนายกรัฐมนตรี (อ้างถึงใน เอี่ยมเดือน ไชยหาญ, 2542: 32-34) ได้เสนอหลักการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ซึ่งมีหลักการและแนวความคิดสำคัญ ดังนี้

ก. หลักการที่จะให้ชุมชนมีบทบาทหลัก ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยการเคลื่อนย้ายบทบาทในฐานะศูนย์กลางจากภาครัฐไปสู่องค์กรชุมชนให้มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนได้ หลักการนี้เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและมุ่งเน้นกระบวนการแก้ไขปัญหายาจากล่างสู่บน (Bottom-up) มากกว่าจากบนสู่ล่าง (Top-down)

ข. หลักการที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นกระบวนการการพัฒนาที่เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายกล่าวคือการทำให้บทบาทมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) เป็นแนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติด และในขณะเดียวกันเป็นการเสริมสร้างกระบวนการรวมกลุ่มของชุมชนในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดในลักษณะของ Public-Awareness โดยนัยนี้ กิจกรรมการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการพัฒนาและการรวมกลุ่มในชุมชน

ค. หลักการที่จะให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ โดยความริเริ่มของชุมชนเป็นสำคัญเพื่อสร้างภูมิต้านทานทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและภูมิคุ้มกันด้านทานทางสังคม ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะแวดล้อมในชุมชนให้เอื้ออำนวยต่อการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน

ง. หลักการที่จะให้กระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการได้ในทุกมาตรการของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยด้านป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาตามสภาพปัญหาในชุมชนโดยนัยนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาวะไร้ข้อจำกัดในการดำเนินงานด้วยยาเสพติดของชุมชน

จ. หลักการที่จัดความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของภาครัฐกับชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน กล่าวคือ ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในด้านสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการใช้อำนาจทางกฎหมายเข้าดำเนินการต่อกลุ่มผู้ค้า ส่วนบทบาทของชุมชนควรเป็นบทบาทหลักในฐานะ “เจ้าของปัญหา” ที่แท้จริงจะต้องเข้าแก้ไขปัญหา

ข. หลักการที่จะทำให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมผสมผสานในงานด้านอื่นๆของชุมชน ทั้งนี้เพราะการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจรไม่อาจกระทำได้ด้วยกิจกรรมด้านยาเสพติดแต่เพียงประการเดียวหากต้องผสมผสานไปกับงานพัฒนาการรวมกลุ่มของชุมชนในด้านอื่นๆ เช่น งานพัฒนาการรวมกลุ่มเยาวชน งานพัฒนาทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น ดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันและมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาคนเป็นเป้าหมายสำคัญ

หลักการทั้ง 6 ประการ เป็นหลักการสำคัญในมิติใหม่ของการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมุ่งเน้นบทบาทให้ชุมชนเป็นเจ้าของปัญหาและรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมแก้ไขด้วยความรับผิดชอบของตน โดยประชาชนในชุมชนทุกคนจะต้องมีความตระหนักร่วมกัน และองค์กรชุมชนซึ่งประกอบด้วยแกนนำชุมชนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้รับบริการ เป็น ผู้ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าของปัญหา และหน่วยงานภาครัฐจะต้องเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้ดำเนินการเป็นพี่เลี้ยง หรือผู้สนับสนุน

7. แนวทางและขั้นตอนสำคัญที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในระยะที่ผ่านมา มีอยู่หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายนอกชุมชนเองที่จะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีมากน้อยเพียงใด มูลเหตุความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันนี้มีที่มาจากแนวความคิดขององค์กรภายนอกที่มีต่อชุมชน องค์กรภายนอกชุมชนที่ต่างกัน นำไปสู่พฤติกรรมของการร่วมมือกับชุมชนที่ต่างกัน สามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ (เอี่ยมเดือน ไชยหาญ, 2542, 34-35)

ก. การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบสั่งการ เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมที่ยังมิได้เกิดจากความต้องการของชุมชน จึงเป็นการมีส่วนร่วมแบบสั่งการที่องค์กรภายนอกชุมชน เช่น หน่วยงานของรัฐเข้าสั่งการให้ชุมชนกระทำในสิ่งที่ต้องการ หรือหน่วยงานภายนอกเข้าดำเนินการแทนชุมชนโดยหน่วยงานภายนอกเป็นผู้บริการ ส่วนชุมชนมีบทบาทเพียง ผู้รับบริการแทบไม่มีส่วนกำหนดริเริ่มกิจกรรมใดๆ

ข. การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบองค์กรภายนอก (หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชน) เป็นแกนนำเป็นลักษณะที่เจ้าหน้าที่ภายนอกชุมชนเป็นแกนนำทั้งทางความคิดและการกระทำแต่พัฒนาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวทางที่คาดไว้ เป็นรูปแบบของการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนภายใต้การให้คำปรึกษาให้กำลังใจขององค์กรภายนอกผู้เป็นแกนนำ โดยนัยสำคัญเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมตามความเหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

ค. การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบชุมชนเป็นแกนนำ เป็นลักษณะการดำเนินงานมุ่งหวังผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลักโดยกลุ่มสมาชิกในชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน และแสดงออกในฐานะแกนนำในกิจกรรมทั้งหมด ตั้งแต่การตัดสินใจดำเนินงาน การกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงานในรูปของชุมชนกระทำเอง รับผิดชอบเองทั้งหมด

ในขอบเขตการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นปัญหาอื่นๆ กล่าวได้ว่ามีทุกรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในรูปแบบแรก ปรากฏอยู่ทั่วไปในช่วงระยะที่ผ่านมา จนอาจกลายเป็นพฤติกรรมของหน่วยงานภาครัฐที่มีทัศนคติต่อชุมชนตามแนวทางนี้ ซึ่งมีแนวโน้มที่ดีขึ้นโดยแสดงออกมาในรูปของการมีส่วนร่วมของตามแนวที่ 2 และ 3 สำหรับหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วย ทั้งนี้เป็นที่ตระหนักว่า ยิ่งชุมชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเท่าใดก็ยิ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลสำเร็จต่อการแก้ไขปัญหามากขึ้นเท่านั้น

และนอกจากนี้ เอ็มเดียน ไชยหาญ (2542: 35) ยังได้กล่าวไว้อีกว่าในช่วงสิบปีที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดถูกเน้นหนักในรูปแบบแรก หรือแบบสั่งการที่ชุมชนมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับบริการ และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทเป็นผู้ให้บริการเท่านั้น กิจกรรมการลงสู่ชุมชนขององค์กรภาครัฐยังคงเน้นหนักในด้านการศึกษาเผยแพร่ให้บริการเท่านั้น กิจกรรมการลงสู่ชุมชนขององค์กรภาครัฐยังคงเน้นหนักในด้านการศึกษาเผยแพร่ให้ชุมชนเกิดความตระหนักต่อพิษภัยของปัญหาเสพติดส่วนกิจกรรมการแก้ไขปัญหาโดยตรง เป็นภารกิจความรับผิดชอบของภาครัฐเป็นหลัก แต่ในระยะ 6-7 ปีที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด เริ่มปรากฏมากขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศ กระจายกันไปยังพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาเสพติดในชุมชนและมีกระแสดความตื่นตัวของชุมชนต่อปัญหานี้ แต่ปรากฏการณ์ดังกล่าวดำเนินไปสู่ชุมชนอื่นอย่างล่าช้า เนื่องจากขาดการสนับสนุนอย่างมีทิศทางจากกลไกรัฐที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง จนกระทั่งเมื่อ 1-2 ปี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2541 นับเป็นปีที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชาติ โดยประกาศคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด ซึ่งมีผลปฏิบัติสำหรับหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ จึงได้มีการจัดเวทีชาวบ้าน และกลไกรัฐให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนแนวความคิดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จนสามารถสรุป ทิศทาง/แนวทางการดำเนินงานในชุมชนได้จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อสรุปร่วมกันและสามารถนำไป ขยายผลยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศในโอกาสต่อไป

3. แนวคิดเรื่องยาเสพติด(Concept of Drug)

1. ความหมายของยาเสพติด

คำว่า “ยาเสพติด” มีความหมายครอบคลุมทั้งยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย ได้มีผู้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2537:13-15) ได้ให้ ความหมายของยาเสพติดไว้ 2 ลักษณะ คือ

ก. ความหมายโดยทั่วไป

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการ สังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เป็น ช่วงระยะๆ หรือติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจ หรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทางด้านร่างกายและจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการ ผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น

ข. ความหมายตามกฎหมาย

ยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ.2534 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ ก็ตาม ทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุด โทรมลง นอกจากนี้ให้รวมถึงพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการ

ผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

2) วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 วัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติ หรือสิ่งที่ได้จากธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

3) สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 สารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย

องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน เรื่องชัช บุญศักดิ์, 2527 : 95) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง ยาหรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ร่างกายของผู้เสพ และก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมไปถึงสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ยาเสพติดยังมีคุณลักษณะพิเศษอีก 3 ประการ คือ

ก. ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะหายามาเสพให้ได้ต่อเนื่องเป็นระยะๆ และจะต้องเสาะแสวงหายามาเสพให้ได้ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีใดก็ตาม

ข. ผู้เสพต้องยอมทนในสภาพอยู่ภายใต้บังคับให้ต้องเสพ ถือเป็นโทษของยาต้องเสพยานั้นตลอดไป จะหยุดเสพไม่ได้

ค. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ

2. ประเภทของยาเสพติด

ในปัจจุบัน ยาเสพติดมีมากกว่าร้อยชนิด สามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ นอกจากแบ่งตามกฎหมายแล้ว ยังแบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามแหล่งที่มา และแบ่งตามองค์การอนามัยโลก ได้ ดังนี้

ก. แบ่งตามกฎหมาย

ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2530 จัดแบ่งประเภทเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน(Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) เมทแอมเฟตามีน(Methamphetamine) เป็นต้น

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน(Morphine) โคคาอีน(Cocaine) โคเคอีน(Codeine) ผื่นยา(Medicinal Opium) เป็นต้น

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์(Acetic Anhydride) อาเซติกคลอไรด์(Acetyl Chloride) เป็นต้น

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าไปอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม เป็นต้น

ข. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง

สารเสพติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ในการนี้สามารถแบ่งสารเสพติดออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น(ฝิ่นยา มอร์ฟีน โคเคอีน เฮโรอีน ฯลฯ) ยาระงับประสาท และยานอนหลับ(เซโคบาร์บิทัล อะไมบาร์บิทัล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท(เมโปรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย(ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว น้ำมันเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์(เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

2) ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน กระท่อม โคคาอีน(โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

3) ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

4) ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมร่วมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ

ค. แบ่งตามแหล่งที่มา

1) ประเภทที่ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ

2) ประเภทที่ได้มาจากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ฯลฯ

ง. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก

องค์การอนามัยโลกได้จัดแบ่งสารเสพติดออกเป็น 9 ประเภท คือ

1) ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟีน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น เฮโรอีน เพติดีน

2) ประเภทบาบิทูเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น ไดอาซีแพม

- 3) ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้
- 4) ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน
- 5) ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา
- 6) ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา
- 7) ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม
- 8) ประเภทหลอนประสาท เช่น เอสแอลดี ดีเอ็มที ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด
- 9) ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน ยาแก้ปวด บุหรี่

3. พัฒนาการของการใช้สารเสพติดในประเทศไทย

หากไม่คำนึงถึงสุราซึ่งเป็นสารเสพติดที่ใช้กันอยู่แพร่หลายเป็นเวลานานแล้ว ฝิ่นนับเป็นปัญหาเสพติดที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ดังที่กฎหมายลงโทษผู้เสพยาฝิ่นในพระไอยการลักษณะโจรในกฎหมายตราสามดวงซึ่งตรา เมื่อ พ.ศ.1903 ในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 เมื่อปี พ.ศ.2394 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่รัชกาลที่ 4 มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการเปิดโอกาสให้สูบและค้าฝิ่นโดยไม่ผิดกฎหมาย

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2508-2509 เคยมีการสำรวจพบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกฝิ่นถึง 112,000 ไร่ ให้ผลผลิตฝิ่นดิบประมาณ 145 ตัน (คณะทำงานศึกษาปัญหาอาชญากรรมและปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงภายในเพื่อใช้วางแผนปฏิบัติการของกรมตำรวจประจำปี 2538: 66) แต่จากการดำเนินนโยบายด้านการปลูกพืชทดแทนพืชฝิ่นควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่องของรัฐบาลไทยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ทำให้พื้นที่ปลูกฝิ่นในประเทศไทยลดจำนวนลงอย่างไรก็ดี ยังมีชาวเขาส่วนหนึ่งได้พัฒนาวิธีการลักลอบปลูกฝิ่น โดยได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มสูงขึ้นตลอดจนสามารถเพิ่มจำนวนครั้งในการปลูกฝิ่นต่อปีและลักลอบปลูกในพื้นที่ที่เล็กลงแต่มีการกระจายตัวมากขึ้น ทำให้แนวโน้มผลผลิตฝิ่นในประเทศไทยอาจสูงขึ้นกว่าเดิมอยู่บ้าง ปัจจุบันพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกฝิ่นได้ดีมีอยู่ 79 แหล่ง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 13 ล้านไร่ ใน 13 จังหวัดภาคเหนือ บริเวณที่มีการปลูกฝิ่นหนาแน่น ได้แก่ อำเภอเชียงดาว และอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย อำเภอปาย และกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (แผนกรมตำรวจ ฉบับที่ 3(พ.ศ.2540-2544) สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ : 126) และจากการสำรวจในฤดูกาลปลูกฝิ่นเมื่อปี พ.ศ.2534-2535 พบว่า มีการปลูกฝิ่นเพียง 18,854 ไร่ และในฤดูกาลปลูกฝิ่นปี 2536-2537 คาด

ว่าจะมีการลักลอบปลูกฝิ่นน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมากล่าวคือ ผลผลิตฝิ่นโดยรวมในประเทศลดลงตามลำดับจนเหลือสัดส่วนประมาณร้อยละหนึ่งของผลผลิตทั้งสามเหลี่ยมทองคำซึ่งครอบคลุมทั้งพื้นที่ปลูกฝิ่นของไทย พม่า และลาว พื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง ได้แก่ ภาคเหนือ กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอดีตฝิ่นเป็นยาเสพติดที่ใช้กันแพร่หลาย แต่ต่อมาถูกแทนที่ด้วยเฮโรอีนและยาเสพติดชนิดอื่นๆ ความนิยมลดลง(คณะทำงานศึกษาปัญหาอาชญากรรม และปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงภายในเพื่อใช้วางแผนปฏิบัติการของกรมตำรวจประจำปี, 2538: 66)

ยาเสพติดชนิดต่อมา ได้แก่ เฮโรอีน แพร่ระบาดครั้งแรกในสมัยที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติและนายกรัฐมนตรี การแพร่ระบาดของเฮโรอีนในยุคนี้มีใช้ปรากฏครั้งแรกของเฮโรอีนในประเทศไทย แต่ได้มีมานานแล้ว จะเห็นได้จากรายงานของกระทรวงสาธารณสุขต่อสันนิบาตชาติ พ.ศ.2471 เรื่องสถิติการส่งยาจากต่างประเทศแจ้งว่ามีการส่งเฮโรอีนเข้าไทยแต่อยู่ในความครอบครองของแพทย์ภายใต้การควบคุมของกระทรวงสาธารณสุข เฮโรอีนจึงเริ่มปรากฏในตลาดมืดเมื่อใดไม่ชัดเจน แต่เชื่อได้ว่าพื้นที่ฝิ่นเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เฮโรอีนก็เข้ามาแทนที่ฝิ่นทันที ในกลุ่มผู้ติดยาซึ่งกำลังแสวงหาสิ่งชดเชย แหล่งผลิตที่สำคัญของเฮโรอีนอยู่ในเขตสามเหลี่ยมทองคำ โดยเชื่อว่าเฮโรอีนที่ลักลอบไปขายในประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 60 มาจากแหล่งนี้ โรงงานผลิตเฮโรอีนในบริเวณพรมแดนของทั้งสามประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว และพม่า มีประมาณ 20 โรง เฮโรอีนจากบริเวณนี้จะถูกขนย้ายเข้าประเทศไม่น้อยกว่า 100 ตันต่อปี ปริมาณผลิตเฮโรอีนประมาณปีละ 250 ตัน ทำรายได้ให้กับลูกค้าปลีกรายใหญ่ๆ ไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท กลุ่มผู้ค้าเฮโรอีนส่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีอิทธิพลมากมักกระทำความผิด ร่วมกับการคอร์รัปชันของทางราชการ

ยาเสพติดอีกชนิดหนึ่งที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา คือ ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน โดยในปี ค.ศ.1927 ได้มีการค้นพบวิธีสังเคราะห์แอมเฟตามีน ขึ้นเป็นครั้งแรก โดย Gardon A. Alles และต่อมาในปี ค.ศ.1930 Pinese และเพื่อนร่วมได้พบว่าแอมเฟตามีนมีฤทธิ์ทำให้หลอดโลหิตตีบเล็กและทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น หลังจากนั้นต่อมาอีก 2 ปี(ค.ศ.1932) บริษัทผลิตยา Smith Kline and French ได้นำเอาแอมเฟตามีนมาผลิตเป็นยาสูดดมแก้หวัดคัดจมูกใช้ชื่อว่า "Benzendrine inhaler" ซึ่งต่อมาพบว่ายานี้ทำให้เกิดการเสพติดจึงเลิกใช้

ใน ปี ค.ศ.1933 Alles ได้พบว่าแอมเฟตามีน มีฤทธิ์ทำให้หลอดลมขยาย กระตุ้นการหายใจและกระตุ้นสมอง Prinzmetal และ Bloomberg จึงได้นำเอาฤทธิ์ในการกระตุ้นสมองของแอมเฟตามีนมาใช้ในการรักษาโรคง่วงหลับ(Narcolepsy) เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1935

หลังจากนั้นได้มีการนำมาใช้เป็นยาลดน้ำหนักหรือยาลดความอ้วน ลดอาการซุกซนของเด็ก (Hyperactive syndrome of children) ลดความอยากอาหาร ใช้เป็นยากระตุ้น(Stimulant) ใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการอ่อนเพลีย ผู้ป่วยโรคจิตที่มีอาการซึมเศร้าใช้เป็นยาแก้หวัด และใช้เป็นยาแก้พิษ สำหรับยาที่กดประสาทส่วนกลางหรือกดสมอง

ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการนำเอาแอมเฟตามีนมาใช้ช่วยในการทำสงครามโดยให้ทหารที่อยู่เวรยามหรือทหารที่ต้องปฏิบัติงานพิเศษเฉพาะซึ่งเป็นการใช้ยานี้ในกิจกรรมด้านอื่น ที่มีใช้ทางด้านการแพทย์ และหลังจากสงครามเล็กแล้ว ได้มีการเอาแอมเฟตามีนไปใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น ทั้งด้านการแพทย์ และด้านอื่นๆ ที่มีได้เกี่ยวกับการแพทย์ เช่น การกีฬา การแข่งม้า หรือสัตว์อื่น การขับขี่ยานะทางไกลๆ การดูหนังสือสอบ การลดน้ำหนักตัว เพื่อเสริมสวย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นมีปริมาณแอมเฟตามีนตกค้างอยู่เป็นจำนวนมากประกอบกับการฟื้นฟูประเทศ ทำให้มีการนำไปใช้ในทางที่ผิดกันมาก เช่น ใช้ในหมู่ผู้ใช้แรงงาน แม่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นต้องประกาศควบคุมการใช้ อย่างเข้มงวด และจัดโครงการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการนำแอมเฟตามีนไปใช้ในทางที่ผิดแต่ หลังจากรณรงค์แล้วยังพบว่ามีการระบาดอยู่จนถึงปัจจุบัน

ประเทศสวีเดน ก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการใช้แอมเฟตามีนในลักษณะการ กระตุ้นประสาท ตั้งแต่ ปี ค.ศ.1950-1960 ในขณะที่นั้นยังพบว่าแพทย์นิยมฉีดให้คนไข้ที่ติด ยาเสพติดกลุ่ม Opiate มีการค้าเชิงขบวนการใต้ดินจนรัฐบาลสหรัฐอเมริกาต้องประกาศให้แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นสารที่ต้องควบคุมการใช้เคร่งครัด(สมชาย มหาวันสุ และคณะ ,2539 : 6-7)

การนำแอมเฟตามีนเข้ามาประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2473 มีการทดลองนำแอมเฟตามีนมาใช้ในการรักษาโรคพบว่า แอมเฟตามีนสามารถกระตุ้นกล้ามเนื้อหัวใจและหลอดเลือดให้ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

ในปี พ.ศ.2478 พบว่า แอมเฟตามีน สามารถออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง ทำให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่า

ในปี พ.ศ.2498 ได้ประกาศให้แอมเฟตามีน และเมทแอมเฟตามีน เป็นยาอันตรายและเป็นยาควบคุมพิเศษ ในเวลาต่อมาการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนในประเทศไทยเกิดจากทหารอเมริกันที่รบในสงครามเวียดนามนำมาใช้ในทางที่ผิดและแพร่ไปสู่คนทำงานกลางคืน นักดนตรี หญิงโสเภณี คนขับรถแท็กซี่ รถบรรทุก หรือคนทำงานตามโรงงานต่างๆ มีผู้ผลิตและนำเข้าในประเทศไทยหลายบริษัท ยาของบริษัท BUROUGH WELLCOME ขายดีที่สุด มีสัญลักษณ์ หรือ LOGO เป็นรูปหัวม้าหมากรุก และมีอักษร LONDON กำกับอยู่บนเม็ดยาสีขาว ทำให้คนไทยเรียกยานี้สั้นๆ ว่า “ยาม้า” โดยเชื่อว่ากินแล้วจะคล่องแคล่วว่องไว ขยันทำงาน หรือทำงานได้มากเหมือนม้า

ในปี พ.ศ.2512 แอมเฟตามีนแพร่หลายเข้าสู่นักเรียน นักศึกษา โดยเชื่อว่า จะทำให้ดูหนังสือเพื่อสอบได้ในระยะเวลาที่นานขึ้น หรือใช้เป็นยาลดความอ่อนแอ แนวโน้มของการแพร่ระบาดของยาตัวนี้เพิ่มขึ้น ผู้ขับขีรถบรรทุก รถโดยสารประจำทางใช้ยานี้มากขึ้น ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน การควบคุมจึงเข้มงวดขึ้น และเกิดการผลักดันให้มีพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนถูกจัดให้เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 2 (สมชาย มหาวันสุ และคณะ, 2539: 1-7) ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 พ.ศ.2539 กำหนดให้สารเสพติดทั้ง 2 ชนิด เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

สำหรับยาเสพติดประเภทชนิดนี้มีการนำสารชนิดต่างๆ มาเป็นส่วนผสมซึ่งสารดังกล่าวเป็นสารที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท โดยได้นำมาใช้ในการผลิตออกจำหน่าย มีด้วยกัน 6 ชนิด ประกอบด้วย แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน คาเฟอีน อีเฟดรีน เฟนเอธิลีน และอีโอฟิลีน

ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 พ.ศ.2539 มีชื่อที่ใช้เรียกทางการค้าหลายชื่อ เช่น เบนซีดรีน ยาขยัน เด็กซ์ดรีน ฟินามีน เป็นต้น ในขณะที่บางกลุ่มผู้ใช้หรือเสพสารเสพติดนิยม เรียกว่า ยาม้า ยาบ้า ยาขยัน ยาแก้ง่วง ยาได้ป ยาเพิ่มพลัง เป็นต้น แอมเฟตามีนมีลักษณะเป็นผลึกสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มีฤทธิ์ในการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งมีหน้าที่เก็บความจำ ความคิด ควบคุมการทำงานอวัยวะต่างๆ โดยจะมีผลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณยา ระยะเวลาของการใช้ยา สุขภาพร่างกายของผู้เสพ และส่วนประกอบทางเคมีของตัวยามีมากน้อยเพียงไร

แอมเฟตามีน 1 กรัม ละลายได้ในน้ำ 9 มิลลิลิตร และละลายได้ในแอลกอฮอล์ 500 มิลลิลิตร แต่จะไม่ละลายในอีเทอร์ ในอดีตมีการใช้แอมเฟตามีนในวงการ แพทย์เพื่อรักษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเป็นโรคซึมเศร้า โรคง่วงเหงาหาวนอน (Narcolepsy) และใช้ในการลดความอ้วน แต่ในปัจจุบันเลิกใช้แล้ว เนื่องจากพบว่าแอมเฟตามีนมีผลทำให้เกิดอาการติดยาและทำลายสุขภาพร่างกาย

ผลแอมเฟตามีน เมื่อมีการอัดเม็ดจะมีหลายรูปแบบ เช่น เป็นเม็ดกลมแบน รูปหัวใจ รูปเหลี่ยม หรือในรูปของแคปซูลมีหลายสี เช่น สีขาว สีน้ำตาล สีส้ม สีเหลือง สีเทาเหลือง สีฟ้า แต่ที่พบส่วนมากมักจะเป็นสีขาว เม็ดกลมแบน บางครั้งพบสัญลักษณ์บนเม็ดยา เช่น M , K , รูปหัวม้า , LONDON , 99 , รูปดาว เป็นต้น

แอมเฟตามีน มักก่อให้เกิดอาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผลของแอมเฟตามีนทางร่างกายต่อผู้เสพในปริมาณมากต่อวัน จะมีอาการเบื่ออาหาร พุดมาก ตื่นเต้นง่าย มือสั่น คลื่นไส้ ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็วและแรง ไม่รู้สึกง่วง เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรง ปากและจมูกแห้ง หน้ามัน ทำงานได้นานเกินปกติ ภูม่านตาเบิกกว้าง สับสนหรือจัด ท้องเสีย มีอารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียวง่าย อาการต่อจิตใจของผู้เสพแอมเฟตามีน มักเป็นโรคหวาดระแวง วิตกกังวล มีอาการประสาทหลอน บางรายเพ้อคลุ้มคลั่ง บางกลุ่มเห็นภาพหลอนต่างๆ นานา อาจเป็นบ้าได้ และในขณะที่เกิดอาการดังกล่าวอาจทำร้ายตนเองหรือผู้อื่นได้ ซึ่งมักเป็นกรณีของการก่ออาชญากรรม ปล้นจี้ จับตัวประกัน บางกรณีอาจถึงชีวิต เป็นต้น เนื่องจากยาบ้ามีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาทส่วนกลาง และเป็นยาที่ดูดซึมได้ง่ายทำให้การเสพต้องเพิ่มขนาดขึ้นเรื่อยๆ หากใช้เกินขนาด หรือในปริมาณมาก จะทำให้ตัวซีดจนอาจเขียว มีไข้ขึ้น ใจสั่น ความดันโลหิตสูง หายใจไม่ออก มือสั่นมาก เดินโซเซ คลื่นไส้อาเจียน กล้ามเนื้อกระตุก ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ อาจชักหมดสติ หรือเสียชีวิตด้วยอาการของโรคหัวใจวาย หรือหลอดโลหิตในสมองแตก นอกจากนี้ยังมีโรคแทรกซ้อน เช่น โรคตับอักเสบ ไตไม่ทำงาน โรคเกี่ยวกับปอด และเป็นโรคติดเชื้ออื่นๆ ด้วย

4. สภาพการณ์ที่นำไปสู่การใช้สารเสพติดในทุกกลุ่มอาชีพ

ประชากรผู้เข้ายาบ้าสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายกลุ่มด้วยกัน โดยกระจายไปอย่างกว้างขวางแทบทุกพื้นที่ของประเทศ ผู้ใช้ส่วนใหญ่มักอยู่ในวัยทำงาน แต่ระยะหลังมีกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพิ่มขึ้นมาก กลุ่มผู้ใช้แรงงานอาจประเมินได้ว่าการศึกษาไม่สูง แต่ปัจจุบันกลุ่มประชากรในสถานศึกษาระดับต่างๆ มีค่านิยมในการใช้เพื่อการบันเทิงส่วนใหญ่ สำหรับรายได้ของผู้เข้ายาบ้าใน

กลุ่มผู้ประกอบการแรงงานอาเจถือได้ว่าเป็นกลุ่มรายได้ไม่แน่นอน ส่วนกลุ่มในสถานศึกษายังไม่น่าจะมีรายได้

อาชีพของกลุ่มผู้ขายยาบ้า เคยพบว่ามีการใช้อย่างมากในแรงงานตัดอ้อย ต่อมาในระยะหลังได้แพร่กระจายออกไปในแรงงานด้านอื่นๆ เช่น ชาวไร่มันสำปะหลัง แต่งโม สับปะรด กลุ่มทำนา ทำสวนในภาคกลางบางส่วน ส่วนใหญ่แล้วแรงงานที่มักพบการใช้ยาบ้ามักเป็นกลุ่มรับจ้างที่มักคิดค่าจ้างเป็นผลงาน สำหรับแรงงานจ้างเหมาหรือจ้างรายวัน นายจ้างบางส่วนอาจเตรียมยาบ้าไว้ให้ใช้ในพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายอย่างรุนแรง เกษตรกรจะขายยาบ้าเมื่อออกไปทำงานแต่มีหลักฐานว่าพบการใช้ยาบ้าแม้ไม่ได้ไปทำงาน

อีกกลุ่ม คือ กลุ่มกรรมกร มักพบการใช้ยาบ้าอย่างกว้างขวาง เช่น กรรมกรแบกหาม กรรมกรในโรงงานไม่หิน กรรมกรในกิจการก่อสร้าง นอกจากนี้ยังพบการใช้ยาบ้าในกลุ่มแรงงานประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจพบการผสมน้ำให้ลูกเรือเสฟ อาจมีการซื้อขายยาบ้าประมาณ 5-10 ถุงขึ้นไป

ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถ โดยเฉพาะรถบรรทุกมีหลักฐานว่าใช้มาตั้งแต่ตั้งแต่ พ.ศ.2500 ซึ่งมักเห็นกันเป็นเรื่องปกติ แต่ช่วงที่ผ่านมาพบการแพร่ระบาดในกลุ่มรถบรรทุกดิน/ทราย/ลูกรัง/เพื่อถมที่ดิน เนื่องจากเงินเดือนน้อยจึงต้องเพิ่มเที่ยวในการทำงานให้ได้มากที่สุด รถบรรทุกดินค้าทางไกล ระหว่างจังหวัดพบการระบาดของยาบ้าเช่นกัน รถโดยสารประจำทางพบว่ามีผู้ใช้ยาที่มีสัดส่วนสูงพอควร มักได้ยาบ้าฟรีจากการบริการของร้านอาหารที่จอดพัก นอกจากนี้ยังพบในกลุ่มรถบรรทุกน้ำมัน รถกระบะบรรทุก ผู้ขับรถรับจ้างสามล้อ/มอเตอร์ไซด์ และรถแท็กซี่ ซึ่งมักใช้ยาบ้าในช่วงเวลากลางคืน

ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับบันเทิงหรืองานกลางคืน โดยเฉพาะผู้ที่ให้บริการทางเพศกับลูกค้า นั้น มีภาพพจน์เกี่ยวกับตัวเอง(Self-concept) แตกต่างไปจากกลุ่มบุคคลทั่วไป บุคคลเหล่านี้ ปกติจะมีความเครียด ความขัดแย้งในจิตใจ มีความผิดหวังในชีวิต รู้สึกตัวว่าผู้อื่นดูถูกดูแคลน ต้องกล้าทำในสิ่งที่คนโดยทั่วไปไม่ทำ เช่น การเข้าหา หรือเชิญชวนลูกค้าให้ซื้อบริการจากตน ต้องเผชิญหน้ากับแขกมากหน้าหลายตา ต่างนิสัย ต่างรสนิยม เพื่อให้สามารถทำงานได้ ภาวะเช่นนี้นำไปสู่การใช้สารเสพติดบางประเภทขึ้นได้ หนึ่งลักษณะหรือสถานที่ทำงานของบุคคลเหล่านี้มักอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ง่ายต่อการใช้สารเสพติด การให้บริการจนดีกทำให้เกิดความจำเป็นต้องกระตุ้นความสามารถ และความทนทานในการทำงานซึ่งก็นำไปสู่เงื่อนไขการใช้สารเสพติดได้ด้วยเช่นกัน

กลุ่มที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งรวมถึง เยาวชนนอกสถานศึกษา พบว่ามีการใช้กันแพร่หลาย ในหลายหมู่บ้าน สำหรับนักเรียนนักศึกษา พบว่ามีการใช้ช่วงดูหนังสือสอบ แต่ปัจจุบันพบว่านักเรียนที่ใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้มีหลายสถานศึกษาที่มีนักเรียนใช้จ่ายเป็นจำนวนหลายโรงเรียน และบางโรงเรียนมีการปิด

5. ประเภทสารเสพติดที่ใช้ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

การใช้สารเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นั้น มีลักษณะที่หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น ลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ของการใช้ กลุ่มเพื่อน และโอกาสที่จะหาสารเสพติดที่ต้องการได้

คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา ระบุถึงสารเสพติดที่มีกรใช้แพร่หลายในสถานประกอบการ คือ สารเสพติดชนิดออกฤทธิ์กดประสาทในกลุ่ม เซโคบาร์บิทัล (ซึ่งอาจจะเรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น เซโคนาล เหล้าแห้ง บาร์บิทูเรท ไก่แดง ปีศาจแดง เซโคนาลไซเดียม ฟีนอบาพิโทน เซโค-บาพิทาล เป็นต้น) สารเหล่านี้กล่าวกันว่าใช้มากในกลุ่มผู้มีอาชีพบริการกลางคืน นักร้อง พาร์ทเนอร์ การใช้ในจำนวนน้อยจะช่วยระงับอาการกระวนกระวาย คลายความวิตกกังวล สามารถทำบางสิ่งบางอย่างที่ไม่น่าจะทำได้ การใช้ในปริมาณมากจะทำให้เกิดความรู้สึกบ้าบิ่น ไม่อาย ขาดความสามารถในการควบคุมความรู้สึก รับผิดชอบชั่วดี ก้าวร้าว จนนำไปสู่การทำร้ายตัวเอง เช่น ใช้ของมีคมกรีดแขน หรือร่างกายตัวเองได้

สารเสพติดอีกกลุ่มหนึ่งที่กลุ่มผู้ใช้บริการใช้ คือ ยากล่อมประสาทอย่างอ่อน หรือ ยานอนหลับ ดังยาที่ชื่อไดอะซีแพมฤทธิ์ยากลุ่มนี้คล้ายเซโคบาร์บิทัลที่กล่าวมาแล้ว แต่ไม่รุนแรงเท่า ใช้แล้วทำให้คลายความเครียด ความวิตกกังวล และทำให้นอนหลับ(มาลิน จุลศิริ : 17-18)

สารเสพติดกลุ่มต่อมาที่กล่าวกันว่า มีการใช้ในกลุ่มอาชีพนี้ คือ สารเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น ยาม้า หรือยาบ้า(แอมเฟตามีน) คาเฟอีน โคเคน การใช้จะทำให้ดูเหมือนว่าความคิดอ่านผ่องใส กระปรี้กระเปร่าขึ้นได้ ทำงานได้นาน ช่วยทำให้จิตใจสบาย (Euphoria)

สารเสพติดอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มยาหลอนประสาท ซึ่งมีกัญชาและแอลเอสดี (LSD) หรือ Magic paper กาว ทินเนอร์ น้ำมันชดเงา เป็นต้นอยู่ในกลุ่มนี้

การใช้กัญชามีผลทำให้รู้สึกโล่ง ตัวเบา คล้ายอยู่ในความฝัน ความคิดเลื่อนลอย ขาดการควบคุมตัวเอง อารมณ์ความคิดสับสน คุณสติไม่อยู่ บางครั้งจะเอะอะโวยวาย

ผู้ที่ใช้ แอลเอสดี นั้นใช้แล้วอารมณ์จะอ่อนไหวง่าย เพียงคำพูดหรือปรากฏการณ์เพียงเล็กน้อย ก็สามารถทำให้หัวเราะหรือร้องไห้อย่างรุนแรงได้ รู้สึกว่าตัวเองล่องลอยอยู่ บางคนเชื่อว่าตัวเองลอยได้บินได้ มองเห็นแสงสีสดใสกว่าเดิม บางครั้งได้ยินเสียงดนตรีเป็นแสงสีต่างๆ หรือเห็นแสงไฟกลับเป็นเสียงดนตรี(คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา : 92-97)

ประเภทสารเสพติดที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงกลุ่มหลักๆ ในปัจจุบันมีสารเสพติดอีกมากมายหลายชนิดที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หรือพัฒนาขึ้นใหม่ในห้องปฏิบัติการตามความก้าวหน้าทางเภสัชวิทยา สารเสพติดบางประเภทในปัจจุบันถูกพัฒนาขึ้นอย่างแยบยล เวลาเสพไม่ต้องใช้อุปกรณ์มาก ไม่มีควัน ไม่มีกลิ่น ทำให้หลบหลีกการจับกุมได้ง่าย

6. แหล่งจำหน่ายยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

โดยส่วนใหญ่การซื้อขายยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จะเป็นลักษณะของการค้ารายย่อย มักพบตามพื้นที่ที่ใช้แรงงานเป็นหลัก พื้นที่เส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญ และพบว่าพื้นที่การค้ารายย่อยของยาบ้าจะมีการกระจายของพื้นที่และจำนวนผู้ค้ามากที่สุดกว่ายาเสพติดชนิดอื่นๆ

การค้าปลีกของยาบ้ามีลักษณะการค้าที่เฉพาะ และแตกต่างจากยาเสพติดชนิดอื่นๆ คือ

ก. การบรรจุ มักบรรจุเป็นชุดๆ ละ 2-3 เม็ด โดยใส่ไว้ในหลอดกาแฟตัดตามส่วนแล้วปิดผนึก อาจมีการใส่กระดาษฟอลด์ยบริเวณภาคอีสานตอนล่าง แต่มักพบในหลอดกาแฟยาบ้า 1 เม็ด เรียกกันว่า 1 ตัว

ข. ราคา ราคาขายปลีกมักไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการหาซื้อ ความเสี่ยงในการถูกจับ และคุณภาพของเม็ดยา ราคาโดยเฉลี่ยประมาณ 200-300 บาท ต่อ 1 เม็ด (ราคาเดือน พ.ย.2547)

ค. สถานที่ค้าปลีก ปัจจุบันนี้พบแหล่งการค้าปลีกขึ้นอยู่กับผู้เสพ ผู้ค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้าน ตามหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจะประกอบอาชีพอื่นอำพราง เช่น คนขายอาหาร

เด็กเสิร์ฟ พนักงานเติมน้ำมัน คนขับรถบรรทุก เท่าที่พบผู้ค้ารายย่อยส่วนหนึ่งเป็นผู้เสฟด้วย และมีการขายในหมู่บ้าน

- บริเวณที่พักอาศัยของผู้ค้า มักอยู่ตามชุมชนในเขตเมือง ตามตัวจังหวัด ตัวเมือง อำเภอ และบ้านพักของผู้ค้าในหมู่บ้านต่างๆ ผู้ค้ารายย่อยมักเป็นคนในพื้นที่จำหน่ายให้แก่ ผู้ใช้แรงงาน เยาวชน นักเรียน ส่วนระดับหมู่บ้านพบการจำหน่ายมักเจอในหมู่บ้านเกษตรกรรม เช่น ไร่ อ้อย ข้าวโพด มันล้มปะหลัง และทำนาข้าว

- ร้านอาหาร มักเป็นร้านอาหารริมถนนโดยมีสัญลักษณ์ เช่น เปิดไฟหน้าร้านแต่ปิดไฟในร้าน ที่ร้านมักพบเจ้าของร้านส่งด้วย

- รถเข็นขายอาหาร มักอยู่ริมทางหลวงโดยเฉพาะบริเวณสี่แยกมักมีลูกค้าเป็นเกษตรกรผู้ใช้แรงงานที่มารอรถโดยสาร

- ร้านขายพวงมาลัย มักอยู่ริมถนน มีการขายตลอด 24 ชั่วโมง

- บั๊มน้ำมัน มักเป็นจุดจำหน่ายยาบ้าให้กลุ่มคนประกอบอาชีพขับรถทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามประสบการณ์การสำรวจพฤติกรรมพบว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ของบั๊มน้ำมันตามทางแยกมักมีการค้ายาบ้า มักเป็นบริเวณผู้จ่ายน้ำมัน ตู้แช่เครื่องดื่มในออฟฟิต ร้านปะยาง ร้านอาหาร ร้านซ่อมรถ เป็นต้น

- รถเร่ขายของตามหมู่บ้านชนบท มักเร่ขายของตามชนบทโดยรถกระบะที่ไปขายตามหมู่บ้านต่างๆ เน้นหมู่บ้านการเกษตร

- ชาวบ้านเดินเร่ขาย มักพบในพื้นที่ตัดอ้อยเป็นการเร่ขายที่ไม่ได้มีอาชีพอื่น ๆ อำนวย

- เจ้าของไร่อ้อยเป็นผู้ขาย มักเกิดจากคนงานมีความต้องการ

- คนขับรถบรรทุกเป็นผู้ขาย มักพบคนขับรถบรรทุกหิน ดิน ทราย ซึ่งส่งตอนกลางคืน และมียาบ้ามาเสนอขายด้วย

7. สาเหตุของการติดยาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คนเราใช้หรือเสพยาเสพติด(2539 : 15-16) มีหลายประการ เช่น

- การอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติดหรือผู้ติดยา

- การใช้ยาเพื่อลดปัญหา

- การถูกล่อลวง ชักชวน ถูกหลอกให้ทดลองโดยไม่รู้ว่า เป็นยาเสพติด

- ความอยากรู้อยากทดลอง ความคึกคะนอง

- เพื่อระงับความเจ็บป่วย
- เพื่อหลบหนีความจริง เพื่อปกปิดปมด้อยของตนเอง
- เพื่อแสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อครอบครัว ต่อสังคม
- มีจิตใจอ่อนแอ มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ
- การใช้ยาในทางที่ผิด

อรรถวรณ์ หุ่นดี(2531: 101-105) กล่าวว่า คนที่ติดยาเสพติดส่วนมากมักจะเป็นคนที่มีบุคลิก “ชอบเอาแต่พึ่งพิงผู้อื่น” คนประเภทนี้เมื่อได้พบสิ่งใดที่ทำให้ความพึงพอใจให้ตนสบายใจ ก็จะยึดเหนี่ยวเอาไว้เป็นที่พึ่งโดยที่จะเอาตัวเองไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งนั้นอย่างถาวรไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลง สาเหตุของการติดยาเสพติด สรุปได้ 8 ประการ ประการแรก จากการที่บุคคลนั้นมีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด สามารถหยิบยาเสพติดมาใช้ได้สะดวก ประการที่สอง การอยู่ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด ประการที่สาม การใช้ยาอันตรายเพื่อลดปัญหา ประการที่สี่ ความอยากรู้อยากเห็น ประการที่ห้า การหลบหนีจากความจริง ประการที่หก ความประมาทของแพทย์ ประการที่เจ็ด ผู้ป่วยใช้ยาเอง และประการที่แปด ใช้เพื่อแสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อสังคม

อรรถนงค์ หงษ์ชุมแพ(2538: 11-12) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการติดยาเสพติดไว้ว่า ประกอบด้วยสาเหตุ 3 ประการ คือ ตัวบุคคล ตัวยา และสิ่งแวดล้อม

ก. สาเหตุจากตัวบุคคล ที่ทำให้มีการติดยาเสพติด ได้แก่

- ด้านบุคลิกภาพ พวกที่ติดยาเสพติดมักมีพื้นฐานเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ อ่อนแอ ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา หรือมีบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบน ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม

- ด้านจิตใจ เคยเป็นโรคจิตประสาทมาก่อน หรือใช้ยาแก้ลมประสาทเป็นประจำ

- ด้านร่างกาย ใช้เพื่อเป็นยาบรรเทาปวดหรือเพื่อให้สบายขึ้น

ข. สาเหตุจากตัวยา ที่ทำให้ติดยาเสพติดได้ ได้แก่

- เกิดจากฤทธิ์ของตัวยาเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ระงับความเจ็บปวด ขณะเดียวกันก็ทำให้จิตใจอารมณ์แจ่มใส เคลิบเคลิ้ม หลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริงที่เป็นทุกข์ ออกไปสู่โลกแห่งความฝัน ซึ่งเป็นสุขในระหว่างการออกฤทธิ์ของยาเสพติด ผู้ที่มีความทุกข์ในใจเป็นประจำต้องการหนีจากภาวะความเป็นจริง และหาทางออกโดยการให้ยาเสพติดทำให้ติดยาได้

เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดเอง เมื่อใช้บ่อยครั้งจะเกิดการติดยาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อหยุดยาจะเกิดอาการขาดยาทำให้ต้องไปใช้ยาเสพติดอีก

ค. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมและสังคม ที่ทำให้ติดยาเสพติด ได้แก่ อยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด อยู่ในสังคมที่มีการขายยาเสพติดแพร่หลายในแหล่งชุมชน

แอลกอฮอล์ ซึ่งมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด หาซื้อได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นซึ่งอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็นอยากรลอง ในสิ่งที่ตนไม่เคยเห็นมาก่อน ถูกแนะนำชักชวนให้ลองใช้ บางครั้งมีความเชื่อผิดๆ เชื่อว่ายาจะมีฤทธิ์ทำให้ขยันสามารถทำงานได้มากขึ้น และเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ ก็จะเป็นสาเหตุทำให้ติดยาเสพติดได้

สำนักงาน ป.ป.ส.(2544:39) ได้กล่าวถึงสาเหตุการใ้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานไว้ว่าบนพื้นฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมทุกวันนี้ ความเป็นอยู่ ความยากจน ความเหงา ความไม่สมหวัง การแข่งขัน ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ทำให้แต่ละบุคคลต้องดิ้นรนเพื่อแสวงหาทางออกให้กับชีวิตตนเอง ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ผลออกมาจะมีทั้งทางบวกและทางลบ ใครสมหวังก็ดีไป ใครผิดหวังก็ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น บางคนหาทางออกให้กับชีวิตตนเองไม่ได้ ก็หันมาพึ่งยาเสพติดเพื่อให้ลืมปัญหา จนทำให้ปัจจุบันปัญหาเสพติดได้แพร่ระบาดไปในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มากยิ่งขึ้น สำหรับในกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้แรงงานจากผลการวิจัย พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีสาเหตุหลัก 3 ประการ คือ

ก. สาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ใช้แรงงานเอง ซึ่งมีความต้องการใช้เพื่อ

- 1) ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน และการคลายเครียด
- 2) เพิ่มรายได้โดยทำงานล่วงเวลาเกินกว่าร่างกายจะรับได้จึงต้องพึ่งยาเสพติด

ข. สาเหตุที่เกิดจากเจ้าของสถานประกอบการขาดคุณธรรม

ต้องการแสวงหาผลกำไรมากขึ้น โดยการเอาเปรียบผู้ใช้แรงงาน ด้วยการสร้างแรงจูงใจในทางที่ผิด เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนให้กับพนักงานขับรถยนต์โดยสารในช่วงเทศกาลสำคัญ หากผู้ใช้แรงงานมีความต้องการผลตอบแทนที่สูงขึ้น จำเป็นต้องฝืนทำงานเกินสภาพร่างกายที่จะรับได้ จึงต้องพึ่งยาเสพติดโดยไม่ตั้งใจ หรือหลอกให้ผู้ใช้แรงงานเสพยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาทโดยไม่รู้ตัว เพื่อหวังผลในการทำงานที่มากขึ้น เช่น การนำเอายาบ้ามาผสมน้ำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานตัดฟันไร่อ้อยดื่มโดยไม่รู้ตัว

ค. สาเหตุที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1) สภาพแวดล้อมการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับยาเสพติดบางชนิด เช่น ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพช่างเฟอร์นิเจอร์ ช่างทาสี ช่างซ่อมตัวถังรถยนต์ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสารระเหยประเภททินเนอร์และกาว เป็นต้น

2) สภาพการทำงานบังคับ เนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการต้องการเร่งผลงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดหรือฤดูกาล ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องเร่งทำงานโดยหันมาพึ่งยาเสพติด เช่น ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพก่อสร้าง แรงงานในภาคการเกษตร แรงงานประมง เป็นต้น

8. โทษพิษภัยของยาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา (2539: 16) กล่าวถึงโทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลกระทบโดยตรง ก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคมและประเทศชาติได้ ดังนี้

ก. โทษพิษภัยของผู้เสพ

ฤทธิ์ของยาเสพติด จะมีผลต่อระบบประสาทและอวัยวะต่างๆ ของผู้ที่เสพทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เช่น มีรูปร่างผอม ซูดซิด ผิวคล้ำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อมความคิดความจำสับสน และเป็นโรคติดเชื้ออื่นๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคกระเจ็งปอด ภูมิต้านทานในร่างกายจะลดลง มีสภาวะทางจิตใจไม่ปกติ สมรรถภาพทางจิตใจเสื่อม อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิดกกังวล ความรู้สึกฟุ้งซ่าน ซึ่งจากผลร้ายที่เกิดขึ้นดังกล่าว จะผลักดันให้ผู้เสพยาเสพติดกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในการดำเนินชีวิตในสังคม ขาดความเชื่อมั่น ไม่สนใจตัวเอง ไม่สนใจในการเรียนการทำงาน อาจประสบอุบัติเหตุได้ อันเนื่องมาจากฤทธิ์ของยาเสพติดของยาเสพติดที่มีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางและสมอง

ข. โทษต่อครอบครัว

การติดยาเสพติด นอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้ว ยังทำให้ผู้เสพกลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใย ดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้เสพต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติด บางรายอาจต้องนำเงินไปรักษาตนเองจากโรคภัยแรงต่างๆ อันเกิดจากการใช้ยาหรือสารเสพติด ทำให้รายจ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้น กลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด อีกทั้งนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาท และเกิดความแตกแยกภายในครอบครัว

ค. โทษพิษภัยต่อสังคมและเศรษฐกิจ

ผู้เสพยาเสพติด จะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุ และปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น เป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคล

อันมีค่า และเสี่ยงประมาทของประเทศส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ ที่จะต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ง. โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ

ผู้ที่ใช้ยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติด เป็นผู้ที่ยบ่อนทำลายเศรษฐกิจ ความมั่นคงความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคน และงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดผู้ติดยาเสพติด

9. แนวทางการรักษาหรือบำบัดผู้ติดยาบ้า

ผู้ติดยาบ้าส่วนใหญ่จะได้แก่ ผู้ที่ทำงานในเวลากลางคืน ผู้ใช้แรงงาน หรือผู้ที่ต้องทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน เช่น พนักงานขับรถโดยสารหรือรถบรรทุก ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้หญิงที่ทำงานกลางคืน ตลอดจนนักเรียน นักศึกษาที่หักโหมในการดูหนังสื่อ เหตุที่เป็นคนเหล่านี้ เพราะคนเหล่านี้มักเข้าใจผิดคิดว่าหากใช้ยาบ้าแล้วจะสามารถทำงานหรือดูหนังสื่อได้นานมากยิ่งขึ้น แต่ไม่ได้คำนึงถึงอันตรายและผลร้ายที่ตามมาภายหลัง ซึ่งได้แก่ สุขภาพจะทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะสมองถูกกระตุ้นให้ทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา เมื่อยาหมดฤทธิ์จะอ่อนเพลีย เชื่องซึม เศร้าหมองและหลับนาน ถ้าใช้เกินขนาดจะเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้น การรักษาหรือบำบัดผู้ติดยาบ้า จะต้องประกอบไปด้วย

ก. การให้ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าแก่ผู้เสพติดแล้ว ให้เข้าใจโดยถ่องแท้ถึงพิษของยาบ้า ที่มีต่อตัวผู้เสพติดทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อผู้เสพติดจะได้มีความกลัวต่อผลร้ายเหล่านั้น และมีความตั้งใจที่จะเลิกยาบ้าอย่างจริงจัง

ข. การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมโดยรอบของผู้ติดยาบ้า ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ครอบครัวที่ขาดความเอาใจใส่ที่ดีพร้อมทั้งเพื่อนฝูง หรือชุมชนโดยรอบๆ บ้านของผู้ติดยาบ้า ตลอดจนเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งต้องการการตรวจสอบหาข้อมูลอย่างจริงจัง หาข้อมูลให้ถึงแก่นแท้ของปัญหาจากสิ่งแวดล้อม และดำเนินการแก้ไขไปพร้อมๆ กับข้ออื่นๆ

ค. ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของผู้เสพติด และพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้ติดยาเสพติดที่จะต้องการละ หรือเลิกเสพยาบ้าตลอดไปให้ได้

ง. ผู้เสพติดยาบ้า จะต้องไปรับการรักษาจากสถาบันทางการแพทย์ต่างๆ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้งในต่างจังหวัดและกรุงเทพมหานคร อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะหายจากการเสพติดอย่างเด็ดขาด

จ. ความสำเร็จในการเลิกเสพยาบ้า ได้ถือเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ซึ่งนอกเหนือจากการช่วยตนเองแล้ว ท่านได้ช่วยเหลือครอบครัวของท่าน ท่านได้ช่วยเหลือสังคมโดยส่วนรวม อันหมายถึงประเทศไทยอันเป็นที่รักของเรานั่นเอง

4. ความสัมพันธ์ของแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดเรื่องยาเสพติด ได้อธิบายสาเหตุของการติดยาเสพติดว่ามาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ สาเหตุจากตัวบุคคล สาเหตุจากตัวสารเสพติด และสาเหตุจากสภาพแวดล้อมและสังคม ดังนั้นในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย 3 ประการ ดังกล่าว ทั้งนี้ แนวคิดเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ชี้ให้เห็นว่า มาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มี 4 มาตรการที่สำคัญ คือ มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา มาตรการปราบปรามยาเสพติด และ มาตรการควบคุมพืชเสพติด โดยแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานว่า การที่จะทำให้งานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเกิดประสิทธิภาพในระยะยาวมากกว่า รวมทั้งการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมยังเป็นการสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนด้วย ซึ่งเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม มีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ การมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม (Freedom to participation) ความสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participation) และความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to participation) ทั้งนี้ เมื่อประชาชนซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ใช้แรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดก็จะช่วยให้สามารถลดปัญหาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ (ดังแผนภาพที่ 1)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน (2538) ทำวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องสิ่งเสพติด การป้องกันสิ่งเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ทักษะติดต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกันของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ครั้งนี้ คือ ผู้ใช้แรงงาน จำนวน 512 คน โดยมีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารเรื่องยาเสพติดและการป้องกันจากโทรทัศน์มากที่สุด สื่อที่นำเชื่อถือที่สุดเรื่องโทษพิษของยาเสพติด คือ สื่อบุคคล ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ โดยผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จะทราบว่า อะไรคือ สารเสพติด แต่จะไม่ทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ การศึกษา รายได้ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ส่วนรายได้ การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ส่วนเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน ส่วน เพศ อายุ รายได้ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทัศนคติการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและการป้องกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

ดอกไม้ บุญศิลาปี (2540) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนเจ้าพนักงานตำรวจในการควบคุมอาชญากรรม เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมอาชญากรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 353 คริวเรือน จากประชาชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจ ภูธรอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรีมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมที่แตกต่างกันจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

นิรุท ประสิทธิเมตต์ (2540) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา , เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในงานป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า และยาเสพติดอื่น ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 327 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือ ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีระดับของการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ได้แก่ ระยะเวลาที่ทำงาน ป้องกันยาบ้า การเข้ารับการอบรมยาบ้า การได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา

รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง (2540) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขต พระโขนง เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วม และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตพระโขนง จำนวน 385 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพระโขนงในระดับบุคคล และครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมาก ในระดับชุมชนมีส่วนร่วมปานกลาง ในระดับความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนร่วมน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ และรูปแบบที่อยู่อาศัย

เกยูร ชิวหากาญจน์ (2541) ทำวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีจำนวนทั้งสิ้น 420 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา อายุ แตกต่างกันไป มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วน เพศ สถานภาพสมรส รายได้ แตกต่างกันไป มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อายุ แตกต่างกันไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน และ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ แตกต่างกันไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จากลูก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนการเปิดรับสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทสื่อหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ส่วนการเปิดรับสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชน ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

ณรงค์เดช ศักดิ์สมบูรณ์ (2541) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ในเขตรับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยศึกษาจากประชาชนในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 320 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้ 1. ประชาชนเพศชาย จบอนุปริญญาที่มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในทางบวกมีศักยภาพของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสูงสุด 2. ประชาชนเพศชาย มีอายุ 36-45 ปี อยู่อาศัยมานาน 11-15 ปี ที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในด้านบวก จบระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากที่สุด 3. ประชาชนเพศชาย อยู่ในเขตเทศบาลที่อยู่อาศัยมานาน 11-15 ปี ที่มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในทางบวกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั่วไปในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมากที่สุด

ธวัชชัย ศรีสุรางค์ (2541) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตกองบังคับการ ตำรวจนครบาล 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรม , เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม และเพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 402 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้าน คือ เวลา แรงงาน และด้านทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในทุกด้านรวมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 69.06 มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในระดับต่ำ ในด้านของปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ, ตำแหน่งทางสังคม และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในด้านปัจจัยทางสังคมพบว่า การประชุมกับเพื่อนบ้าน การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน ความประพฤติของตำรวจ การให้ความสำคัญต่อปัญหาอาชญากรรม การติดตามความเคลื่อนไหวของอาชญากรรม และการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่าตำแหน่ง ทางสังคม การประชุมกับเพื่อนบ้าน การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน และการให้ความสำคัญต่อปัญหาอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งในด้านเวลา แรงงาน และด้านทรัพย์สิน กรมตำรวจ ควรมีมาตรการเชิงรุกโดยแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมให้เพิ่มมากขึ้น การพบปะสังสรรค์และการประชุมกับเพื่อนบ้าน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อปัญหาอาชญากรรมนั้น จะทำให้ทราบความเป็นไปของสภาพอาชญากรรม และหาแนวทางในการป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกษม ศุภวัชรโยธิน (2543) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้าของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตจังหวัดนครปฐม และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้าของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 342 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาระดับชั้น

มัธยมศึกษา สมรสแล้ว ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาบ้า มีประสบการณ์ในการป้องกันปัญหายาบ้า และมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้าโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ 2. กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังทางสังคมต่างกันในด้านตำแหน่งทางสังคม การประชุมกับเพื่อนบ้าน และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหายาบ้า มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้าต่างกัน 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาบ้า ทำศนคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประสบการณ์ในการป้องกันปัญหายาบ้ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้า

ไกรสุข สิ้นสุข (2544) ทำวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด โดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาการก่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อป้องกันยาเสพติดของชุมชน และปัจจัยที่นำมาสู่การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อป้องกันยาเสพติด รวมทั้งเพื่อศึกษากระบวนการได้มาซึ่งมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันยาเสพติด กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้อาวุโส ผู้นำทางการ ผู้นำทั่วไป ชาวบ้านทั่วไป ผู้มีส่วนได้เสีย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักวิชาการในชุมชนตำบลบางพรหม อำเภอ บางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า การก่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อป้องกันยาเสพติดเกิดจากการกระตุ้นให้ชุมชนรับรู้และตระหนักในปัญหาเสพติดโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งในที่สุดนำไปสู่กระบวนการได้มาซึ่งมาตรการทางสังคมภายใต้ฐานคิดในการมองปัญหาเชิงบวกที่จะไม่สร้างหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน มาตรการดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการสร้างความสงบในชุมชน โดยเชื่อว่าหากชุมชนมีความร่มเย็นเป็นสุขแล้ว ปัญหาต่างๆ จะหมดไป ปัจจัยที่นำมาสู่การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อป้องกันยาเสพติดประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยภายนอกชุมชน ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยนี้ คือ การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเสริมสร้างพลังของชุมชนทำให้คนในชุมชนกล้าคิดกล้าแสดงออก ประกอบกับการที่ชุมชนมีวิถีคิดในการแก้ปัญหาแบบองค์รวมในเชิงสร้างสรรค์ และได้รับแรงกระตุ้นจากเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนที่มีประสบการณ์ในเรื่องเดียวกันทำให้ชุมชนสามารถแสดงศักยภาพและพลังในการแก้ปัญหา ตลอดจนกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติดังนี้ ควรนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมไปขยายผลในชุมชนชนบท เพื่อสร้างชุมชนให้มีศักยภาพเป็นฐานรากในการพัฒนาประเทศ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายเรื่องยาเสพติดควรปรับ กระบวนทัศน์

กำหนดยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่เน้นในเรื่องการสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้วิธีวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมกับวิธีการอื่น และใช้วิธีวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน

วินัย มนต์ปัญญากุล (2544) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม แนวทาง และสภาพปัญหาในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน , นายกเทศมนตรี , ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล , ผู้นำกลุ่มสตรี , หัวหน้าสถานีอนามัย , เจ้าอาวาสวัด , คณะกรรมการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด , คณะกรรมการโรงเรียนสีขาว และคณะกรรมการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน รวมทั้งสิ้น 68 คน/รูป เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม แนวทาง และสภาพปัญหา ในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมโดยการคิดวางแผนร่วมกับชุมชนและสถานศึกษาในการศึกษาสภาพปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และวางโครงการในการป้องกันปัญหายาบ้า และผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและสถานศึกษา โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า และการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาบ้า 2. แนวทางในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน พบว่า ควรสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้มีความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้า 3. สภาพปัญหาในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน ด้านบุคลากร พบว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน เนื่องจากว่าเกรงกลัวอิทธิพลแห่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความไม่แน่ใจในตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ พบว่า ขาดหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบโดยตรง ทำให้การดำเนินงานเกิดความซ้ำซ้อน ไม่มีความต่อเนื่องและจริงจัง ขาดการประสานงาน ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณมีการกระจายไปตามหน่วยงานต่างๆ ทำให้งบประมาณการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ และด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ผู้นำชุมชนมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบ

โดยตรง และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง และควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

อาทร ชื่นทอง (2544) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาบ้าในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดสมุทรสงครามในการป้องกันและปราบปรามยาบ้า รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่อาศัยในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 300 คน การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้ 1. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาบ้าในระดับสูง 2. กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้าในระดับปานกลาง 3. กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปราบปรามปัญหายาบ้าในระดับปานกลาง 4. กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างด้านอาชีพ สถานภาพการสมรส การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ และประเภทของข่าวที่สนใจมากที่สุด มีความแตกต่างกันในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาบ้า 5. กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างด้านเพศ อายุของลูกคนสุดท้าย การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ ประเภทของข่าวที่สนใจที่สุด การรายงานการกระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้า และความถี่ของการรายงานข่าว มีความแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้า 6. กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างด้านเพศ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ประเภทของข่าวที่สนใจมากที่สุด การรายงานการกระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้า วิธีการรายงานและความถี่ของการรายงานข่าว มีความแตกต่างในด้านการมีส่วนร่วมในการปราบปรามปัญหายาบ้า ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับอันตรายของยาบ้าอย่างจริงจัง มีการส่งเสริมการรายงานการกระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าต่อตำรวจโดยคุ้มครองความลับและความปลอดภัยของแหล่งข่าวและข้อมูลของผู้แจ้งมีการศึกษาในเรื่องคล้ายคลึงกันในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ และศึกษามาตรการในการป้องกันกับความปลอดภัยและความลับแก่แหล่งข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Kendel และ Logan (1984) ศึกษาถึงรูปแบบการเริ่มเสพยาเสพติด การต่อเนื่องและการเลิกเสพยาเสพติดในช่วงระยะเวลา 10 ปี โดยเริ่มศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กนักเรียนที่ใช้ยาเสพติด ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนต่างๆ ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ในปี 1971 จากนั้นได้ติดตามประเมินผลในปี 1980-1981 พบว่า พวกที่เริ่มใช้ยาเสพติด

ตั้งแต่เป็นนักเรียนดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามพวกที่เสพกัญชา มีแนวโน้มจะลดลงเมื่ออายุย่างเข้า 20-21 ปี เนื่องจากมีงานทำหรือเข้าศึกษาต่ออย่างจริงจัง

B.Stein (1988) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาของการติดยาเสพติดไม่ได้อยู่ที่ผู้ขายแต่อยู่ที่ผู้เสพ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีปัญหาในชีวิตอยู่แล้ว ต้องประสบกับความเหงา ความว่าเหว ความเศร้าโศก เสียใจผิดหวังท้อแท้ในชีวิต ความต้องการการยอมรับจากเพื่อน จึงทำให้ถลันไปหายาเสพติด ซึ่งถ้าไม่สามารถหายาเสพติดได้จากที่หนึ่งก็จะไปหายาเสพติดได้จากที่อื่นจนได้ ปัญหาของผู้ติดยาเสพติดจึงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ที่จิตใจที่แตกสลายของเขาให้มีความเข้มแข็งไม่หันไปพึ่งยาเสพติด การปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดจึงต้องหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาทดแทนการพึ่งยาของเขา อาจเป็นศาสนา กลุ่มเพื่อนที่ช่วยกันเอง เพื่อนใหม่ที่ตีที่เข้าใจสภาพแวดล้อมใหม่ห่างไกลจากยาเสพติด งานใหม่หรือสิ่งเหล่านี้ประกอบกันที่จะหล่อหลอมและทดแทนการพึ่งยาเสพติด

Esbensen Elliott (1994) ได้ศึกษาถึงผู้ใช้ยาเสพติดในสหรัฐที่มีช่วงอายุระหว่าง 11-30 ปี จำนวน 1,172 คน พบว่า ผู้ที่เริ่มใช้ยามีแนวโน้มจะใช้ยาเสพติดต่อไป น้อยรายที่เข้ามาสู่การเสพยาเสพติดแล้วจะหยุดใช้ยา ส่วนใหญ่ลองเสพแล้วจะเสพต่อไป ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็พวกที่มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเกี่ยวกับการแต่งงาน การมีบุตร มีครอบครัวและมีงานทำจะมีส่วนสัมพันธ์กับการลดลงหรือการเลิกใช้ยาเสพติดในระดับหนึ่ง

P.A Adles (1996) ได้ศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้มีอาชีพค้ายาเสพติดรายย่อยโดยการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ตลอดระยะเวลา 6 ปี(ในชุมชนแห่งหนึ่งของรัฐนิวยอร์ก) พบว่าเส้นทางชีวิตของผู้ค้ายาเสพติดและผู้ลักลอบขนหรือลำเลียงยาเสพติดจะมีความแตกต่างกัน โดยผู้ค้ารายย่อยจะเข้าสู่วงการด้วยตนเอง แต่ผู้ลำเลียงจะเข้าสู่วงการโดยการชักนำ เมื่อเข้าสู่วงการแล้วผู้ค้ารายย่อยและผู้ลำเลียงยาเสพติดจะพยายามเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง หรือขยายกิจการเพิ่มขึ้น แต่เมื่อถึงจุดหนึ่งแล้ว ทั้งสองกลุ่มคิดที่จะเลิกจากวงการ แต่ก็ทำได้ยากเพราะหมายถึงการเปลี่ยนวิถีชีวิต ค่านิยม ตลอดจนงานที่ชอบด้วยกฎหมายมารองรับ เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมาไม่ได้พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพโดยสุจริต ส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มจึงล้างมือชั่วคราวก็กลับมาดำเนินธุรกิจค้ายาเสพติด อย่างไรก็ตาม ก็จะมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่สามารถเลิกจากธุรกิจการค้ายาเสพติดไปได้อย่างถาวร ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้เลิกได้ คือ เปลี่ยนสถานที่ ทั้งที่อยู่อาศัยและอาชีพการงาน

Ullman และ Newcomb (1999) ได้ติดตามศึกษาผู้ติดยาเสพติด และกลุ่มที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ ของผู้ที่เป็นนักเรียน จำนวน 350 คน ในโรงเรียนต่างๆ ของเมืองลอสแอน

เจลีส พบว่า มีผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ มีแนวโน้มที่จะเลิกหรือละเว้นจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนเมื่อมีอายุมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นเช่นนั้น แม้จะมีอายุมากขึ้น ก็จะมีแนวโน้มที่ยังไม่เลิกเสพยาเสพติด ทั้งนี้ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลิกยาเสพติดคือ กลุ่มคนที่ใกล้ชิดทั้งครอบครัว เพื่อน และที่ทำงาน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ได้กำหนดตัวแปรไว้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ภาพลักษณ์ของตำรวจ ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย อายุการทำงาน และความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

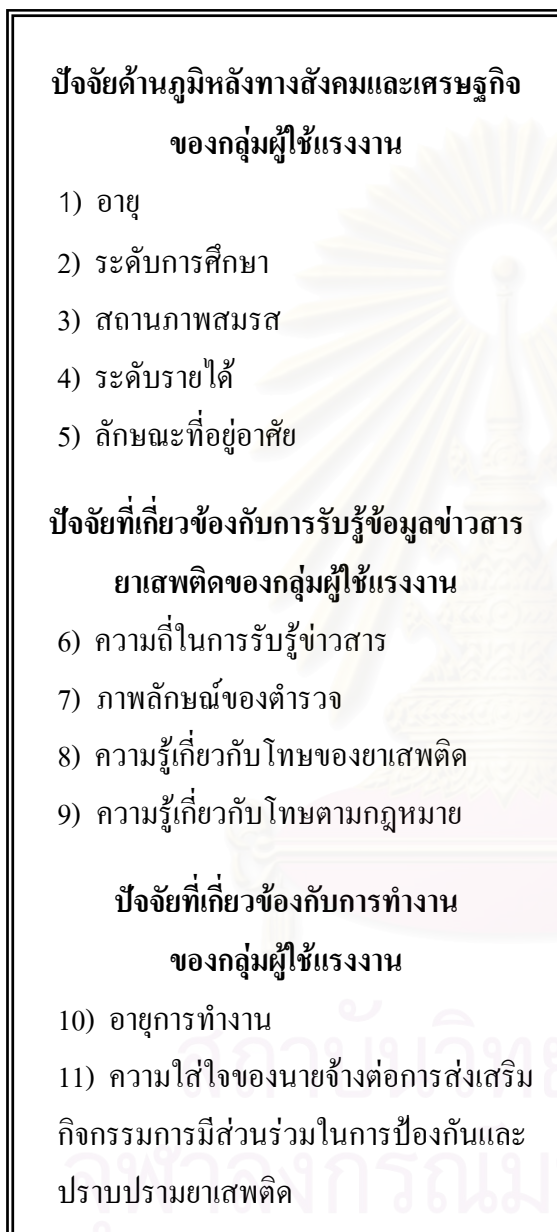
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด และ การมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด

โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ปรากฏตามแผนภาพที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยภูมิหลังทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ย่อมมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากปัจจัยภูมิหลังด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย มีส่วนในการหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เช่น ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ภาพลักษณ์ของตำรวจ ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจ การเห็นถึงโทษของยาเสพติด และการยอมรับของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นอกจากนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น อายุการทำงาน ความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ย่อมมีผลต่อประสบการณ์ และความพร้อมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ดังนั้น สามารถสรุปสมมติฐานของการวิจัยออกมาเป็นหัวข้อดังนี้

- สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก
- สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ
- สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว
- สมมติฐานที่ 4 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง
- สมมติฐานที่ 5 ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

- สมมติฐานที่ 6 ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 7 ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 8 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 9 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 10 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง
- สมมติฐานที่ 11 ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ

นิยามศัพท์

1. นิยามทั่วไป

1) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

หมายถึง ผู้รับจ้างทำกรางาน ลูกจ้างที่ใช้แรงงาน(มักทำงานในสถาบันสถานประกอบการและโรงงาน)

2) ยาเสพติด

หมายถึง ยาหรือสารเคมี ซึ่งเมื่อเสพติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังเป็นอันตรายต่อร่างกาย

3) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม

หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาที่สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม โดยอาจจะเกี่ยวข้องในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายตามที่ต้องการ

2. นิยามเชิงปฏิบัติการ

1) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

หมายถึง ลูกจ้างที่ใช้แรงงาน หรือบุคคลที่รับจ้างทำงานให้กับนายจ้างหรือเจ้าของ ในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ โดยได้รับค่าจ้างเป็นสิ่งตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ใช้แรงงานอิสระ

2) ยาเสพติด

หมายถึง ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

3) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม

หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ใช้แรงงานในกิจกรรมป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ในฐานะที่เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งในงานวิจัยนี้ แบ่งระดับของการมีส่วนร่วม ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมน้อย และระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนนการมีส่วนร่วมสูงสุด และต่ำที่สุด

ระดับการมีส่วนร่วมน้อย หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-3.00

ระดับการมีส่วนร่วมมาก หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01-5.00

4) เพศ

หมายถึง การแยกเพศของบุคคลออกเป็นเพศหญิง และเพศชาย

5) อายุ

หมายถึง กลุ่มอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงอายุ คือ อายุมากและอายุน้อย ซึ่งการแบ่งช่วงอายุดังกล่าวมาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของอายุที่มากที่สุด และอายุน้อยที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

6) ระดับการศึกษา

หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี

7) สถานภาพสมรส

หมายถึง สถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สถานภาพโสด สถานภาพสมรสแล้ว สถานภาพหย่าร้าง และ สถานภาพหม้าย

8) ระดับรายได้

หมายถึง ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง และกลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูงสุดและต่ำที่สุด โดยผู้ที่มีรายได้สูงกว่าค่ากึ่งกลางจัดว่าเป็นผู้ที่มีรายได้สูง และผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าค่ากึ่งกลางจัดว่าเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ

9) ลักษณะที่อยู่อาศัย

หมายถึง ลักษณะของที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านส่วนตัว ห้องเช่า แฟลต/อพาร์ทเมนต์ และหอพัก

10) ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร

หมายถึง ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับความถี่ตั้งแต่ 1-4 ครั้งต่อสัปดาห์ และ ระดับความถี่ตั้งแต่ 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ขึ้นไป ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับความถี่ต่ำที่สุด และสูงสุด

11) ภาพลักษณ์ของตำรวจ

หมายถึง ทศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ และ ระดับสูง ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำสุด และระดับสูงสุด

12) ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง และ ระดับต่ำ ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำสุด และระดับสูงสุด

13) ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย

หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง และ ระดับต่ำ ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำสุด และระดับสูงสุด

14) อายุการทำงาน

หมายถึง ระยะเวลาการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงอายุการทำงานมาก และ ช่วงอายุการทำงานน้อย ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของผู้ที่มีระยะเวลาการทำงานในระดับต่ำสุด และระดับสูงสุด

15) ความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หมายถึง ระดับความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง และ ระดับต่ำ ซึ่งได้มาจากการหาค่ากึ่งกลาง(Mean) ของความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำสุด และระดับสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ดังนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร(Documentary Study) และการศึกษาภาคสนาม(Field Study) จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลที่เคยมีการรวบรวมไว้แล้ว เช่น เอกสารงานวิจัย เอกสารวิชาการ ตำรา และหนังสือ เป็นต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจากสถิติจำนวนโรงงานแยกตามหมวดอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ มีทั้งหมดจำนวน 5,593 โรงงาน โดยเลือกจากประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ มีจำนวนมากที่สุดถึง 1,257 โรงงาน รองลงมา ประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 598 โรงงาน และ ประเภทอุตสาหกรรมพลาสติก จำนวน 566 โรงงาน (ข้อมูล : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 10 มีนาคม 2547) โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-probability sampling) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่างที่ไม่เปิดโอกาสในการถูกคัดเลือกให้แก่ประชากรทั้งหมด และไม่อาจกำหนดลักษณะหรือขอบเขตอันพึงประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยมีเงื่อนไขทางด้านเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องใช้การสุ่มตัวอย่างในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา(Quota sampling) ด้วยการเลือกโรงงานอุตสาหกรรมใน 3 ประเภท ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ 2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ

3) อุตสาหกรรมพลาสติก ซึ่งกำหนดให้ประเภทละ 2 โรงงาน จึงได้โรงงานในการสุ่มตัวอย่างขั้นแรก จำนวน 6 โรงงาน จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างในลำดับขั้นที่สอง ต่อไป

2. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ซึ่งกำหนดจำนวนผู้ใช้งานแรงงานที่ต้องการใช้ในงานวิจัยนี้ รวม 300 ตัวอย่าง จากประชากร 6 โรงงานในสัดส่วนที่เท่ากัน ซึ่งได้กลุ่มผู้ใช้งาน โรงงานละ 50 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ใช้งานในโรงงานที่เลือกมาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยไม่มีเกณฑ์ จะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยการสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้งาน โดยการสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของตำรวจ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ประเภทของข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้งาน โดยการสอบถามเกี่ยวกับ ระยะเวลาการทำงานของผู้ใช้งาน และความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้งานในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิด ถามถึงข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยการศึกษาทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้งานในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จากตำรา วารสาร ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามนี้ จะใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต(Likert Scale) สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา และแก้ไข เพื่อความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามดังกล่าว

มาตรวัดแบบสอบถาม

1. แบบของมาตรวัดแบบสอบถามที่ใช้สำหรับคำถาม เกี่ยวกับข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้ใช้แรงงานต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยผู้วิจัยใช้มาตรวัดแบบการประเมินค่าตามวิธีการของลิเคิร์ต โดยให้ผู้ตอบเลือกออกความคิดเห็นได้ 5 ทาง คือ มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. การให้คะแนนระดับการวัด ผู้วิจัยจะให้คะแนน ดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	เท่ากับ 5	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	เท่ากับ 4	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	เท่ากับ 3	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	เท่ากับ 2	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	เท่ากับ 1	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับการมีส่วนร่วมน้อย และระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยใช้เกณฑ์ในการคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{5 - 1}{2}$$

$$= \frac{4}{2}$$

ดังนั้น จึงมีค่าเฉลี่ย(Mean) ที่คำนวณได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-3.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 3.01-5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยการทำ Pre-test กับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ชุด จากนั้นจะได้นำมาทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และขอความร่วมมือกับเจ้าของสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่ถูกเลือกไว้โดยการสุ่มตัวอย่าง เพื่อขอแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยในส่วนนี้จะให้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 2 วัน เพื่อให้ผู้ตอบได้มีโอกาสในการใช้วิจารณญาณ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ เมื่อครบกำหนดก็ขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมานำส่งผู้ศึกษาได้ จำนวนทั้งสิ้น 283 ชุด จากทั้งหมดจำนวน 300 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ คิดเป็นร้อยละ 94.3 โดยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 15 ก.ย.2548 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่

1. การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาลักษณะของข้อมูลทั่วไป
2. การหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 283 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิจัยสำเร็จรูป SPSS for Windows และในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
5. การทดสอบสมมติฐาน
6. การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ

ผลการศึกษเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ 6 ด้าน ด้วยกัน คือ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) สถานภาพสมรส (5) ระดับรายได้ และ (6) ลักษณะที่อยู่อาศัย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	133	47.0
หญิง	150	53.0
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชาย จำนวน 133 คน ร้อยละ 47.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 150 คน ร้อยละ 53.0

ตารางที่ 4.2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
16-30 ปี	162	57.2
31-54 ปี	121	42.8
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 16-30 ปี จำนวน 162 คน ร้อยละ 57.2 และอายุระหว่าง 31-54 ปี จำนวน 121 คน ร้อยละ 42.8

ตารางที่ 4.3
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	49	17.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	85	30.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	78	27.6
อนุปริญญา	43	15.2
ปริญญาตรี	28	9.9
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 85 คน ร้อยละ 30.0 รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 78 คน ร้อยละ 27.6 ระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน ร้อยละ 17.3 ระดับอนุปริญญา จำนวน 43 คน ร้อยละ 15.2 และระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน ร้อยละ 9.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	132	46.6
สมรส	83	29.3
หย่าร้าง	48	17.0
หม้าย	20	7.1
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด จำนวน 132 คน ร้อยละ 46.6 รองลงมา ได้แก่ สมรสแล้ว จำนวน 83 คน ร้อยละ 29.3 หย่าร้าง จำนวน 48 คน ร้อยละ 17.0 และหม้าย จำนวน 20 คน ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามระดับรายได้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4,000-7,000 บาท	187	66.1
7,001-14,500 บาท	96	33.9
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับรายได้ ระหว่าง 4,000-7,000 บาท จำนวน 187 คน ร้อยละ 66.1 และมีระดับรายได้ ระหว่าง 7,001-14,500 บาท จำนวน 96 คน ร้อยละ 33.9

ตารางที่ 4.6
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แฟลต/อพาร์ทเมนต์	82	29.0
หอพัก	75	26.5
ห้องเช่า	70	24.7
บ้านส่วนตัว	56	19.8
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีที่อยู่อาศัยเป็นแฟลต/อพาร์ทเมนต์ จำนวน 82 คน ร้อยละ 29.0 รองลงมา ได้แก่ หอพัก จำนวน 75 คน ร้อยละ 26.5 ห้องเช่า จำนวน 70 คน ร้อยละ 24.7 และบ้านส่วนตัว จำนวน 56 คน ร้อยละ 19.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ 4 ด้านด้วยกัน คือ (1) ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด (2)ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ (3) ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด (4) ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามความถี่ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด

ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-4 ครั้ง/สัปดาห์	114	40.3
5 ครั้ง/สัปดาห์ ขึ้นไป	169	59.7
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด 5 ครั้ง/สัปดาห์ ขึ้นไป จำนวน 169 คน ร้อยละ 59.7 รองลงมา 1-4 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 114 คน ร้อยละ 40.3

ตารางที่ 4.8

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ

ภาพลักษณ์ของตำรวจ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	144	50.9
ระดับสูง	139	49.1
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ ระดับต่ำ จำนวน 144 คน ร้อยละ 50.9 และ ระดับสูง จำนวน 139 คน ร้อยละ 49.1

ตารางที่ 4.9
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

ความรู้เกี่ยวกับโทษของ ยาเสพติด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	97	34.3
ระดับสูง	186	65.7
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดระดับสูง จำนวน 186 คน ร้อยละ 65.7 และ ระดับต่ำ จำนวน 97 คน ร้อยละ 34.3

ตารางที่ 4.10
จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย

ความรู้เกี่ยวกับโทษตาม กฎหมาย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	227	80.2
ระดับสูง	56	19.8
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย ระดับต่ำ จำนวน 227 คน ร้อยละ 80.2 และ ระดับสูง จำนวน 56 คน ร้อยละ 19.8

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ 2 ด้านด้วยกัน คือ (1) อายุการทำงาน และ (2) ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามอายุการทำงาน

อายุการทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	238	84.1
6-9 ปี	45	15.9
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุการทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 238 คน ร้อยละ 84.1 รองลงมา 6-9 ปี จำนวน 45 คน ร้อยละ 15.9

ตารางที่ 4.12

จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จำแนกตามความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรม
การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ความร่วมมือของนายจ้าง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	53	18.7
ระดับสูง	230	81.3
รวม	283	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระดับสูง จำนวน 230 คน ร้อยละ 81.3 และ ระดับต่ำ จำนวน 53 คน ร้อยละ 18.7

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานไว้ 2 ด้าน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด (2) การมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด โดยมีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม
ในการป้องกันยาเสพติด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	9.5 (27)	30.0 (85)	31.1 (88)	24.7 (70)	4.6 (13)	3.15	1.046	มาก
2. การป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด	24.7 (70)	36.4 (103)	17.3 (49)	16.3 (46)	5.3 (15)	3.59	1.177	มาก
3. การป้องกันและดูแลครอบครัวของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด	15.5 (44)	33.9 (96)	20.5 (58)	24.7 (70)	5.3 (15)	3.30	1.156	มาก
4. การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของตน	20.1 (57)	30.0 (85)	7.1 (20)	37.5 (106)	5.3 (15)	3.22	1.284	มาก
5. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนของตน	15.9 (45)	33.6 (95)	18.4 (52)	2.1 (6)	30.0 (85)	3.03	1.484	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อความ	การมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6. การเข้าร่วมกับชุมชนของตนดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชน	15.2 (43)	35.0 (99)	5.7 (16)	38.9 (110)	5.3 (15)	3.16	1.240	มาก
7. การป้องกันและดูแลชุมชนของตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด	15.5 (44)	25.4 (72)	19.8 (56)	10.2 (29)	29.0 (82)	2.88	1.460	น้อย
8. การมีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน	15.2 (43)	30.0 (85)	14.8 (42)	34.6 (98)	5.3 (15)	3.15	1.204	มาก
9. การริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของตน	4.6 (13)	16.6 (47)	23.7 (67)	33.6 (95)	21.6 (61)	2.49	1.137	น้อย
10. การเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน	14.8 (42)	20.5 (58)	19.8 (56)	14.8 (42)	30.0 (85)	2.75	1.447	น้อย
11. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน	9.9 (28)	25.4 (72)	19.8 (56)	24.7 (70)	20.1 (57)	2.80	1.292	น้อย
12. การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	14.8 (42)	15.5 (44)	24.7 (70)	20.1 (57)	24.7 (70)	2.76	1.374	น้อย

จากตารางที่ 4.13 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในแต่ละประเด็น พบว่า

1. การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.5 ระดับมาก ร้อยละ 30.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.1 ระดับน้อย ร้อยละ 24.7 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 4.6 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.15$)

2. การป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.7 ระดับมาก ร้อยละ 36.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 17.3 ระดับน้อย ร้อยละ 16.3 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$)

3. การป้องกันและดูแลครอบครัวของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.5 ระดับมาก ร้อยละ 33.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.5 ระดับน้อย ร้อยละ 24.7 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การป้องกันและดูแลครอบครัวของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.30$)

4. การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของตน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.1 ระดับมาก ร้อยละ 30.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 7.1 ระดับน้อย ร้อยละ 37.5 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.22$)

5. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนของตน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.9 ระดับมาก ร้อยละ 33.6 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.4 ระดับน้อย ร้อยละ 2.1 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 30.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.03$)

6. การเข้าร่วมกับชุมชนของตนดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.2 ระดับมาก ร้อยละ 35.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 5.7 ระดับน้อย ร้อยละ 38.9 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การเข้าร่วมกับชุมชนของตนดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.16$)

7. การป้องกันและดูแลชุมชนของตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.5 ระดับมาก ร้อยละ 25.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 19.8 ระดับน้อย ร้อยละ 10.2 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 29.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การป้องกันและดูแลชุมชนของตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.88$)

8. การมีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.2 ระดับมาก ร้อยละ 30.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 14.8 ระดับน้อย ร้อยละ 34.6 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การมีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.15$)

9. การริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของตน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.6 ระดับมาก ร้อยละ 16.6 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.7 ระดับน้อย ร้อยละ 33.6 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 21.6 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.49$)

10. การเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.8 ระดับมาก ร้อยละ 20.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 19.8 ระดับน้อย ร้อยละ 14.8 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 30.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.75$)

11. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.9 ระดับมาก

ร้อยละ 25.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 19.8 ระดับน้อย ร้อยละ 24.7 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 20.1 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน ในระดับน้อย($\bar{x} = 2.80$)

12. การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.8 ระดับมาก ร้อยละ 15.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.7 ระดับน้อย ร้อยละ 20.1 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 24.7 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในระดับน้อย($\bar{x} = 2.76$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม
ในการปราบปรามยาเสพติด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด	13.8 (39)	19.1 (54)	26.5 (75)	23.3 (66)	17.3 (49)	2.89	1.289	น้อย
2. มีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด	9.9 (28)	20.5 (58)	24.4 (69)	20.1 (57)	25.1 (71)	2.70	1.312	น้อย
3. การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด	18.7 (53)	15.5 (44)	18.4 (52)	32.2 (91)	15.2 (43)	2.90	1.353	น้อย
4. การดูแล สอดส่อง พฤติการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	15.2 (43)	29.3 (83)	25.4 (72)	30.0 (85)	0 (0)	3.30	1.057	มาก
5. การดูแล สอดส่อง แหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชนของตน	12.4 (35)	20.8 (59)	15.2 (43)	31.4 (89)	20.1 (57)	2.74	1.327	น้อย

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อความ	การมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือพฤติการณ์ของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่า จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	9.9 (28)	35.3 (100)	4.9 (14)	35.0 (99)	14.8 (42)	2.90	1.300	น้อย
7. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	29.7 (84)	20.5 (58)	4.9 (14)	14.8 (42)	30.0 (85)	3.05	1.658	มาก
8. การอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด	14.5 (41)	18.4 (52)	31.1 (88)	19.4 (55)	16.6 (47)	2.95	1.274	น้อย
9. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	9.9 (28)	35.3 (100)	30.0 (85)	19.8 (56)	4.9 (14)	3.25	1.041	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อความ	การมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
10. ความพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด	19.8 (56)	15.9 (45)	23.0 (65)	32.9 (93)	8.5 (24)	3.06	1.273	มาก
11. ความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อบุคคลใกล้ชิดของตนพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	14.8 (42)	25.1 (71)	10.2 (29)	14.8 (42)	35.0 (99)	2.70	1.520	น้อย

จากตารางที่ 4.14 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในแต่ละประเด็น พบว่า

1. การมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.8 ระดับมาก ร้อยละ 19.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.5 ระดับน้อย ร้อยละ 23.3 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 17.3 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.89$)

2. การมีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.9 ระดับมาก ร้อยละ 20.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.4 ระดับน้อย ร้อยละ 20.1 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 25.1 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การมีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.70$)

3. การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปราม ยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.7 ระดับมาก ร้อยละ 15.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.4 ระดับน้อย ร้อยละ 32.2 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 15.2 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.90$)

4. การดูแล สอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.2 ระดับมาก ร้อยละ 29.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25.4 ระดับน้อย ร้อยละ 30.0 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การดูแล สอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.30$)

5. การดูแล สอดส่องแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชนของตน กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.4 ระดับมาก ร้อยละ 20.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.2 ระดับน้อย ร้อยละ 31.4 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 20.1 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การดูแล สอดส่องแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.74$)

6. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือ พฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.9 ระดับมาก ร้อยละ 35.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 4.9 ระดับน้อย ร้อยละ 35.0 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 14.8 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.90$)

7. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.7 ระดับมาก ร้อยละ 20.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 4.9 ระดับน้อย ร้อยละ 14.8 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 30.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.05$)

8. การอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.5 ระดับมาก ร้อยละ 18.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.1 ระดับน้อย ร้อยละ 19.4 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 16.6 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.95$)

9. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.9 ระดับมาก ร้อยละ 35.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.0 ระดับน้อย ร้อยละ 19.8 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 4.9 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.25$)

10. ความพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 19.8 ระดับมาก ร้อยละ 15.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.0 ระดับน้อย ร้อยละ 32.9 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 8.5 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง ความพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.06$)

11. ความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อบุคคลใกล้ชิดของตนพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.8 ระดับมาก ร้อยละ 25.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 10.2 ระดับน้อย ร้อยละ 14.8 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 35.0 ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่อง ความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อบุคคลใกล้ชิดของตนพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.70$)

การทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ และ ลักษณะที่อยู่อาศัย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจ ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และ ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งประกอบด้วย อายุการทำงาน และ ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกำหนดสมมติฐานไว้ จำนวน 11 สมมติฐาน ได้ผลการทดสอบดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก

ตารางที่ 4.15

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 1

อายุ	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
อายุน้อย	68(24.0)	94(33.2)	162(57.2)
อายุมาก	68(24.0)	53(18.7)	121(42.8)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 5.613

ค่า df = 1

ค่า Significant = .018

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.613 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .018 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง อายุ กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

จากสมมติฐานที่ 1 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 1 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ตารางที่ 4.16

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 2

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ประถมศึกษา	32(11.3)	17(6.0)	49(17.3)
มัธยมศึกษาตอนต้น	42(14.8)	43(15.2)	85(30.0)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	37(13.1)	41(14.5)	78(27.6)
อนุปริญญา	15(5.3)	28(9.9)	43(15.2)
ปริญญาตรี	10(3.5)	18(6.4)	28(9.9)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 10.613 ค่า df = 4 ค่า Significant = .031

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 9.49 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 10.613 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .031 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ระดับการศึกษา กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2

จากสมมติฐานที่ 2 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 2 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว

ตารางที่ 4.17

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 3

สถานภาพสมรส	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
โสด	53(18.7)	79(27.9)	132(46.6)
สมรส	49(17.3)	34(12.0)	83(29.3)
หย่าร้าง	26(9.2)	22(7.8)	48(17.0)
หม้าย	8(2.8)	12(4.2)	20(7.1)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 8.551 ค่า df = 3 ค่า Significant = .036

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 7.82 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.551 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .036 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง สถานภาพสมรส กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3

จากสมมติฐานที่ 3 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 3 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 4 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง

ตารางที่ 4.18

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 4

ระดับรายได้	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
รายได้ต่ำ	80(28.3)	107(37.8)	187(66.1)
รายได้สูง	56(19.8)	40(14.1)	96(33.9)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 6.147

ค่า df = 1

ค่า Significant = .013

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 6.147 ซึ่งมีความมากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .013 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ระดับรายได้ กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

จากสมมติฐานที่ 4 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 4 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 5 ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ตารางที่ 4.19

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 5

ลักษณะที่อยู่อาศัย	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
บ้านส่วนตัว	35(12.4)	21(7.4)	56(19.8)
ห้องเช่า	37(13.1)	33(11.7)	70(24.7)
แฟลต/อพาร์ทเมนต์	33(11.7)	49(17.3)	82(29.0)
หอพัก	31(11.0)	44(15.5)	75(26.5)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 8.689

ค่า df = 3

ค่า Significant = .034

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 7.82 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.689 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .034 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ลักษณะที่อยู่อาศัย กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

จากสมมติฐานที่ 5 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 5 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 6 ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.20

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 6

ความถี่ในการรับรู้ ข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ความถี่ต่ำ	65(23.0)	49(17.3)	114(40.3)
ความถี่สูง	71(25.1)	98(34.6)	169(59.7)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 6.141

ค่า df = 1

ค่า Significant = .013

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 6.141 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .013 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 6

จากสมมติฐานที่ 6 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 6 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 7 ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.21

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 7

ภาพลักษณ์ของ ตำรวจ	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ระดับต่ำ	82(29.0)	62(21.9)	144(50.9)
ระดับสูง	54(19.1)	85(30.0)	139(49.1)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 9.278

ค่า df = 1

ค่า Significant = .002

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 9.278 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .002 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ภาพลักษณ์ของตำรวจ กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 7

จากสมมติฐานที่ 7 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 7 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 8 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.22

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 8

ความรู้เกี่ยวกับโทษ ของยาเสพติด	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ระดับต่ำ	38(13.4)	59(20.8)	97(34.3)
ระดับสูง	98(34.6)	88(31.1)	186(65.7)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 4.664

ค่า df = 1

ค่า Significant = .031

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 4.664 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .031 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 8

จากสมมติฐานที่ 8 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 8 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 9 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.23

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 9

ความรู้เกี่ยวกับโทษ ตามกฎหมาย	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ระดับต่ำ	74(26.1)	60(21.1)	134(47.3)
ระดับสูง	62(21.9)	87(30.8)	149(52.7)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 8.762

ค่า df = 1

ค่า Significant = .003

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.762 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 9

จากสมมติฐานที่ 9 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 9 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 10 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง

ตารางที่ 4.24

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 10

อายุการทำงาน	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
อายุการทำงานต่ำ	107(37.8)	131(46.3)	238(84.1)
อายุการทำงานสูง	29(10.2)	16(5.7)	45(15.9)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 5.757 ค่า df = 1 ค่า Significant = .016

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.757 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .016 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง อายุการทำงานของผู้ใช้แรงงาน กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 10

จากสมมติฐานที่ 10 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 10 จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 11 ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.25

แสดงการทดสอบค่าไคสแควร์ของสมมติฐานที่ 11

ความร่วมมือของ นายจ้าง	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด		รวม
	การป้องกัน	การปราบปราม	
ระดับต่ำ	32(11.3)	21(7.4)	53(18.7)
ระดับสูง	104(36.7)	126(44.5)	230(81.3)
รวม	136(48.1)	147(51.9)	283(100.0)

ค่า Chi-square = 3.966 ค่า df = 1 ค่า Significant = .046

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.966 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ .046 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง การให้ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 11

จากสมมติฐานที่ 11 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน ที่ว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ 11 จึงได้รับการยอมรับ

ตารางที่ 4.26
แสดงสมมติฐานการวิจัยและผลการวิจัย

ข้อ	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิจัย		สรุปผลการวิจัย
		ยอมรับสมมติฐาน	ไม่ยอมรับสมมติฐาน	
1.	ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก	/		ยอมรับสมมติฐาน
2.	ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน
3.	ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว	/		ยอมรับสมมติฐาน
4.	ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง	/		ยอมรับสมมติฐาน
5.	ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	/		ยอมรับสมมติฐาน
6.	ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ข้อ	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิจัย		สรุปผลการวิจัย
		ยอมรับสมมติฐาน	ไม่ยอมรับสมมติฐาน	
7.	ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน
8.	ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน
9.	ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน
10.	ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง	/		ยอมรับสมมติฐาน
11.	ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ	/		ยอมรับสมมติฐาน

การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ“ ผลที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า อายุของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อายุของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ มีส่วนหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกยูร ชิวหากาญจน์(2514) ศึกษา “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า อายุ แตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน ดอกไม้ บุญศิลป์(2540) ศึกษา “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนเจ้าพนักงานตำรวจในการควบคุมอาชญากรรม” พบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ มีส่วนหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน(2538) ศึกษา “การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานใน

โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” พบว่า การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล และการศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน และ ดอกไม้ บุญศิลป์(2540) ศึกษา “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนเจ้าพนักงานตำรวจในการควบคุมอาชญากรรม” พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพสมรสของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสถานภาพสมรสของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถานภาพสมรสของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ มีส่วนหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธวัชชัย ศรีสุรางค์(2541) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตกองบังคับการ ตำรวจนครบาล 6” พบว่า ในด้านของปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ เกษม ศุภวัชรโยธิน(2543) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหายาเสพติด(ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาบ้าโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยภูมิหลังทาง

สังคมและเศรษฐกิจ มีส่วนหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิรุช ประสิทธิ์เมตต์(2540) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า การได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน (2538) ศึกษา “การสื่อสารเพื่อป้องกันการเสพติดของกุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” พบว่า รายได้ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล และรัฐศาสตร์ สิงห์เหลือ(2540) ศึกษา “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง” พบว่า รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง

สมมติฐานที่ 5 ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ มีส่วนหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือ(2540) ศึกษา “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง” พบว่า รูปแบบที่อยู่อาศัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง และ ณรงค์เดช ศักดิ์สมบูรณ์(2541) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” พบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั่วไปในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสูงที่สุด

สมมติฐานที่ 6 ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติความรู้ความเข้าใจ การเห็นถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน(2538) ศึกษา “การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” พบว่า อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน เกษุร ชิวหาคาญจน์(2514) ศึกษา “การเปิดรับข่าวสารความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด และ อาทร์ ชื่นทอง(2544) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาบ้าในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม” ความถี่ของการรายงานข่าว มีความแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้า และในด้านการมีส่วนร่วมในการปราบปรามปัญหายาบ้า

สมมติฐานที่ 7 ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาพลักษณ์ของตำรวจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ภาพลักษณ์ของตำรวจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ของตำรวจในทัศนคติของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติการยอมรับของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกษม ศุภวัชรโยธิน(2543) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหายาเสพติด

(ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม” พบว่า ทศนคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาบ้า วินัย มนัสปัญญากุล(2544) ศึกษา “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันปัญหา ยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า สภาพปัญหาในการป้องกันปัญหา ยาบ้าของผู้นำชุมชน ด้านบุคลากร เนื่องจากว่าเกรงกลัวอิทธิพลแห่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความไม่แน่ใจในตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ ณรงค์เดช ศักดิ์สมบูรณ์(2541) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” พบว่า ประชาชนเพศชาย มีอายุ 36-45 ปี อยู่อาศัยมานาน 11-15 ปี ที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในทางบวก มีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากที่สุด

สมมติฐานที่ 8 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติความรู้ความเข้าใจ การเห็นถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติ ชิวหาภาณุจน์(2514) ศึกษา “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด และ เกษม ศุภวัชรโยธิน(2543) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด(ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม” พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา ยาบ้า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาบ้า

สมมติฐานที่ 9 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติความรู้ความเข้าใจ การเห็นถึงโทษของยาเสพติดในทางกฎหมาย รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกษม ศุภวัชรโยธิน(2543) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม” พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาบ้า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาบ้า และ วินัย มนัสปัญญากุล(2544) ศึกษา “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและสถานศึกษา โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า

สมมติฐานที่ 10 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุการทำงานของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า อายุการทำงานของผู้ใช้แรงงานมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อายุการทำงานของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพ และความพร้อมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิรุช ประสิทธิเมตต์(2540) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ระยะเวลาที่ทำงานป้องกันยาบ้ามีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียน

สมมติฐานที่ 11 ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การให้ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การให้ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การให้ความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ย่อมมีผลต่อประสิทธิผล และความพร้อมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิรุช ประสิทธิเมตต์(2540) ศึกษา “การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา มีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ โดยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 283 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา(Quota sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ(Accidental sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ปัจจัยทางภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ

ผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชาย จำนวน 133 คน ร้อยละ 47.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 150 คน ร้อยละ 53.0 มีอายุระหว่าง 16-30 ปี จำนวน 162 คน ร้อยละ 57.2 และอายุระหว่าง 31-54 ปี จำนวน 121 คน ร้อยละ 42.8 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 85 คน ร้อยละ 30.0 รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 78 คน ร้อยละ 27.6 ระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน ร้อยละ 17.3 ระดับอนุปริญญา จำนวน 43 คน ร้อยละ 15.2 และระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน ร้อยละ 9.9 กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด จำนวน 132 คน ร้อยละ 46.6 รองลงมา ได้แก่ สมรสแล้ว จำนวน 83 คน ร้อยละ 29.3 หย่าร้าง จำนวน 48 คน ร้อยละ 17.0 และหม้าย จำนวน 20 คน ร้อยละ 7.1 มีระดับรายได้ระหว่าง 4,000-7,000 บาท จำนวน 187 คน ร้อยละ 66.1 และมีระดับรายได้ ระหว่าง 7,001-14,500 บาท จำนวน 96 คน ร้อยละ 33.9 ส่วนใหญ่ มีที่อยู่อาศัยเป็นแฟลต/อพาร์ทเมนต์ จำนวน

82 คน ร้อยละ 29.0 รองลงมา ได้แก่ หอพัก จำนวน 75 คน ร้อยละ 26.5 ห้องเช่า จำนวน 70 คน ร้อยละ 24.7 และบ้านส่วนตัว จำนวน 56 คน ร้อยละ 19.8

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด

ผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ขึ้นไป จำนวน 169 คน ร้อยละ 59.7 รองลงมา 1-4 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 114 คน ร้อยละ 40.3 มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ จำนวน 144 คน ร้อยละ 50.9 และในระดับสูง จำนวน 139 คน ร้อยละ 49.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูง จำนวน 186 คน ร้อยละ 65.7 และในระดับต่ำ จำนวน 97 คน ร้อยละ 34.3 มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ จำนวน 227 คน ร้อยละ 80.2 และในระดับสูง จำนวน 56 คน ร้อยละ 19.8

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุการทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 238 คน ร้อยละ 84.1 รองลงมา 6-9 ปี จำนวน 45 คน ร้อยละ 15.9 โดยมีความร่วมมือของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูง จำนวน 230 คน ร้อยละ 81.3 และในระดับต่ำ จำนวน 53 คน ร้อยละ 18.7

4. การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ผลจากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในแต่ละประเด็น พบว่า

- 1) ในเรื่องการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.15$)
- 2) ในเรื่องการป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$)
- 3) ในเรื่องการป้องกันและดูแลครอบครัวของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการป้องกันและดูแลครอบครัวของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.30$)

4) ในเรื่องการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของตน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.22$)

5) ในเรื่องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนของตน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.03$)

6) ในเรื่องการเข้าร่วมกับชุมชนของตนดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการเข้าร่วมกับชุมชนของตนดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดในชุมชน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.16$)

7) ในเรื่องการป้องกันและดูแลชุมชนของตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการป้องกันและดูแลชุมชนของตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.88$)

8) ในเรื่องที่มีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการมีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.15$)

9) ในเรื่องการริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของตน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.49$)

10) ในเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.75$)

11) ในเรื่องการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.80$)

12) ในเรื่องที่มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.76$)

ผลจากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในแต่ละประเด็น พบว่า

1) ในเรื่องการมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.89$)

2) ในเรื่องการมีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการมีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.70$)

3) ในเรื่องการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.90$)

4) ในเรื่องการดูแล สอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการดูแล สอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.30$)

5) ในเรื่องการดูแล สอดส่องแหล่งมั่วสุมยาเสพติดในชุมชนของตน พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการดูแล สอดส่องแหล่งมั่วสุมยาเสพติดในชุมชนของตน ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.74$)

6) ในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.90$)

7) ในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.05$)

8) ในเรื่องการอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.95$)

9) ในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.25$)

10) ในเรื่องความพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องความพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.06$)

11) ในเรื่องความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อบุคคลใกล้ชิดของตนพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในเรื่องความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อบุคคลใกล้ชิดของตนพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.70$)

จากสมมติฐานในการศึกษาเรื่อง“การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษา พบว่า

สมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่

- สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุมาก
- สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ
- สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีสถานภาพสมรสแล้ว
- สมมติฐานที่ 4 ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับรายได้สูง
- สมมติฐานที่ 5 ผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

- สมมติฐานที่ 6 ผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 7 ผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของตำรวจในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 8 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 9 ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมายในระดับต่ำ
- สมมติฐานที่ 10 ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานต่ำจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานสูง
- สมมติฐานที่ 11 ผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับสูงมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1) จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่า ปัจจัยภูมิหลังทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีส่วนในการหล่อหลอมประสบการณ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม

ยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการป้องกันยาเสพติด อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด ด้วยการให้มีการให้ข่าวสารและให้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปฏิกิริยาตอบสนอง ความเชื่อ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาเสพติดให้ดีขึ้น

2) ในส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ภาพลักษณ์ของตำรวจ ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย ย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติความรู้ความเข้าใจ การเห็นถึงโทษของยาเสพติด และการยอมรับของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงควรจัดให้มีการให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจถึงโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด รวมถึงโทษตามกฎหมายยาเสพติด ตลอดจนข้อมูลข่าวสาร และแนวทางในการป้องกันยาเสพติด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะประสบการณ์ในการตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหากับตนเองและครอบครัว ตลอดจนเสริมสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิต

3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่ อายุการทำงาน ความใส่ใจของนายจ้าง ต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ย่อมมีผลต่อประสบการณ์ และความพร้อมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยทุกฝ่ายจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้วยการสร้างความตระหนักให้แก่ทุกคน พร้อมทั้งกระตุ้นทุกๆ คนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด และการใช้ยาเสพติด มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ร่วมกันจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการใช้สารเสพติด

4) การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จะประสบผลสำเร็จได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาระของใครคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของทุกๆ คน ที่ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และมุ่งมั่นที่จะร่วมมือผนึกกำลังกันเป็นพลังของแผ่นดินต่อสู้และเอาชนะปัญหา ยาเสพติดให้ได้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติสืบไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในสถานประกอบการ สรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ ได้ดังนี้

1) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการไม่ใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้แรงงาน เจ้าของสถานประกอบการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องร่วมกัน เพื่อเป็นพลังในการต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด

2) ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานจะต้องเน้นในด้านการป้องกันยาเสพติด โดยจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการจัดกิจกรรมเชิงพัฒนาพฤติกรรมไม่ให้เกิดการเบี่ยงเบนไปใช้ยาเสพติด เช่น การให้การศึกษาคำแนะนำเกี่ยวกับโทษ พิษภัยอันตรายของยาเสพติด และโทษตามกฎหมาย การรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ป้องกันยาเสพติด การจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และนันทนาการในรูปแบบต่างๆ การให้คำปรึกษาโดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ การให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนดำเนินการป้องกันยาเสพติดในชุมชนที่สถานประกอบการตั้งอยู่ เป็นต้น

3) การปรับสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการ จะต้องดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการไม่ให้เอื้อต่อการใช้ยาเสพติด เช่น การปรับสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมโดยมีการทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง ติดต่อกัน การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นมุมอับหรือเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการลักลอบเสพหรือค้ายาเสพติด การปรับสภาพแวดล้อมรอบๆ ที่ตั้งของสถานประกอบการร่วมกับชุมชนไม่ให้เอื้ออำนวยต่อการลักลอบเสพหรือค้ายาเสพติด

4) การปรับสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวผู้ใช้แรงงาน โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเพื่อลดความกดดันจากความขัดแย้ง และความเครียดของผู้ใช้แรงงานกับบุคคลในครอบครัว และการจัดกิจกรรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

5) สร้างมาตรการป้องปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ ใช้ในการป้องกันและควบคุมปัญหาเสพติดที่กำลังจะเกิด หรือเกิดขึ้นแล้วในสถานประกอบการเพื่อไม่ให้มีการแพร่ระบาดของลูกหลานออกไป โดยการปรับเปลี่ยนเจตคติและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลที่กำลังจะเข้าไป

ทดลองและเคยทดลองใช้ยาเสพติดแล้วไม่หากล้าที่จะเข้าไปใช้ยาเสพติดอีกต่อไป เช่น การตรวจพิสูจน์สารเสพติดในปัสสาวะ โดยสุ่มตรวจเป็นระยะๆ ตามโอกาสอันควร การจัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง ตรวจตราพฤติกรรมบุคคลที่สงสัยว่าจะมีการใช้ยาเสพติด การให้สายตรวจเข้าไปตรวจบริเวณรอบๆ สถานประกอบการเป็นระยะๆ การออกกฎ ระเบียบของสถานประกอบการเพื่อควบคุมพฤติกรรมไม่ให้บุคคลกล้าที่จะกระทำความผิด เป็นต้น

6) สร้างมาตรการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นมาตรการด้านลดปริมาณยาเสพติดโดยนำมาใช้ในการตัดวงจรการค้ายาเสพติดในสถานประกอบการ ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้เข้าไปช่วยดำเนินการให้ หากมีการซื้อขายยาเสพติดในบริเวณสถานประกอบการหรือบริเวณรอบๆ สถานประกอบการ การจัดทำผู้รับแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผู้ใช้แรงงานแจ้งข้อมูลในทางลับโดยไม่ต้องระบุชื่อ การให้การสนับสนุนและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด การติดตามความเคลื่อนไหวตัวยาเสพติดที่มีการนำมาใช้ในสถานประกอบการ

7) การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นการลดความต้องการการใช้ยาเสพติดของบุคคล โดยการปรับเปลี่ยนจิตใจและพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะกลับคืนมาเป็นคนดีของสังคม โดยไม่ไปติดยาเสพติดซ้ำอีก โดยเจ้าของสถานประกอบการจะต้องให้โอกาสกับผู้ใช้แรงงานที่หลงผิดไปใช้ยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่สถานประกอบการจัดหาให้ หรือผู้ใช้แรงงานติดยาเสพติดมีความประสงค์จะขอเข้าไปรับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเอง และอนุญาตให้กลับเข้ามาทำงานในสถานประกอบการอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้รับการรับรองจากสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพว่าเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถกลับเข้ามาทำงานได้

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีข้อจำกัดในการศึกษา ดังนี้

1. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรเป้าหมาย ประสบปัญหาเนื่องจากกลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความรู้น้อย ไม่เข้าใจในแบบสอบถาม จึงทำให้ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามกลับคืนซึ่งไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถใช้การวิจัยได้

2. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ค่อยอำนวยความสะดวกให้ผู้ศึกษาในการเข้าพบผู้ใช้แรงงาน เพื่อเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อเวลาการทำงานของผู้ใช้แรงงาน อันเป็นการเสียประโยชน์ของสถานประกอบการ

3. เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นเจ้าของพนักงานสำรวจ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อสถานประกอบการในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

4. กลุ่มผู้ใช้แรงงานก็ไม่ค่อยกล้าตอบแบบสอบถาม เพราะเกรงว่าถ้าตอบแบบสอบถามไปแล้ว อาจจะส่งผลเสียต่อตนเอง และสถานประกอบการได้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงในการทำงานในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงมูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในเขตจังหวัดอื่น เพื่อความแตกต่างหลากหลาย และนำมาทำการเปรียบเทียบผลการศึกษา

2. ควรมีการศึกษาถึงมูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และในประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ทำการศึกษาในครั้ง นี้ เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มประชากรที่นอกเหนือจากกลุ่มประชากรที่ได้ทำการศึกษาในครั้ง นี้ เช่น เจ้าของสถานประกอบการ คณะกรรมการสวัสดิการของสถานประกอบการ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ

4. ควรมีการศึกษาถึงมูลเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโครงการโรงงานสีขาว(โรงงานปลอดยาเสพติด) เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาทำการเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้ง นี้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรรณิกา บุญยमानพ และอุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์. โครงการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ : ภาคอุตสาหกรรม. กองป้องกัน ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส., 2536.

เกตุร ชิวหากาญจน์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่ม ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. นิเทศศาสตร์ (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย. 2541.

เกษม ศุภวัชรโยธิน. การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด(ยาบ้า) ในเขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์ (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม). มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย. 2543.

ไกรสุข สิ้นสุข. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดโดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการ อย่างมีส่วนร่วม ตำบลบางพรม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขฎีบัณฑิต.(อาชีวศึกษา : การบริหารงานยุติธรรมและสังคม). มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย. 2544.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ. กรุงเทพฯ : บริษัท โปรแกรสชั่น กรุ๊ป จำกัด, 2544.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. แนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์, 2541.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส., 2541.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2539.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. การป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส., 2531.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. พฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้าของคนขับรถบรรทุกสิบล้อ: ศึกษากรณีผู้กระทำผิดที่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดราชบุรี. โครงการเก็บข้อมูลพื้นฐานในส่วนภูมิภาค ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.

ณรงค์เดช ศักดิ์สมบุรณ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์ (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย. 2541.

ดอกไม้ บุญศิลป์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนเจ้าพนักงานตำรวจในการควบคุมอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. วิศวกรรมชลประทาน (วิศวกรรมชลประทาน). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2540.

ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ. รายงานโครงการประเมินผลแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535-2539 ระยะที่ 1 (การสำรวจความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อต้านยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงาน). กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส., 2536.

ทำนุ สิริสิงห. แนวความคิดในการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : ไทยมิตรการพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2540.

ธวัชชัย ศรีสุรางค์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์ (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย. 2541.

ธาดา สุทธายศ. รายงานผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์เยาวชนตำบลในการแก้ไขปัญหาเสพติด : ศึกษากรณี อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน, 2542.

นภดล ศักดิ์เจริญชัยกุล. การศึกษามาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

นัทธี จิตสว่าง. ยาเสพติดกับอาชญากรรม : ทบทวนบทวรรณกรรม. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 3 : 7-11 กรกฎาคม-ธันวาคม, 2531.

นัทธี จิตสว่างและคณะ. การกระทำผิดของผู้ต้องขังในคดียาเสพติด. รายงานการวิจัย, สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2542.

นัทธี จิตสว่างและคณะ. เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังในคดียาเสพติด. รายงานการวิจัย, กรมราชทัณฑ์ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544.

นิรุช ประสิทธิเมตต์. การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา (พัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2540.

นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นิเทศ ดินณะกุล. สถาบันสังคม สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. โครงการศึกษาสภาพปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส., 2539.

บุญยง ชื่นสุวิมล. สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตกรุงเทพฯ:ระบบครอบครัวญี่ปุ่นกับชุมชนญี่ปุ่นในย่านถนนสุขุมวิท, 2544.

บุญยง ชื่นสุวิมล. สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตกรุงเทพฯ:ระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนไต้เบ๊, 2543.

ประจวบ คำบุญรัตน์. โครงสร้างการบริหารงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2526.

เรืองชัย บุญศักดิ์. ยาและสิ่งเสพติด. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครุฑนครราชสีมา, 2527.

รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง. การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2540.

วินัย มนัสปัญญากุล. การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันปัญหายาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ศึกษาศาสตร์ (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). มหาวิทยาลัยศิลปากร. บัณฑิตวิทยาลัย. 2544.

ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน. การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นิเทศศาสตร์ (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย. 2538.

สำนักงาน ป.ป.ส. แนวทางและกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน เฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2543.

สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ส. ครอบคลุม 4 ปี. สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานกฤษฎีกา. กรุงเทพฯ : บารุงนุกุลกิจ, 2523.

สุพัตรา สุภาพ. คิดอย่างผู้นำและผู้ตาม. กรุงเทพฯ : สยามคอมมูนิเคชันเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น), 2547.

สุพัตรา สุภาพ. เคล็ดลับการทำงานอย่างมือโปร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ, 2549.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2546.

สุพัตรา สุภาพ. “วัยรุ่นกับพฤติกรรมรุนแรงยุคโลกาภิวัตน์” สังคมไทย : มุมมองนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรม : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุนนทิพย์ ใจเหล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพของชีวิตการทำงานของลูกจ้างในบริษัทไทยกับลูกจ้างในบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2541.

สุนนทิพย์ ใจเหล็ก. ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2545.

สุรพล กาญจนะจิตรา. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

โสภา ชูพิชัยกุล ขปิลมันน์. การศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

อรเพ็ญ นาควัชระ. ปัญหาสิ่งเสพติดและการควบคุม. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ช้างเผือก, 2525.

อาทร ชื่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาบ้า ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์ (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม). มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย, 2544.

เอนก นาคะบุตร และคณะ. รายงานผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยเน้นบทบาทของชุมชนและระบบกลไกของรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่
 ใ่อำนวยการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน : ศึกษากรณีภาคเหนือ. กรุงเทพฯ :
 สำนักงาน ป.ป.ส., 2539.

เอี่ยมเดือน ไชยหาญ. ลักษณะเครือข่ายชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2542.

ภาษาอังกฤษ

Adler P.A.. Dealing Careers. Paul Cromwell, ed-see NCJ.-171367, 1996.

Esbensen F.A., D.S.Elliott. "Continuity and Discontinuity in Illicit Drug Use : Patterns And
 Antecedents" Journal of Drug Issues 24,(1994).

Chapin F. s. Social participation and Social intelligence in Dilbert, Miller, Handbook in
 research design and social measurement. New York: Longman, 1977.

Kendel , D.B and J.A.Logan. "Patterns of Drug use from Adolescence to Young
 Adulthood : Periods of Risk for Initiation, Continued Use, and Discontinuation"
American Journal Of Public Health : 74 Issue : 7 Dated, 1984.

Reeder, William W. Level of Attraction and Generality and their uses. (Mimographed),
 1971.

Roger, Everett M. and Floyd F. Shoemaker. Communication and Innovation : A Cross
 Cultural Approach. 2nd. Ed. New York : The Free Press, 1971.

Stein, Benjamin. "The Lure of Drugs" Newsday December 4, p.6,1988.

Ullman, J.B., M.D.Newcomb. Criminal Behavior and Mental Health 9, p.74-90, 1999.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง หรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และจะใช้เฉพาะเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) อนุปริญญา
 5)ปริญญาตรี 6) อื่นๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพสมรส

- 1) โสด 2) สมรส
 3) หย่าร้าง 4) หม้าย

5. รายได้ของท่าน บาท/เดือน

6. ลักษณะที่อยู่อาศัย

- 1) บ้านส่วนตัว 2) ห้องเช่า
 3) แฟลต/อพาร์ทเมนต์ 4) หอพัก
 5) อื่นๆ (ระบุ).....

7. อายุการทำงาน ปี

ตอนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด

ส่วนที่ 1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

- 1) ไม่เคย 2) 1 ครั้ง/สัปดาห์
 3) 2 ครั้ง/สัปดาห์ 4) 3 ครั้ง/สัปดาห์
 5) 4 ครั้ง/สัปดาห์ 6) 5 ครั้ง/สัปดาห์
 7) 6 ครั้ง/สัปดาห์ 8) 7 ครั้ง/สัปดาห์
 9) มากกว่า 7 ครั้ง/สัปดาห์ (ระบุ).....ครั้ง

ส่วนที่ 2 ภาพลักษณ์ของตำรวจ

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้		
2. ตำรวจให้การช่วยเหลือและบริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน		
3. ตำรวจอยู่ที่ไหน ทำให้ประชาชนมีความอบอุ่นใจ และรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น		
4. ปัจจุบันตำรวจมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น ทำงานด้วยความอ่อนโยนและสุภาพมากขึ้น		
5. ตำรวจมักเลือกปฏิบัติ หรือเข้าข้างเฉพาะผู้มีอิทธิพลหรือคนรู้จัก		
6. ตำรวจปฏิบัติงานโดยเห็นแก่อามิสสินจ้าง		
7. ตำรวจไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และช่วยเหลือประชาชนอย่างจริงจัง		
8. ท่านมีความรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะได้รับความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ เมื่อมีเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับตัวท่าน		
9. ปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยังคงมีอยู่เป็นจำนวนมาก		
10. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทุ่มเทกำลังในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง		
11. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		
12. เจ้าหน้าที่ตำรวจมีผลงานการจับกุมคดียาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการปราบปรามยาเสพติด		
13. การปราบปรามยาเสพติดให้หมดไป ยังเป็นไปได้อยาก เนื่องจากยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนพัวพันหรือเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่		
14. นโยบายการปราบปรามอย่างเด็ดขาดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่พัวพันยาเสพติดเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อตำรวจ		

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านในแต่ละข้อเพียงช่องเดียว

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา		
2. การเสพยาเสพติดในปริมาณน้อย จะทำให้สดชื่นแจ่มใส ทำทางกระฉับกระเฉง ความคิดว่องไว เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา		
3. แอมเฟตามีนใช้เพื่อรักษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเป็นโรคซึมเศร้า โรคง่วงเหงาหาวนอน และใช้ในการลดความความอ้วน		
4. การเสพยาเสพติด ช่วยทำให้คลายความเครียด ความวิตกกังวล และทำให้อ่อนหลับ		
5. การใช้สารเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เพื่อช่วยให้ขยันทำงาน หรือทำงานได้มากขึ้น		
6. สารเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท จะช่วยทำให้ความคิดอ่านผ่องใส กระปรี้กระเปร่าขึ้น ทำงานได้นาน ช่วยให้จิตใจสบาย		
7. ผู้เสพจะทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะพยายามเสพให้ได้ต่อเนื่องเป็นระยะๆ		
8. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ		
9. ผู้ติดสารเสพติด เมื่อมีอาการขาดยาจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน น้ำมูก น้ำตาไหล นอนไม่หลับ เจ็บปวดทั่วร่างกาย		
10. ฤทธิ์ของยาเสพติดมีผลต่อระบบประสาทและอวัยวะต่างๆ ของ ผู้เสพ ทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม ภูมิคุ้มกันในร่างกายจะลดลง		
11. โทษพิษภัยของยาเสพติด จะทำให้สภาวะทางจิตใจไม่ปกติ สมรรถภาพทางจิตใจเสื่อม อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิตกกังวล		
12. ผลร้ายของการเสพยาเสพติดจะนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมต่างๆ เช่น การปล้นจี้ทรัพย์สิน การทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น		
13. โทษของยาเสพติด ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัว ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว นำมาสู่ปัญหาครอบครัวในที่สุด		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
14. โทษของยาเสพติดก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณของประเทศในการแก้ไข บำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด		
15. โทษของยาเสพติดเป็นภัยต่อประเทศชาติ บ่อนทำลายเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศชาติ		

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโทษตามกฎหมาย

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านในแต่ละข้อเพียงช่องเดียว

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		
2. แอมเฟตามีน , เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522		
3. ผู้ใดที่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นผู้เสพ หรือผู้ค้า หรือผู้ผลิต จะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย		
4. ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) มีโทษจำคุก และจะต้องถูกส่งตัวไปบำบัดฟื้นฟู ณ สถานบำบัดฟื้นฟูของภาครัฐ		
5. ผู้ใดมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองโดยผิดกฎหมาย มีโทษสูงสุดจำคุก 10 ปี		
6. ผู้ใด ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย มีโทษสูงสุดจำคุกตลอดชีวิต		
7. ผู้ใดสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย		
8. ความผิดตามกฎหมายยาเสพติด เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายพอกเงิน		
9. มาตรการยึดทรัพย์เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ที่ค้ายาเสพติด		
10. ปัจจุบันบทลงโทษมีความรุนแรงมากขึ้นในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด		

ตอนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ส่วนที่ 1 ความใส่ใจของนายจ้างต่อการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านในแต่ละข้อเพียงช่องเดียว

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. สถานประกอบการของท่านมีการร่วมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด		
2. สถานประกอบการของท่านเข้าร่วมโครงการโรงงานปลอดภัยยาเสพติด		
3. สถานประกอบการของท่านจัดกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด		
4. สถานประกอบการของท่านอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติด		
5. สถานประกอบการของท่านต่อต้านการใช้สารเสพติด		
6. สถานประกอบการของท่านติดป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรือโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด		
7. สถานประกอบการของท่านพิจารณาคัดเลือกบุคคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปเป็นพนักงาน		
8. สถานประกอบการของท่านมีการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ใช้แรงงานเป็นประจำ		
9. สถานประกอบการของท่านเปิดรับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด		
10. สถานประกอบการของท่านให้ข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ		
11. สถานประกอบการของท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันยาเสพติด		
12. สถานประกอบการของท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปราบปรามยาเสพติด		
13. สถานประกอบการของท่านไม่ควบคุม ดูแล สอดส่องพนักงานรวมทั้งบุคคลภายนอก ให้กระทำหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ		
14. สถานประกอบการของท่านปกป้องกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด		

ตอนที่ 4 : การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ส่วนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด					
2. ท่านป้องกันและดูแลตัวท่านเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด					
3. ท่านป้องกันและดูแลครอบครัวของท่านให้ห่างไกลจากยาเสพติด					
4. ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของสถานประกอบการของท่าน					
5. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนของท่าน					
6. ท่านร่วมกับชุมชนของท่านดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุมยาเสพติดในชุมชน					
7. ท่านป้องกันและดูแลชุมชนของท่านให้ห่างไกลจากยาเสพติด					
8. ท่านมีส่วนร่วมรณรงค์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของท่าน					
9. ท่านได้ริเริ่มและจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนของท่าน					
10. ท่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน					
11. ท่านเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน					
12. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ					

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด					
2. ท่านมีเครื่องมืออุปกรณ์การติดต่อสื่อสาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด					
3. ท่านเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด					
4. ท่านคอยดูแล สอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
5. ท่านคอยดูแล สอดส่องแหล่งมั่วสุมยาเสพติดในชุมชนของท่าน					
6. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสาร หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อได้ว่า จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด					
7. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด					
8. ท่านอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด					
9. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด					
10. ท่านพร้อมที่จะเป็นพยานในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด					
11. ถ้าบุคคลใกล้ชิดของท่านพัวพันเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ท่านพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ					

ตอนที่ 5 : ข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

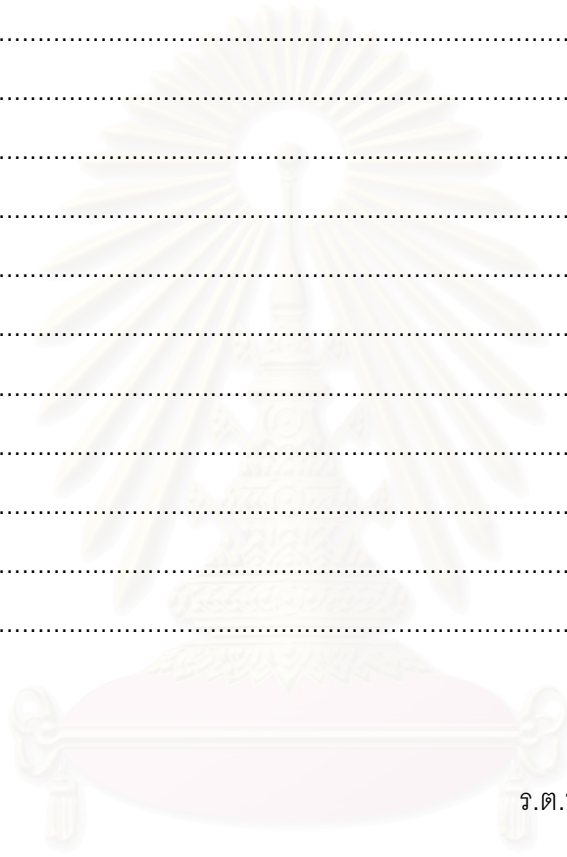
.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
ร.ต.ท.ศุภกร ธีัญญกรรม ผู้จัดทำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ร้อยตำรวจโท ศุภกร วัฒนธรรม เกิดเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2521 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต(ตร.) จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อปีการศึกษา 2542

เข้าศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรสังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา (แขนงวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย